

Virulentae gonorrhoeae symptomata, natura, causa, et curationes / [W. Cockburn].

Contributors

Cockburn, W. (William), 1669-1739.

Publication/Creation

Lugduni Batavorum : Apud Isaacum Severinum, 1717.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/cmkvbz86>

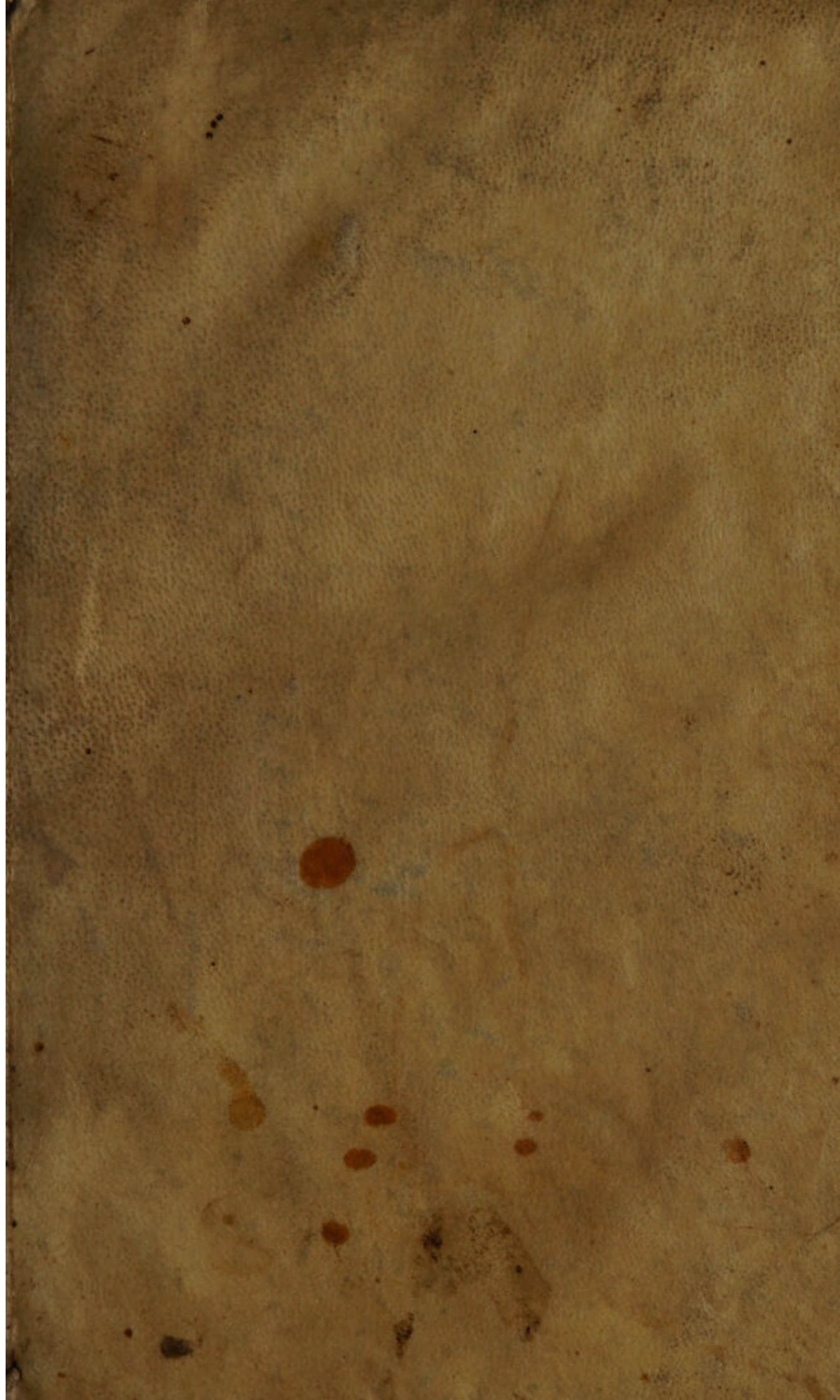
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

F. IX. C

18

182021B

Florence
29/8/10.

1404
29925.

GONORRHOEÆ
VIRULENTÆ
CURATIONES.

GEORGE WASHINGTON
UNIVERSITY
LIBRARY

VIRULENTAE
GONORRHOEÆ

SYMPTOMATA, NATURA,
CAUSA & CURATIONES.

AUCTORE
GULIELMO COCKBURN.

MED. DOCTORE, & Societatis Regiæ
in Britanniiis Socio.

Qui ipse ex Sermone Anglico in Latinum
vertit.

M. Coetzee delin.

P. Schuyter sculp.

—; **LUGDUNI BATAVORUM,**

Apud **ISAACUM SEVERINUM,** 1717

PRÆFATIO.

Nsignes eorum hominum ,
qui de Natura Gonorrhœæ , atque Remediis ,
hucusque scriptitarunt ,
ballucinationes , necnon
fœda sane atque lasciva conscri-
bendi ratio , tantum apud Me va-
loris habuerunt , ut Ego etiam ea , quæ
hoc de Argumento diu sum meditatus ,
in manus hominum effunderem . Atque
equidem ut in hujus Morbi naturam ,
ejusque curandi rationem , rite percipien-
dam , prurientis animi fomite (quantum
fieri potest) remoto , Lectores perducantur ,
Mibi potissimam curæ erit . Plurimæ
enim , quæ de hac Re in publicum ema-
narunt , Dissertationes lascivientis po-
tius Animi incendia excitasse , quam sa-
na ad ipsam pestem extinguendam au-
xilia Juventuti ministrasse , videntur :
adeo ut haud minus periculi ex hujusmo-

P R Æ F A T I O.

di libris ad mentes hominum, quam ad corpora ex ipsa Contage profectum, sæpenumero deprehendamus. Quando autem quicquid mali utraque ex parte advertitur, illud omne a sinceriori Gonorrhœæ examine emendari possit, quod, nullis libidinis quasi facibus adhibitis, ad bujus Luis penetralia pariter atque Medelam viam patefaciet, tum quidem non metuendum est, quin tota, quæ a Bonis Viris concedi solet, Benevolentia Mibi etiam danda, qui ad tam honestam metam ausus sum aspirare. In quantis rebus deficiant, quamq; imparia prorsus sint tentamina, quæ in vulgus delapsa fuerunt, ea præsertim Medicinæ peritioribus innotuerunt, qui permulta in hac parte desiderari lugent, vehementer expetunt suppeditari.

Non est, ut singulos bujus generis errores Præfationis nostræ brevitatis anteoccupet, in sequentibus paginis sese manifestius prodituros. Satis sit in præ-

jenti

P R Æ F A T I O.

senti universim significare, vocabula, quæ in usu communi sunt, obscura esse, descriptiones Rerum baud accurate confectas, vix unum ex omnibus Symptomatibus dilucide explicatum, Morbum denique ipsum tam mediocriter cognitum haberi, ut in totius Morbi locum Unius tantum Signi nomen supponatur. Ulterius igitur mirari desinamus, magis congruas curandi regulas exploratas non fuisse, cum fontes ipsi ejus Fluminumque progressus & decessus in abdito multum delitefcant: ex quibus omnibus efficitur, exitum hujusce mali semper ambiguum, sæpenumero fatalem fore. Universas jam vero hasce hallucinationes in sequenti Tractatu non modo in apertum prolatas, sed etiam correctas penitus & emendatas fore confido. Cum novis Medicamentis novæ quoque Rationes excogitantur, a quibus deterrimæ Gonorrhœæ Vires, brevi tempore, absque ullo dolore, maximaque cum certitudine

P R Æ F A T I O.

effractæ protinus evanescent . Quæ ad nuperum hujus Morbi in Terris partum & quasi incunabula attinent, Ego ab iis dedita opera abstinui , utilius esse judicans, Naturam ejus Curandique Methodos aperire, quam in Rebus, tanta incertitudine implexis , hæerere . Liceat igitur cum (^a) Eudoxo in Fernelio consentire , atque concludere , De Origine haud magna contentione decertem, sed de illius Causa de vi & Natura , ex qua Curandi ratio omnis ducenda.

(a) de Abditis rerum Causis Cap. 14. Lib. 11.

GONORRHOEÆ
 VIRULENTÆ,
 SYMPTOMATA, NATURA,
 CAUSA, ET CURATIONES.

CAP. I.

Descriptio Gonorrhœæ

LLA Contagis Venereæ Species, cui totam in præsentibus nos operam damus, cum *Profluvio à Carne* in Sacris Literis (quæ antiquissima Medicinæ monumenta ætate multum superant) disertè delineato tantam secum similitudinem, & quasi cognationem, affert, ut Nomen etiam, quod *Profluvium* illud apud Græcos olim habuit, idem Contages nostra apud Recentiores Medicos, *Gonorrhœam* scilicet, sortiatur.

Attamen autem inter Eas plurimum Discriminis intercedit, tum quod hæc nostra Lues, tanquam Pestis, ab utroque Sexu spargitur & propagatur, tum etiam quod longe gravioribus Symptomatibus perstringitur; adeo ut tertiori Fœdæ seu *Virulentæ Gonorrhœæ* titulo breviter notaretur.

Fluor albulo, flavo, aut viridi Colore perfusus,

fusus, cum ex Pene Marium erecto aut languido erumpens, tum ex Mulierum Vagina emanans, nullis Voluptatis stimulis alterutro excitatis, *Virulentam Gonorrhæam* indicat.

Hoc profectò Virus, Ægrotis sive vigilantibus seu dormientibus, pari fere Unda distillatur, tantisque insuper viribus tantaque acrimonia imbuatur, ut brevi tempore interjecto miseros, quos in cursu irrigat, Vaginæ aut Penis Meatus circumrodatur, tantos dolorum quasi aculeos inter mingendum excitans, ut ex Medicis complures Vesicam Calculo potius percussam fuisse, quam Canales istos secreta sanie vexatos primum fuerint suspicati, donec ex diverso, quem vidit Experientia, Symptomatum vultu diversam quoque Morborum speciem Medici Jampridem agnoscere didicerunt.

Ad Viros, hac Ægitudine afflictos, Urethræ vellicatio immanem, cum Penis erigatur, dolorem affert, talemque ferè Sensum suscitatur, qualis esset perceptus, si Membrum illud fune quodam circumligatum constrictim premere-tur.

Hujusmodi autem corrosivus Humor non tantum Vaginam atque Urethram, verum etiam cæteras quoque, quas transcurrit, Partes exagitat, adeoque Glandis & Fræni capita convellit, ut gravis aliquandò apud Urethræ extremitatem Hiatus pateat, & Glans *Perinaum* versus retroducatur. Virus enim, sive in ipso Coitus articulo; seu durante Effluxus acrimonia, Impetiginem quandam procreat, quæ fusiùs in
Præ-

Præputium quàm Glandem expanditur, quæque formam *Cancris* quæ se ferens, à Gallis *Nostratibusque* *Chancre* vocitatur.

Hæc *Carcinomata*, sive in Glandem sint sive Præputium porrecta, tantam plerumque crassitudinem inducunt, ut vel Præputium, quasi quibusdam Bursellæ Adstrigmentis contractum, tam immobili complexu totam Glandem comprehenderit, ut Hæc vix, & ne vix quidem, liberari possit; vel secus in Cervice consistens tam tenaciter adhærescit, ut ad Glandem obducendam protrahi non queat. Hæc Affectio à Græcis hominibus *Periphimosis*, Prior illa *Phimosis* nuncupatur: hæc autem Vocabula, cum aptissima sint, a Medicis, quotquot hoc de Argumento scripserunt, tum *Latinis*, tum *Recentibus* retinentur.

Quinimò tenues Vesiculæ, limpido atque translucido latice repletæ, in *Præputio* nunquam reperiuntur, quæ a Similitudine, quam ad Crystallum propter suam pellucidam Substantiam habent, *Crystallinorum* nomen attingerunt.

Similiter etiam in Mulieribus acris humor, è Vagina effluit, sphinctera istius aliasque, quas transgreditur, partes laceffit, atque inflammationem, graves æstus, acutos in reddenda Urina dolores, atque incrustata Ulcuscula inducit. Cum autem Fœmineum Genus morbo quodam, cui nomen est *Fluor Albus*, sæpe afficiatur, qui & materia & colore & acrimonia, qua Urina afficitur, *Gonorrhææ* sit persimilis, itaque non solum magna Utilitas est; sed summa quoque

Medicis difficultas ambiguos hosce Morbos distinguendi, præsertim cum genera eorum curationisque rationes inter se fortassis plurimum sunt sejunctæ. Hanc vero Rem, quæ adeo adhuc difficilis fuit ad judicandum, ut experientia aciem crebro fugerit, a me in sequenti *Tractatu* explicari posse confido.

Quamquam hæc nostra *Gonorrhææ* descriptio ita perspicua & pressa sit, ut nulla, quæ *Veneræam Luem* consequuntur, Symptomata complectatur, tamen pro certo habemus præceptiones Medicorum circa Eam confusas fuisse & valde perturbatas. Ex his enim (a) Primi ne in minimam quidem *Gonorrhææ* mentionem per quadraginta annos inciderunt: Alii (b) tam dubie atque hæsitanter locuti sunt, ut eos aliam ullam *Gonorrhææ* notitiam habuisse, quam quod ab his *Signum Veneræ Luis* & quasi Satelles putaretur, pro comperto dicere vix possumus; Cæteri vero *Gonorrhæam* esse quandam Morbi Gallici *Pedisequam* potius quam *Præcursorem* autumabant, Originemque ejus duci a Semine, quod ex *Receptaculis suis*, cum primum depravetur, abundantiam flumine erumpit.

Adeo ut si quid ab his Authoribus aut feliciter animadversum, aut fideliter traditum fuit, tum profecto *Veneræam Luem* alio in Antiquis, atque

(a) *Sebast. Aquilanus; Nic. Leonicæus. Nic. Massa. Natal. Montesanus. Anton. Scanzolus. Jac. Catanæus. Joan. Benedictus. Hieronym. Fracastorius &c. ad Ant. Musam Brasavolam.*

(b) *Gabr. Fallopius. Cap. 86. & cap. 100.*

(c) *Anton. Musa. Bernard. Tomitanus. Prosp. Borgarutius. Alex. Trajan. Petronius. J. Fernelius. Leonard. Botallus. Guil. Rondeletius & alii.*

atque alio in nostris Temporibus modo propagatam haud injuria arbitrari possumus.

Cum verò hæc Tenebræ 40 tantum Annorum spatio incumbuerunt, cumque ab eo usque tempore repetentes utrumque Morbum ex certis definitisque & inter se diversis rationibus procedere, *Gonorrhæam* scilicet (ut supra annuimus) ab impuro Coitu, *Luem* autem *Venerream* vel ex ipsa *Gonorrhæa*, vel ex *Carcinomate* imperite tractato, nasci deprehendimus, Quis equidem aliam tantæ in judicando incertitudinis, tantæ in significando obscuritatis inter Medicos causam esse putet, nisi incredibilem quandam difficultatem percipiendi Naturam, aut saltem exponendi indicia Pestis tam gravis & inauditæ?

Neque ædepol (ut verè dicam) hæc Caligo prorsus etiam in præsentī evanuit, verum Scriptorum jamjam memoratorum Auctoritas plurimum quoque ponderis in nostri Seculi Medicos hodie habet; quod in sequentis Dissertationis filo evidentius elucescet.

Ab his, quæ jam dicta sunt, manifesto consequimur, quod *Virulentæ Gonorrhææ* Materies vel est (uti ex Veteribus, quotquot hunc Morbum perstrinxerunt; atque ex Recentioribus complures jam consentiunt) *Corruptio Seminis*: vel Pus Saniesque quædam in loco, ad quem Contagii causa perferri potest, generata: vel Liqueurum quorundam, qui a Natura comparantur, debitique in locis secernuntur, depravatio; vel *Carcinomatosis* demum cum hac depravatione conjunctio.

Sed ut quæ sit materia *Gonorrhœæ*, & qui Loci *Carcinomata* facilius suscipiant atque alant, & quo modo ab una parte ad aliam Contages feratur, felicius indagemus, operæ pretium erit, Partes istas, ubi figere se possit hic Morbus, leviter perstringere. Verisimillimum enim est hæc omnes difficultates, si Partium texturam & usum atque aditus prius perspectos habeamus, a Nobis postea facilius expediri. Si enim Partes, in quibus hic Morbus vulgò collocatur, Alimenti satis suppeditare non possint; illæ autem, quæ possunt, præ nimia distantia affici a Contage (præsertim quando Infans sit) non queant, tum profecto hujusmodi Effluxus materiam ab his (utcumque aptæ aliter videantur) nequaquam suppleri, sed novas ultra sedes tentari oportere, quæ & propter Copiam suam pascere, & propter Vicinitatem suscipere Luem possent, necesse est ut concludamus. Quapropter jam mihi proponenda Ratio videtur illas, in quibus *Gonorrhœa* infidet, Partes cum omni Modestia depingendi.

C A P. II:

*Partes Corporis, in quibus Gonorrhœæ
Sedes vulgò constituitur.*

VARIÆ Medicorum Hypotheses, in superiori Capite propositæ, de iis Partibus Corporis excutiendis, quæ in materiam *Gonorrhœæ* ullo modo influunt, præcipue Nos admonere videntur; Eaque verò sunt, vel quæ secretioni
Sc-

Seminis, vel quæ custodiæ, vel quæ emissioni inserviunt. Quando autem hujusmodi *Disquisitio* ad rem sanè neminis esse possit, qui externam partium, quæ in utroque Sexu Generationi dicantur, formam conspectam non habuit, itaque Ego interioris Structuræ involucri pleniorè calamum dare instituo, tum quia minus in promptu sunt, tum quia magnam lucem afferent iis, quæ in decursu hujus Operis dicturi sumus.

Atque equidem Nobis sese exhibet imprimis *Vagina* Fœminarum paulò accuratius delineanda, quippe quæ majores fortasse partes in processu *Gonorrhœæ* obtinet, quam quæ ponuntur in vulgari opinione. *Vagina* verò, in omni Muliere Viro tempestiva, a Natura ita comparatur, ut satis patens sit admittere Penem Maris & Fœtum excludere, utcunque angustum sit ipsius Uteri Orificium. Interna ejus Substantia nervosa est, Exteriorem verò laxa Membrana carnosis quibusdam Fibris interspersa constituit.

Plurimi equidem atque exigui canales in *Vagina* reperiuntur, ex quibus ampliores & frequentiores circa partes ejus inferiores (ubi *Urethra* sese inserit) versantur. Hi profectò rivuli viscidam quandam Seri copiam suppeditant, a qua Partes simul lubricæ fiunt, & ab Urinæ acrimonia defenduntur. Hic liquor inter coitum foras abunde profilit, & pro Semine muliebri, haud prudenter satis, apud *Veteres* habebatur.

Excretorii parvarum Glandularum ductus

inter *Urethræ Sphinctera* & interiorem *Vaginæ* Membranam positi cæteris ductibus, qui eandem quoque Nominis rationem habent, Priores se Medicis prodiderunt, & ab iis *Lacunæ* nominantur.

Sphincter quidam Musculus *Vaginæ* suppetit, qui, situm suum *Clitoride* paulo inferiorem tenens, in Dilatatione istius contrahenda occupatur.

Hactenus de Substantia, & Structura, & Usu *Vaginæ*, hæc enim Descriptio præsentis Instituto satisfacere videtur, atque sola *Labiorum*, *Nympharum* & *Clitoridis* nomina Lectorem deducunt in eorum, quæ de his rebus cognosci volumus, Cognitionem: Inverecundi enim esset, diutius in hoc loco, quam necessitas postulat, hæerere.

Illud solummodo obiter notatum vellem, usum omnem dilatantium Instrumentorum, quæ versantur in *Obstetricum* exercitatione, Sphincteri tantum *Vaginæ* Musculo adhiberi: *Uterum* enim hæc dilatare nequaquam possunt, *Vaginæ* verò non opus est tali dilatatione. Cum verè horum Instrumentorum usus non modò nullam commoditatem, sed & ingens aliquando periculum afferat, cumque ii, qui illis utantur, aut se decipiant aut aliis vellent verba dare, idcirco plura de iis addere in præsentem desinam; præsertim quoque, quia Artificum Officinæ satis multa suppeditare nobis possent, si vera aliqua utilitas ab Experientia unquam deprehensa fuisset.

Deinceps verò ad partes Virorum genitales,
quæ

quæ a *Gonorrhœa* vel maxime vexari putantur, depingendas progredior. Quoniam autem hujus Morbi Virus a Prostatibus & Vasculis feminalibus in Urethram profluere plurimi Homines suspicentur, itaque, quæ in istis potissimum Partibus disseccandis notatu digna sunt, paulò luculentius perstringemus.

Ipsius verò *Penis* partes, quæ viribus hujus Morbi præcipuè affliguntur, sunt *Præputium*, *Frænium*, *Glans* & *Urethra*.

Duplicata *Penis* cuticula *Præputium* conficit, quod ità a sui ipsius fabrica & *Fræni* vinculo comparatur, ut summa cum facilitate retro citroque super *Glandem* moveatur: omnis autem ejus usus in eo ponitur, quod exquisitum *Glandis* sensum obductione sua faveat, ne Injuriis incurrentibus laceretur.

Frænium verò nihil aliud est præter exteriorem *Glandis* Membranam, quæ in hoc loco geminatur, quæque cavernam quandam continet, ubi hoc Ligamentum extenditur.

Glans est ipsa extremitas *Penis* & sensu acerrimo instruitur. Radix ei crassior est quam pars *Penis*, cui inseritur, sensim verò decrescens paulò acutior terminatur. Membranæ, ex quibus conflatur, tenues admodum sunt & delicatæ propter perceptionem, quam ei Natura donare voluit, exquisitissimam. Accedunt quoque Glandulæ, a quibus separatus humor circa spargitur, ut *Præputium* benè lubricatum suo in motu non laboret: quædam quoque hujusmodi liquoris copia ab iis, quæ ad cuspidem *Penis* locantur, dicunturque *Odorifera*, Glandulis secernitur.

De admirabili interna *Penis* Fabrica, fungoformumque, ex quibus conficitur, Corporum constructione pluribus verbis disputarem, nisi instituta brevitatis obstreperet; utpote quod hæc Partes, quales quales sunt, ad alendam *Gonorrhæam* minus concurrere, quam aliæ nonnullæ videntur, quæ paulò igitur accuratius sunt examinandæ.

Jam verò ad *Fistulam* devenimus, per quam semen pariter atque urina decurrit, perque quam *Gonorrhæe* Contagium sine dubio propagatur.

Urethra subter Nerveo-spongiosa *Penis* corpora collocatur, vel in medio (ut exquisitius dicam) eorum se paulò insinuare videtur; duabus Membranis instruitur gracilibus, strictimque contextis: earum Exterior externam *Urethrae*, & *Præputii* internam partem contegit; Interior verò canalem intus tantum componit. His Membranis spatium quoddam interjicitur, fungosa Substantia Glandulisque repletum: fungosa verò illa Substantia naturam ipsius corporibus Nerveo-spongiosis simillimam præ se fert, atque, Aere inflato, statim distenditur. *Urethra* quidem, quo propius gradatim ad Glandem provehitur, eò etiam densior & compressior reperitur, & magis magisque crescens cum eodem mox confunditur.

Plurimi præterea canales se mittunt in *Urethram*, ex quibus unus sub *Glandis* radicem situs inter cæteros maximè eminet. Hic autem in illa *Urethrae* regione emicat, quæ ad Nerveo-spongiosa Corpora porrigitur; & digito
com-

compressus album viscidumque Humorem præbet.

Alii quoque Ductus a *M. Litteri* Glandula originem ducentes internam *Urethrae* membranam permeant, liquoremque in *Urethram* inferunt, qui ab ista Glandula secernitur. Hic liquor mucore quodam oleoso perfunditur, atque idcirco est ad *Urethram* inungendam commodissimus.

A *Cl. Cowperi* Glandulis (quarum Tubuli excretorii confestim coeuntes per fungosam *Urethrae* substantiam communi Alveo feruntur, perque internam ejus membranam tandem penetrant) liquor ejusdem quoque generis cum *Priori* & lenitudinis exprimitur.

Hoc enim pro comperto habemus, nullum Humorem, dum *Penis* libidine attollitur, ex eorum ductibus emitti posse: quocirca nullo modo ad Generationem promovendam, sed ad *Urethram* tantum irrigandam, ne feminis & urinæ acrimonia vexetur, hic liquor comparatur.

Jam verò ad *Prostatas*, *Carunculas*, & *Galli Caput*, *Vesiculasque Seminales* delineandas Nos instituti ratio vocat.

Earum verò proximæ ex membranæ quadam Substantia confectæ ad *Vesicæ* initium inter *Vesicam* & *Rectum Intestinum* collocantur, & ad Cervicem ejus Partesque juxta positas firmiter adstringuntur: Horum autem Tubulorum cavitates aliæ aliis ampliores patent, ex quo fit, ut nonnullæ quasi cellulae sparsim nascantur, quæ tantam inter se communionem habent, ut,

una distenta, cæteræ pariter turgescant. Hæ *Vesiculæ* in parvo ductu, qui à tergo *Urethræ* uno ferè pollice infra *Urethræ* cervicem infigitur, undique terminantur. Cuilibet horum ductuum orificio Septum quoddam suppetit, quod prohibet, quo minus Semen, cum ex uno exprimatur, resiliens subinde in cæteros impingeretur. Hæc Particula *Caput Galli* appellatur; perque Oculos ejus (Oscula scilicet prædicta) semen utique in *Urethram* distillatur, in singulo *Vesicularum Seminalium* officio parva quædam Caruncula stationem obtinet; quæ, *Valvularum* ritu, semen præoccupat, ne continuo flumine profiliat. Etsi verò hæ Carunculæ ab iisdem, quibus semen expellitur, *Viribus* propulsentur, in naturalem tamen situm confestim resiliunt.

Apud radicem *Urethræ*; ex utroque cervicis *Vesicalis* latere duo globosa Corpuscula apparent, quæ *Prostatæ* nuncupantur, quarum pars superior complanatur, Inferior verò ad Ovi speciem inclinatur. Moles utriusque (non enim longe a se invicem sunt sejunctæ) quasi grandiusculi *Juglandis* instar in Salacibus videtur, in Senibus autem, iisque, qui *Veneri* se minus adstrinxerunt, parvuli cujusdam *Juglandis* rationem obtinet. Substantia iis glandulosa est: ex earum Ductibus, de quorum numero haud satis convenit, albus liquor seminis simillimus emittat, qui, *Prostatæ* manu constrictis, illico prorumpit. Hi tubuli excretorii *Prostatarum*, partim paulo altius, partim paulo inferius quàm *Galli Caput*, plerumque autem aliquantotrans-

versus quàm Vasculorum Seminalium orificia, se conjiciunt in Urethram.

De Graaf decem ductibus hujus generis excretoriis minus nunquam se in *Viro* numerasse, in *Cane* autem nonaginta amplius a se repertos, quorum singulis officis sua Caruncula annectitur, significat.

D. Litre non duas Glandulas, sed unam tantum a *Prostatis* fieri contendit, quoniam Substantia illa (ut in mense *Julio* anni millesimi septingentesimi ab eo coram Regia Academia demonstratum fuit) continua est & non interrupta. Sibi præterea ille persuadet, exigui quasi Cordis figuram confici, cujus Basis Vesicam versus porrigitur.

Prostata, si huic *Viro* credamus, Fibris muscularibus circumvestitur, atque ex duodecim Capsulis, quarum Claustra nullum inter se commercium habent, constituitur, tot etiam Tubulos (setarum instar) continentibus, qui in Urethrae canali juxta *Verumontanum* terminantur: unaquæque insuper Capsula ingentem exiguarum Glandularum numerum complectitur, quibus canales excretorii (quorum cuiuslibet extremitati *Sphincter* suppetit) se in cavitatem Capsularum exonerant, ubi Humor, tanquam in tot pelvibus & receptaculis, seponitur.

Quomodocunque autem numerus sese habeat, siue duæ sint Glandulae, siue unica tantum in hoc loco sita sit, *D. Litre* aliis omnibus Anatomicis de usu earum prorsus assentitur. Cum igitur *Prostatarum* liquor, ductusque excretorii, Valvulaeque apud omnes in confesso sint, apre-

que

que ad Institutum nostrum possint accomodari, itaque hanc explicationem haud mediocrem sequenti Ratiocinio lucem afferre posthac sentiemus.

Quemadmodum autem accurata hæc descriptio locorum, quæ aut secernere aut recondere liquorem videntur, ea tantum intentione ponebatur, ut felicius *Gonorrhæe* materiam deprehenderemus, quam nonnulli ex solo pure conflati arbitrantur, idcirco carnosas musculosasque partes, necnon *Adipem* describendi necessitas mihi datur, ut videamus, utrum vis *Gonorrhæe* hæc loca vitare valeat & in Pus convertere, quoniam in carneis partibus & adipalibus Pus precipue generari reperitur.

Facilitas, qua Musculi *Penis* a se invicem separantur, plurimas de eorum numero lites excitavit: Ego autem, unde oriantur atque ubi inserantur, quam qua ratione numerentur, diligentius inspiciam, exinde enim commodius intelligetur, quemadmodum ii affici queant à materia *Gonorrhæe*. Tria paria Musculorum secundum nonnullos homines ad penem spectant; Alii eos negligentes, qui *Transversales* nominantur, duo tantum Paria assignavere. D. *Littre* quinque tantummodo solitarios Musculos adscribit. Veruntamen quando hi Musculi universi suam aut ab *Ischio* aut *Ano* originem & in *Corporibus cavernosis* finem habeant, aut in *Urethra* sub unam *Penis* partem circaque ejus latus terminentur, itaque *Gonorrhæe* viribus perpaululum subjici videntur.

Sigillatim verò D. *Littre* notat, Fibras quasdam

dam musculares in nonnullis exemplis ex *Angula Musculi Acceleratorii Antica* extendi, & in *Præputio*, postquam totum *Penis* latus peregraverint, tandem consistere: quamobrem quando cunque hæ *Fibræ* contrahantur, (uti inter *Coitum*, & *Mingendum* accidit) *Præputium* ad radicem *Penis* revocatur.

Hac *Partium* descriptione prælibata, unde origo *Gonorrhææ* trahenda sit, quæ *Partium* proprietates, ubi figitur hic *Morbus*, quæque sit *Efficiens* ejus causa, jam videamus.

C A P. III.

Prostata, Vesiculaeque Seminales, Partesque supra posita pro Originali sede Gonorrhææ haberi non debent.

Descriptiones Anatomicæ, quas in superiori *Capite* attulimus, in eam ædepol opinionem primo intuitu nobis animum inducunt, ut putaremus vel *Prostatas* vel *Vesiculas Seminales* ad liquorem (qui gliscente *Gonorrhæa* effluit) ministrandum præ cæteris commodissimas esse, ideoque pro sede *Morbi* haberi oportere; nisi multæ difficultates, quæ superari nunquam possunt, sese offerrent, atque originem *Contagii* ab istis partibus omnino amoverent.

Quippe cum apud omnes pro confesso habeatur, hunc *Morbum* à venenato quodam liquore, qui ad *Ægrum* vi quadam extrinseca propagatur, proficisci, tum profecto explicari nunquam potest, quibus modis ad locos ab

Urethra extremitate tam procul disjunctos hic liquor perducatur: utpote quod liquor, quem admittere *Urethra* queat (sive Molem seu Velocitatem respicias) valde modicus esse debet: neque enim Musculus aliquis, nec Valva, nec alia cujuscumque generis Machina adest, qua ad tantam distantiam projiceretur. Adde quod cum magnitudo partium, ex quibus Contagium conflatur, æque ac Velocitas, qua fertur, plane exigua sit, necesse est, ut *Momentum* earum (quod jamjam annuimus) pro nihilo fere ducatur. Quod si *Momentum* multo, quam revera est, vehementius augeri ponamus, Rei tamen difficultas non minor superesset, præsertim si *Canalem*, per quem transcundum est, arctiorem, quam solet, fieri meminerimus. Quoniam enim *Penis* ab erectione sua induratur, atque membraneum *Urethrae* foramen (quod Nerveo-spongiosis, quæ jam quoque inflantur, Corporibus sese immiscet) magnopere compressum in conditionem utique angustiore redigitur, idcirco ab omni fere comœatu Virus intercludi merito videatur.

Hæ profecto angustia, quibus premitur *Urethra*, quando semen *Pene* erecto expellitur, sensibus se manifestius reddunt.

Præterea, ab accedente Nerveo-spongiosæ substantiæ inflatione *Urethra* magis magisque coarctatur, ex quo fit, quod Latera ejus undequaque collidantur, atque interiores hujus *Fistulae Membranæ* Canales adeo gravem constrictionem patiantur, ut nullius generis liquor a minori impetu propulsus, quam qui semen aut
uri-

urinam extrudit, queat permeare. Qua ratione igitur liquorem, qui nullum aut planè exiguum Momentum habet, in Urethram, vehementer intereà atque ex omni parte compressam, immitti posse judicemus?

Quod si hoc Virus ad *Prostatas* usque pervenit, ibique suas vires (ut nonnulli credunt, non obstantibus difficultatibus suprâ allatis) exercere statuamus, tum profecto his viribus, quas hi homines volunt, concessis, aliæ quoque necesse est, quam quas ii tribuunt, multoque graviores, facultates itidem exerceantur. Quippe si D. *Blenius* sibi constet, tum equidem (uti infra docebimus) *Caruncularum*, quæ *Vasculorum* seminalium orificiis annectuntur, ab hac Peste prius frangentur, quam semen corrumpi aut profluvium excitari poterit. Quod ad *Prostatas* attinet, ductus, qui ab iis propagantur, adeò tenues atque exigui sunt, ut cerni aut numerari vix queant. Itaque *Prostatas* opus est externo quodam auxilio atque impetu, qui humorem foras exprimeret. Cum autem a liquore venenato vim talem exeri nullam intelligimus, manifesto efficitur *Gonorrhœam* a *Prostatas* exoriri non posse, utcunque illarum liquor depravetur. Quinimò si hic Effluxus purulentus, non sine *Caruncularum*, quæ ad *Vascula* Spermatica alligantur, *Ductuumque Prostatarum* corruzione confici concedatur, tum profecto Medelam *Gonorrhœæ* nunquam assequi poterimus, quia istiusmodi damnum resarciri nunquam posset. Cum autem è contra quotidianus ipse usus Remedia ad hunc Morbum,

cum bono eventu persæpe adhiberi testetur, itaque talem corrosionem nullam fieri, neque *Gonorrhœam* ex istis fontibus profluere, tuto colligamus.

Quocirca si hujus morbi Virus ad *Prostatas* usque & *Vesiculas seminales* pervehi supponatur, vim tamen ab his hominibus ad scriptam exercere nunquam poterit.

Nonnulli ædepol, qui *Prostatas* & *Vascula Spermatica* corrodi non putant, in eam opinionem inciderunt, ut Effluxum (qualis in *Gonorrhœa* cernitur) ab Effervescentia quadam & phantastica Fermentatione (quæ fit per mixturam humoris venenati cum semine & liquore *Prostatarum*) intumescere & explicari posse arbitrarentur. Cum autem hæc Hypothesis cum descriptionibus Anatomicis, in superiori *Capite* allatis, vehementer pugnet, itaque hujusmodi Effervescentiam rem fictam esse & prorsus adumbratam, neque *Gonorrhœam* exinde proficisci, certo intelligimus.

Quæ cum ita sint, concludere licet, *Gonorrhœæ* Virus ad *Prostatas* & *Vascula Seminalia* nequaquam pertinere, propterea quod contagiosus ille liquor neque tantam velocitatem habet, ut illuc sursum feratur, neque effecta ejus respondent viribus, quæ in hisce locis exerceri supponuntur.

Argumenta, quæ jam Ego sum laturus, a *Posteriori* confirmant ea, quæ supra cumulavimus. (a) Cum verò in eorum mentionem aliquot abhinc annis incidi, eadem renovare, uti se in isto *Libro*

EX-

(a) See Diseases pag. 237.

exhibent, atque in memoriam revocare liceat.

Primum igitur Argumentum ab istis Excre-
scentiis depromitur, quæ in processu *Gonor-*
rhææ ab experientia sunt persæpè deprehensæ.
Cum enim hujusmodi Tubercula prævium sem-
per Ulcus consequantur, palam efficitur, ubi-
cunque Caro tumida & quasi incrustata sive
aliud quodvis Ulcusculi vestigium relinquitur,
Ulcus ibi prius insēdisse; hujusmodi verò Ex-
crescentiæ in *Urethra* reperiuntur, *Urethram*
igitur acrimonia quoque Ulcerum corrodi non
est ut dubitemus.

Quod de hac re a Nobis dictum fuit, illud
ad quotidianum usum adeo constanti ratione
conformatur, ut factum ipsum Adversarii ne-
gare non possint, tametsi conclusionem, quam
nos deducimus, infirmare contendant. Enim-
verò acidus Humor, si quoque à *Prostatis* effun-
di concedatur, nihilo segnius (ajunt) hujus-
modi Ulcera atque Excrescentias esset excita-
turus, quam si in earum vicinitate fecernatur;
Experimentum itaque ab *Urethræ* Ulceribus
assumptum nequaquam impedit, quo minus hu-
jus Morbi Acrimonia a *Prostatis* proflueret.

Sed ut hujusce Experimenti vim ingentem,
ulterius videamus, id maximè observari debet,
Istiusmodi Excrescentias juxta nostram *Gonor-*
rhææ sedem (*Urethram* scilicet) semper versari,
vix unquam e contrario in vicinia *Prostatarum*.

Quod si forte earum una aut altera prope
Prostatas deprehendatur, in causa est, quod ma-
gna *Tabi* copia ibidem conglomerata, cum fa-
cilis decursus non detur, retro se convertit,

aut à male adhibito Injectionum impetu retro pellitur. Hæc itaque, quæ de Excrescentiis à nobis dicta sunt, conclusionem nostram confirmant, & cum sequentibus Experimentis conjuncta indubitata veritatem assequuntur.

Proximum Experimentum à communi Injectionum usu sumetur: Ex eo enim quod Injectiones *Gonorrhœam* persæpe comprimant, palam efficitur, liquorem earum ad partem ægram penetrare. Illud autem fieri nunquam potest, si *Prostatas*, seu loca superius posita, pro sede morbi capiamus. Illud equidem etiam, atque etiam in memoriam revocari debet, quod ab Anatomia nostra super ingenti *Urethrae* curvatura admonemur: hanc quippe si perpendamus, quæ usque ab ea parte, qua primò *Urethra* jungitur *Vesicæ Collo*, donec ad ipsum *Penem* deventum sit, continuatur; tum quidem apparebit, quam durum erit facere, ut alicujus Injectionis Liquor ita immitteretur, ut ad *Prostatas* aut *Vesiculas Seminales* perveniat. *Urethrae* Radix in Pelvi est sita, in parte posteriori Abdominis, atque sub Os pubis sese insinuat, ut cum *Pene* tandem jungatur. Cum itaque *Urethra* ab ulteriori Pelvis regione originem suam ducat, certe sine maxima curvatura cum *Pene* conjungi nequit. Ex hoc igitur *Urethrae* Cursu manifesto intelligimus, nullam Injectionem ad *Prostatas* deduci posse; nisi quæ ab arte singulari dirigitur. At profecto quicumque Syringis Usus exercet, idem potest Liquorem injectare, qui *Gonorrhœam* est suppress-

pressurus. Quocirca cum Efluxum ab Iniectione, quæ ultra *Penem* spargi nequit, suppressi videamus, pro certo est non modo omnes Iniectionis vires, quæ Morbum tollit, sed & Morbum ipsum, qui tollitur, intra *Penem* solum claudi & contineri. Quod contra vulgarem opinionem fuit demonstrandum.

Quod si præterea recordemur singulo *Prostatarum* Tubulo suam carunculam sive valvulam appendi, quæ inter Liquorem injectatum, atque *Prostatarum* Humorem com meatum omnem intercludit, tum novæ ædēpol vires accrescent huic Argumento, atque evidentior veritas elucescet.

Aliud experimentum jam affero, quod non tantum facillimum est tentatu, sed & præsentem difficultatem quam commode absolvit.

Siquis enim medium *Penem* manu capiat, *Urethramque* continua compressione *Glandem* versus arcte constringat, purulentus Liquor protinus exprimitur: si deinde autem eadem Constrictio a *Pube* usque incipiens ad *Glandem* iteretur, nullus omnino Humor post primam compressionem extrudi cernitur. Ex quo apparet Saniem, quæ per primam constrictionem exploditur, nequaquam antrorsum urgeri à vi Liquoris alicujus ab ipsis *Prostatis* propagati ad locum, ubi primum compressio inceperit. Si enim hoc virus a *Prostatis* fundi supponatur, tum profecto totus *Urethrae* Canalis a Radice usque ad *Glandem* hoc fœdo Liquore completeretur; Quod huic Experimento ad versatur.

Quocirca neque ex *Prostatis* nec Earum Vi-

Cinitate Gonorrhæe fontem provenire, nec Sedem poni merito censeamus.

Huic autem Experimento a nonnullis opponitur, quod quando Effluxus non minus ex *Penis* erecto quam flaccido profluat, verum in flaccido suo situ per declivem quasi Alveum decurrat, ob declinationem istam fortasse pollutum Humorem exprimere, uti ab Experimento indicatur, possemus: sin autem Profluvii originem spectemus, non est ut idcirco eam à *Prostatis* deduci denegemus.

Cum vero nihil ad rem intersit, quali situ *Penis* utatur, itaque situm sibi commodissimum ab Adversariis deligendum relinquimus.

Enimverò si Liquorem in Alveo non tantum inclinato, verum etiam ad rectam (si ita velint) Lineam erecto profluentem statuamus, tum Liquor ille cursu forsàn paulo celeriori per declivia sua feratur, necesse tamen est Flumen a Fonte indefinenter profundi, & per totam Canalis seriem usque ad exitum continuari, quoniam Undæ profluentes ab Undis supervenientibus jugiter urgentur, donec ad ipsam retro Originem perveniamus.

Quando igitur Res ab Experimento facta in dubium vocari non potest, Conclusio quoque a Nobis illata, (nullum sc: Liquorem ad partem *Penis* manu imprimis constrictam a *Prostatis* propagari) sese Veritati reddit consentaneam; ex quibus omnibus confici videtur, hujus Morbi fontem à *Prostatis* nequaquam proficisci.

Illud equidem fateri non dubitamus, Guttas

nonnullas in omnibus his Canalibus, crebro longoque intervallo, postquam magnum flumen discessit, stillantes observari. Cum verò istiusmodi Guttæ Tubulorum scabredini, quæ particulas Liquoris languescente Fluoris impetu irretire solet, potissimum debeantur, itaque ad rem in præsentibus objectam nihil exinde auxilii comparatur.

Neque quidem absimiles distillationes (uti infra animadvertemus) in discessu *Gonorrhææ* cernuntur. Quæ Observatio haud mediocrem Nobis lucem afferet, ut intelligamus, quantum temporis antea requiratur, quam ad optatam medelam hunc morbum perducere expectemus.

Præter ea, quæ dicta sunt, nova quoque (si necessitas ita postularet) argumenta accersiri poterint ex natura Remediorum, quæ huic Morbo adhiberi solent. Si quis enim faustum exitum perpendat, qui Diureticorum Praxin consequitur, aut pericula & calamitates, quæ ab Adstringentibus Pharmacis & Injectionibus sæpe procreantur, is nunquam rationem reddere poterit, cur *Gonorrhæa* à Diureticis juvetur, ab Adstringentibus verò *Venerea Lues* crebro cicatur, si hujus Morbi sedem in *Prostatis* collocaverit.

De hac autem re satis jam dictum est, parcimus igitur Argumentis, quæ ex obliquo cumulari possent, ne nimium illustrando molesti videamur.

Cum verò per vicinas undique Partes vis Contagii aliquando se spargat, *Prostatis Vesicu-*

culasque Seminales in processu *Gonorrhœæ* vitia-
ri tandem posse non vereor confiteri. Haud
enim exinde efficitur, harum alterutram esse
primam hujus Morbi sedem aut originem, unde
Virus diffunditur. Effluxus enim, integris
Prostatis vasculisque Seminalibus incorruptis,
largus sæpè cernitur & copiosus, à qua unica
Observatione (si rem probe æstimemus) ma-
nifestò intelligimus, primam *Gonorrhœæ* sedem
in iis nequaquam collocari. Quippe si ita se
res habeat, tum Prostatae & Vascula sper-
matica prius debent, quam Effluxus extra pro-
manat, contaminari. Probabile profecto est,
has partes nonnunquam vitari, quando Ulcera
nulla in Urethra cernere sit. Attamen hoc
nunquam accidit, nisi quando Ulcera ista ab
Injectionibus, quæ regiones remotiores tan-
gere non potuerunt, prius essent depulsa. Sed
perpauca hujus generis exempla proferri posse
puto: Eruditissimusque D. *Cyprianus* mihi mul-
tis Experimentis post Theoriæ meæ publica-
tionem factis confirmavit, sese ingentiâ Vitia
atque Defectus in Urethris eorum omnium of-
fendisse, quos carnositatibus ibidem latitanti-
bus vexatos explorasset.

Hoc igitur a Nobis paulo fusius demonstra-
to, quod nec *Prostata* nec *Vascula Seminalia*,
neque *Regiones* ulterius positæ primum hospiti-
um *Gonorrhœæ* præbere queant, reliquum est,
ut quænam sint, & quantum ponderis afferant,
argumenta Adversariorum, probe perpenda-
mus.

Quoniam autem D. *Blenius* inter Eos omnes
maxi-

maxime emineat, satis erit ea sola, quæ ille dictitat, recitare, ne infinitos Authores usque ad fastidium cumulemus.

(*) „ In promptu est (inquit ille) hunc Morbum in Vesica situm non esse. Eo enim pacto Ulceribus fere insanabilibus, aut Inflammatione, quæ per totum hujus Morbi processum permaneat, quæque omnem penitus Urinæ egressum prohibeat, hæc Pars percelleretur. Multo minus probabile est, *Gonorrhæam* in Testiculis insidere posse: exinde enim acerrimi Dolores & Ardores & Intumescentiæ in iis excitarentur.

„ Neque Veritati magis consonum videtur, sedem in toto Pene collocari: quippe à fungosa sua spongiosaque substantia, ab exquisita perceptione, necnon ab ipsius Usus Siftusque ratione, hoc Membrum Doloribus & inflammationibus, crebris Humoribus affluxibus & spasmodicis Gangrænisque adeo valde subijcitur, ut per omnes ejus partes Contagium spargi nunquam poterit, nisi hæc omnia simul Symptomata, aut saltem pleraque sequerentur.

Postea verò quam paucas Lineolas, quæ Soritem intercipiunt, adjecisset, hanc demum Conclusionem deducit.

„ Hinc igitur (ait ille) satis intelligimus, Vesiculas illas, ad quarum custodiam semen traditur, esse certam sedem *Gonorrhææ*. Has enim a Venerea sanie vehementer affici atque mutari ipsa Injuria, quæ sequitur, ma-

ni.

„ nifestat. Humor enim iste, qui ad irrigandam
 „ Urethram comparatur, statim cohibetur: &
 „ si Regionem, ubi hæc Vascula suum situm
 „ obtinent, manu constringas, Effluxus ocu-
 „ lis copiosior subjicitur.

„ In dubium igitur vocari non potest, quin
 „ *Gonorrhœæ Virus* Prostatasque præ
 „ cæteris adoriatur & convellat: hoc autem for-
 „ te accidit, quoniam hæc Partes, cum in Poros
 „ maxime excaventur, Contagi facilius hospi-
 „ tium, quam aliæ, quæ circumjacent, possent
 „ exhibere. Quid verò de Mulieribus statuen-
 „ dum est, quæ Utrisque sunt destitutæ?

Contagiosum Liquorem eadem ratione, quæ
 in Viris valuit, in Fœminis propagari non con-
 cedit, neque a Testiculis Mulierum emanare,
 propter nimiam loci distantiam, permittit.

„ Neceffe est, ut per Uterum Pestis prius
 „ transeat, qui ob humiditatem ejus & crassi-
 „ tudinem retinere eam non potest.

Vaginam insuper excludit:

„ Quippe si hæc Contages cum Liquore cras-
 „ so, qui scatit in Vagina, sese forsan com-
 „ misceret, tum Vires ejus extinctæ cito essent,
 „ aut saltem impeditæ, aut simul cum innatis
 „ istius loci sordibus expurgatæ.

„ Ex quibus omnibus efficitur, *Gonorrhœæ*
 „ sedem in Fœminis alibi, quam ad Uterum, re-
 „ ferri non posse.

Jam verò consistere aliquanto liceat, atque
 expendere, quo perducimur a tota serie hujus
 Disputationis.

• Si Partes, præter *Prostatas*, aliæ assignari
 ne-

nequeunt, quæ Effluxui copiam dare possunt, aut quibus hujusmodi Effluxus periculum magnum aut perniciem non est allaturus, tum forte fortuna Origo hujus Morbi ad *Prostatas* debet revocari. Adeò ut si totam Hypothesin plane concedamus, res tamen veritatem probabili tantum conjectura innixam assequeretur. Quod si alia corporis regio in præcedenti *Blenii* enumeratione omittatur, tum nulla necessitas nobis imponitur ad *Prostatas*, tanquam ad solum quoddam *Gonorrhææ* Asylum, confugiendi. Ad talem verò Regionem statim digitos nostros quasi intendemus, atque ibidem demum immorabimur.

Quod si præterea haud minus hisce horrendis inflammationibus, quàm prædictæ Corporis Partes, *Prostatæ* etiam ipsæ, subjiciantur, tum profecto ab iisdem rationibus, quibus hic Vir utens cæteras amandavit, hæ quoque amandantur. Sin autem ex Partibus, quæ ab Adversariis nostris excluduntur, una aut etiam omnes Inflammationibus nonnunquam vexentur, ab iis verò periculis, quæ *horrenda & insanabilia Blenio* audiunt, prorsus removeantur, tum equidem facultas iis denegari non debet largiendi sedem *Gonorrhææ*. Rem verò ita se habere posse idem *Author* disertis verbis confitetur.

„ Verum tamen est (ait) *Gonorrhæam* aliquando vesicæ Inflammationem, immanem in Testiculos Humorum defluxum, Ulceraque in Urethra quamplurima secum trahere.

At verò hæ Partes ab omnibus his cruciatibus

bus & capitalibus quasi pœnis) si iis, quæ superius dicebantur, credendum sit) omnino liberantur.

Si quis igitur D. *Blenii* sagacitatem, quæ *Gonorrhæam* in *Prostatis* posuit, laudibus posthac & plausu cumulaverit, is perurbani quidem hominis, parum verò prudentis, nomen meretur. Argumentorum enim momenta, quibus ille utitur, non satis firma sunt, ut fidem faciant, aut ullam assensui nostro necessitatem incutiant.

Notatu ædepol dignissimum est, quanta fiducia *Vesticuli* absterrentur, quam facili autem & soluto animo *Parastatæ* seu *Epididymides* (quæ adeò arctè iis adhærescunt, ut à quibusdam eorum habeantur partes) pro sede Morbi adscribuntur. Illud insuper attento animo est advertendum, *Parastatas Prostatasque* ob solam commoditatis rationem (ob porositatem nempe suam) cæteris partibus a D. *Blenio* præponi, qui quoque *Contagis* materiam mirabili quodam atque inusitato modo ad Eas perducit confitetur: Uti autem propter inexplicabilem hunc & ab omnibus *Mechanismi* regulis plane abhorrentem modum, quo *Contages* perducitur, *Prostatæ* ablegentur a nobis, quo minus *Gonorrhææ* veneno sedem & quasi hospitium præbeant, ita quoque aliam absurditatem & ipsius *Hypotheseos* natura redundantem depelli relinquemus.

„ Quid enim (ait ille) de *Mulieribus* dicemus? *Testiculi* enim iis porosissimi sunt, eamque ob causam ad *Virus* suscipiendum quam
Opti-

optime comparati. Hos verò tanquam loco nimium disjunctos rejicit. Quidni igitur ad eandem, quæ prius utebatur, admirabilem deductionis rationem, in hac itidem difficultate perfugiat? pari enim jure utraque difficultas suffulcitur.

Convenit itaque (ut uno verbo rem conficiam) mihi cum *Blenio*, quod *Prostate* aut *Parastate* & *Vasculi Spermatica*, etiamsi modica veneni copia perduci ad istas Partes posset, *Gonorrhæam* satis commode exciperent, nisi nimio loci intervallo essent disjunctæ. Quapropter secundum ipsius *Blenii* Hypothesin, hic Morbus ibidem recipi & collocari non potest.

Concedo quidem *Prostatas* non tantam, quantum Testiculi Fœminarum, loci distantiam obtinere; attamen transversa haud minus digiti (si immodica sit) quam totius Ulnæ distantia impedimento est, quo secius Venenum suscipi, & Morbus progigni queat.

Sed ne ulterius *D. Blenium* Lectores suos in alias quoque angustias, cum in Utero ponat *Gonorrhæam* Fœminarum, adducentem persequar. Cum Argumenta, quæ ab eo afferuntur, interdum dubia sint & interdum sibi repugnantia, cum etiam tota ejus Hypothesis adeo manca sit & præfixita, ut utrique Sexui non conveniat, sedem *Gonorrhææ* nec in *Vasculis Seminalibus*, nec in Partibus ulterius positis, figi oportere cum omni fiducia concludimus.

C A P. IV.

*De vera sede Gonorrhœæ in utroque
Sexu: necnon de Materia Quan-
tatisque causa.*

COmplura ex iisdem Argumentis, quæ *Pro-
stata*s vindicant a suspitione Hospitii, quod
ab us huic Morbo vulgo creditur præberi no-
bis quoque animum inducunt, ut *Urethram* so-
lam à *Gonorrhœa* affici judicemus.

Quippe si *Gonorrhœa* in *Prostatis* esset gene-
rata, annon *Urethra* per totam suam seriem
prius ista materia repleatur, quam ex *Pene* Li-
quor posset jugiter profluere? qua, quæso, ra-
tione *Injectio* poterit effluxum suppressere,
cum ad *Prostata*s & *vascula Spermatica* perve-
niendi copia non datur? Quando igitur in qui-
busdam *Penis* partibus hujus Morbi flumen non
reperitur, ab *Injectionibus* verò cohibetur, re-
liquum est, ut loca, quæ ad extremitatem ejus
magis vergunt, vitiari tantum arbitremur.

Crescit quoque Probabilitas, si reputabimus
quam facili negotio *Gonorrhœæ* virus in *Ure-
thram*, præsertim verò prope *Glandem*, se in-
finuare queat. Adeò ut si hæc *Loca* satis co-
picæ ad *Effluxum* tantum pascendum possint
suppeditare, non dubium est, quin pro sede hu-
jus Morbi recte statuatur. *Mirra* porro facili-
tas, qua *Liquor* immittere se potest, perspicue
advertitur, si modo ea, quæ de *Glandis* crassi-
tudine supra diximus, in memoriam revoce-
mus.

mus. Ibi enim *Urethram* non distinctam & ad finem usque uniformem servari, sed in *Glandem* aliquando tandem converti, & evanescere notavimus. Quemadmodum vero ex ipsius Fabricæ natura *Glans* densior & compressior fit, atque ægrius, quam *Penis* ipse, Inflatione distendatur, ita *Meatus*, qui per *Glandem* penetrat & in *Urethræ* locum substituitur, ipsa *Urethra* paulo laxior atque apertior dicitur, ex quo fit, ut *Particulæ* contagiosæ in eum locum se facilius, quam in *Urethram*, insinuare possint, etsi *Urethra* propius ad extremitatem *Penis*, quam revera est, accedere supponatur.

Itaque jam dilucidum efficitur, qua ratione *Penis*, quando *Materia* morbifica undique circumdetur, nonnullas *Contagii* particulas admittit.

Postremo cum hic *Locus*, cui *Virus* imprimis vim infert, cum *Experimentis* omnibus quæ supra proponebantur, quam optime conveniat, itaque extra dubium ponitur, *Urethram*, paulo prius quam in *Glandem* transit, esse veram sedem *Gonorrhœæ*. Hæc verò res magis magisque elucescet, cum ad *Symptomata*, quæ hunc *Morbum* comitantur, quæque consequuntur, in hujus *Dissertationis* filo excutenda veniamus.

Sede igitur *Gonorrhœæ* jam comperta deinceps explorare operam dabimus, qua ratione hic novus *Fons*, cujus *Rivuli* in abdito adhuc delituerunt, tanta *Humoris* copia accommodatur, quantam in *Gonorrhœæ* cursu emitti deprehendimus. Semen, quod à priscis plurimif-
que

que modernis *Medicis* pro Materia haberi solet, nihil posse vidimus. Deinceps igitur reputare oportet, utrum *Pus* aliquod cogatur, ubi vis contagiosa communicari potest; seu Humores ulli in hisce locis a Natura secreti & comparati jam depraventur, & in Materiam *Gonorrhœa* transeant, sicut ante hac conjectura prospiciebatur: si igitur ex his aut unum aut utrumque pro certo comperiatur, necesse est, ut materia, quæ premente *Gonorrhœa* profluit, exinde repetatur. Illud profecto ab omnibus advertitur, verum *Pus* in Musculis musculosisque locis tantum modo glomerari, & quo longius partem aliquam Corporis a Musculorum conditione discedere, eo etiam minus ad *Pus* faciendum idonea esse, præsertim verò si nullus ibi *Adeps* observetur; In Membranis enim Materia putrida rarior est, quam *Pus* genuinum, illa verò, quæ in Glandulis coagmentatur, sive in Capsula quadam, seu Cystide servata sit, sive partibus circumjacentibus diffusa, imperfectam *Puris* rationem obtinet. At verò cum per totam interiorem *Urethrae* partem nihil cernere sit, quod magis ad Musculi naturam, quam vasa ipsa sanguifera, inclinatur, luculentum efficitur, perexiguam *Puris* copiam in *Urethra* colligi posse, adeoque Effluxum *Puri* in *Urethra* coacto adscribi non oportere. Res autem clarior erit, si quæ de *Penis* Musculis ante diximus, memoria teneamus. Adde quod eadem quoque Ratio in fœmineo Genere locum habebit. Quippe *Vaginae Musculis* situm, ipsi *Vaginae* paralellum sortitur, tantumque

strictio-

strictioni ejus revocationique inservit, postquam vis intus agens atque expandens cessaverit. Hic verò *Musculus* sufficientem Puris copiam præbere nullo modo potest, cum in exteriori superficie, ut prius ostensum fuit, inferatur. Accedit etiam quod præmatura Effluxus ratio cum natura Puris concilianda non est. *Gonorrhœa* enim in Bidui Triduique spatio emicat; Pus verò (præsertim si ingentem, quæ aliquando profunditur, Copiam animo habeamus,) tam brevi tempore generari nequit.

Quin etiam Effluxus non tantum citius multo extra cernitur, quam si ab Ulcere prægenito proveniat, sed etiam nulla prorsus est ratio, cur præeuntem ullam Inflammationem Effluxum hujusmodi concitaturam suspicemur. Si enim Inflammationem aliquam in *Vesicæ collo*, *Prostatisque*, aut in *Urethræ meatu*, accendi supponamus, tum profecto frequentissimum Urinæ reddendæ desiderium, acerrimusque intermingendum dolor consequeretur, sicut usu cernere est in id genus morbis, etsi quando forte hæc loca *Cantharidum aculeis* pungantur: e contra verò Effluxus, qui ab Inflammatione exoriri supponitur, absque ulla molestia, aut Urinæ ardore per biduum triduumve emanat. Illud autem quotidianæ Experimentiæ esset contrarium, si inflammationi Profluvium debeatur. Quodcunque igitur ulcus aut Inflammatio regnante *Gonorrhœa* animadvertitur, Acrimoniam Morbi ortum non præbet, sed originem accipit ab illa.

Hæc autem majorem fidem habebunt, si cum

altera virulenti Ulceris Affectione conferamus. *Ulcus* enim, cum primo inciditur, asperiores semper & vehementiores conditionem præ se fert: E contra *Gonorrhææ* materia mitis admodum & mollis reperitur, atque in initio, ut supra notavimus, exigua corruptione afficitur. itaque quum *Gonorrhææ* materia cum ea, ex qua *Ulcus* conflatur, minime conveniat, absit a *Sapientibus*, ut ad *Ulceris* naturam *Gonorrhææ* ab iis referatur. Quando hi duo vulgares *Gonorrhææ* fontes, ad quos tanquam pulchra pollicentes, Medici, (quotquot huic morbo operam dederunt) recurrere consueti sunt, refutentur penitus & removeantur. Quando etiam nobis ante omnia curæ est, ne falsam sedem pro vera accipiamus (imposturam enim comprobando, ad hujus Morbi naturam & curandi methodum perducere non possumus) itaque jam pensitemus animo, utrum *Liquor* aliquis in hisce locis a *Natura* secretus reperiatur, qui a veneno corrumpi, & in materiam *Gonorrhææ* mutari posse videatur.

Quod ut feliciter persequamur, mente reperiendum est id, quod supra annuimus, varios nempe canales modicæ mehercule magnitudinis in *Urethra* inveniri, qui album viscidumque *Liquorem* inferunt, ut feminis & urinæ *Acrimonia* leniatur. Itaque si efficiens *Gonorrhææ* causa *liquoris* hujus copiam aut raritatem adaugere, aut colorem mutare, valeat, tum omnia *Gonorrhææ* *Symptomata* ante oculos subjicientur. Adeo ut si hanc rem paulo accuratiori animo conspectam habeamus, ad *Gonorrhææ* *Naturam*

di-

directo itinere perveniamus; neque in uno loco (ut in prudentes & ignavi homines solent) consistemus, diffusi commodiora nos unquam vestigia assecuturos: Quo nihil vim infert intellectui graviolem.

Quinimo hæc Hypothesis veritati se magis accommodatam est redditura, si crassitudinem, colorem & copiam liquoris eodem prorsus modo, quo antea sensibus exhiberi, eodemque ordine malignam causam aut tolli penitus, aut saltem mitigari, reputemus: Adhæc *Gonorrhæa* in mulieribus ex eodem fundamento repeti & explicari potest: Quæ res, si alia quacunque Hypothesi utamur, ad finem perducere nequit, incredibilemque Naturæ harmoniam indicat, qua diversa ejusdem speciei opera in diversis locis temporibusque effecta, (si modo locorum rationes prudenter habeamus) ab iisdem plane institutis perficiuntur.

Hæc omnia verò manifesta erunt, si (quod suo loco notavimus) *Vaginam* scilicet, non minus quam *Urethram*, permultis hujusmodi ductibus instrui, memoriæ mandemus.

Si ædè pol canales, qui *Vagine* suppetunt citius quam cæteri in lucem prodierunt, lacunarumque titulo semper fuerunt insigniti, posthæc vero hoc vocabulum, quodocunque alteruter ex his sub considerationem nostram veniat, libenter assumemus, quoniam ductus hoc nomine ornati pari ratione ad symptomata in utroque sexu promovenda concurrunt, & *Gonorrhæa* materiam suppeditant: sola in hac Hypothesi manet difficultas, quo pacto tam te-

nuës & exiguæ Glandulæ ad tantam, quanta in *Gonorrhœa* profluit, copiam sufficient, expedire, & qua ratione Liquor, qui valde modicus a Natura valenti homini præbetur, ægroto tam vehementer augeatur.

Ut huic difficultati occurramus, animadverti debet nonnullas Glandulas in œconomia corporis reperiri, quæ non simul liquorem suum, atque ex sanguine secernitur, emittunt, sed in Glandulis ipsis, aut in Capsula quadam seu Cystide, ad hoc ipsum munus comparata, reconduunt, unde, cum tempus ita postulat, effunditur: alias vero esse, à quibus excretorii quidam ductus propagantur, qui prodigis quasi orificiis Liquorem sibi jugiter commissum jugiter profundunt. Ad primam classem reducuntur *Prostatæ*, *Testiculi*, atque *Glandulæ*, quæ influunt in vesiculas feminales; ad alteram verò pertinent *Miliares Cutis Glandulæ*, istæ quoque, quarum excretorii ductus *Lacunæ* vocitantur, in *Mulierum Vagina*, & in *Urethra Marium* conspersæ.

Hinc sequitur, si duæ Glandulæ (una ex utraque classe accepta) in æqualibus determinatiffique temporibus æquales Fluidorum quantitates excernant, necesse est unius magnitudinem ab altera multum superari. At verò minimus, (qui fieri potest) excessus (si copia materiæ in utrisque fere æqualis ponatur) quantitati Liquoris isto Temporis intervallo secreti, & in *Glandulis* sepositi certe adæquabitur. Etsi autem hic Excessus pro minimo habeatur, tamen differentia inter earum magnitudines vehementer

mentius multo augebitur, si *Glandula*, cui re^o tinendi facultas est, quantitatem liquoris duplo, triplo, quadruplove ac majorem, quam quæ uno impetu ab altera *Glandula* extruditur, possit continere. Ex quo fit, ut inter harum *Glandularum* magnitudines quamlibet proportionem assignare liceat, quanquam Liquor, in dato tempore secretus, eandem penitus in utrifque quantitatem obtineat.

Hinc est, quod quanquam *Glandulæ*, quæ *Urethræ* *Vaginaque* tribuuntur, adeo exiguæ ponantur, ut aciem oculorum fugiant, tantam tamen fluidorum copiam in determinato tempore fecernendi, quanta a *Prostatis* *Testiculifque* conjunctim sumptis separatur, facultatem habere possint. Hoc vero ut fiat luculentius, liceat mihi (quæso) supponere, *Glandulas*, (quibus *Lacunæ* suppetunt loco *Ductuum* excretoriorum) in uno minuto tantum liquorem, quantus dimidii grani pondus habebit, jugiter fecernere. Ea ratione in horæ spatio triginta grana erunt separata, atque in horis viginti quatuor, sive die naturali summa ad duodecim drachmas seu sesquiunciam redibit: Quæ quantitas major erit, quam quæ in mediocri temporis spatio a *Prostatis*, *Testiculis* & *Vasculis spermaticis* continue suppeditabitur. Hinc liquet *Urethræ* atque *Vaginæ* *Glandulas* eorum *Fluminum*, quæ in *Gonorrhææ* processu in sensus incurrunt, origines rite reputari, quippe nulla conditione vacant, quam *Prostatae*, *Testiculi*, vel alia quævis *Glandula* (eminus scilicet sita) potest sibi vindicare. Instat

re tamen contra fortassis erit , quo pacto fiat , ut in Glandulis , quæ ad *Urethram* & *Vaginam* referuntur , Liquoris flumen , cum *Gonorrhœa* laboretur , supra naturalem modum tam vehementer augeatur . Verum hæc difficultas non minus iis hominibus , quibus placet *Gonorrhœam* in *Prostatis* collocare , quam qui *Urethram* aut *Vaginam* assignant , imminebit . Quippe e supra dictis ostensum fuit , quod ingens *Gonorrhœæ* profluvium ad humorem ex *Prostatis* secretum quam ex *Lacunis* , parem saltem , & fortasse majorem proportionem habeat . Atque eundem , ut verbo dicam , in quocunque loco ortus morbi ponatur , eadem semper difficultas permanebit , neque unquam erit sublata è medio , nisi ante expediemus , quibus rationibus Liquoris , a Glandula aliqua percolati , quantitas a Morbo aut Medicamento tam admirabilem in modum possit exaugeri . Animalis profecto œconomia nos admonet , ut si qua Glandula aut Ductus excretorius stimulatione quadam afficiatur , Liquor , qui ab impetu stimulativo est expulsus , tanto copiosior utique effundetur , quo fortior sit ista vis , quæ Glandulas prædictas aut ductus extimulat . Experientia compertum est , si istius pulveris , qui ex *Cantharidibus* est confectus , perpaululum ad aliquam corporis partem admoveas , de repente *Pustula* emergit , & copia Humoris longissime uberior a Glandulis per vim stimulativam elicitur , quam quæ per insensibilem perspirationem exudat .

Sæpenumero adverti solet , paucas hujus
pul-

pulveris particulas, quæ per vehiculum sanguinis ad Vesicam, partesque Generationi addictas, perferri possunt; irritatione quadam inflammationem ibidem gravissimam, & æstum accendere, *Penis* erectionem, & vehementes urinæ ardores excitare. Et vix quidem ausim inficiari, quin, si hic Pulvis ad *Urethram*, aut *Vaginam* extrinsecus apponatur, ulcera & graves inflammationes cicerentur; atque ingens simul liquoris Effluxus *Gonorrhœæ* haud dissimilis erumperet; etsi forte istiusmodi Liquor neque tanta acrimonia & malignitate imbui, nec tantam, quanta in *Gonorrhœâ* deprehenditur, fluminis diurnitatem obtinere videatur.

Quandoquidem igitur virus, quod præ manibus est, acri quodam & penetranti spiritu imbuatur, quid ni per *Urethram* atque *Vaginam* conspergere ulcera; Glandulas omnes ferire, & stimulare, & ingentem; sicut *Cantharidum* vis, Humorum copiam glomerare valeat? Accedit etiam, quod pro certo scimus, subtile *Gonorrhœæ* venenum multo vehementius se agitare, celatum & quasi sepultum subito nonnunquam resurgere & redundare, mutationemque demum Liquoris glandulosi & depravationem multo graviolem inducere posse, quam universus *Cantharidum* impetus minaretur.

Quod si adhæc incredibilem Glandularum numerum, si Ductuum, quibus gaudent, excretoriorum brevitatem & amplitudinem animis nostris teneamus, Copia Effluxus pariter & Diurnitas manifestius explicabitur. His itaque omnibus æquo animo sumptis & perpen-

sis, non vereor quin sententia fuerit, omnem Liquoris copiam, quantacunque unquam cernitur in *Gonorrhœa*, à *Vagina* atque *Urethrae* Glandulis suppeditari posse, si modo vis stimulativa accesserit.

Cor. 1. Hinc facilem Experimenti, a *M. Blenio* memorati, solutionem habemus, qui quasdam mulieres, nullo licet inter coitum semine ejecto, contagem suscepisse refert.

Hoc autem Exemplum Hypotesin ab eo ejusque secutoribus estructam funditus evertit, sed facillimum est Explicatu, si nostra de sede & Materia *Gonorrhœa* Theoria admittatur.

Cor. 2. Nostra insuper Doctrina Fœminarum *Gonorrhœam* in *Utero* collocandi necessitatem nobis nullam imponit. E contra vero Adversarius abesse non potest, quin ad ejusdem Phænomeni in duobus ejusdem Genoris exemplis exorti explicationem duas Hypotheses adhibeat, quæ (si concedamus) symptomatibus tamen in Mulierum *Gonorrhœa* deprehensis nequaquam satisfacerent: uti ex iis, quæ & in præsentis & in superiori capite dicta fuerunt, luculentissimum efficitur.

Verumtamen non desunt nonnulli, qui Exemplorum ex Praxi supra desumptorum, horum etiam, quæ in speculatione sola versantur, Theorematum ignari vix unquam se in animum inducent, ut Liquorem a sola Glandularum Ductuumque excretoriorum stimulatione centies milliesve augeri posse credant. Sin autem in hoc genere studii inchoati prorsus

fus non sint & absurdi, necesse est, ut a supra
 allatis rationibus vincantur, si ea sola, quæ
 Mulieribus, *Fluore albo* laborantibus, accidunt,
 in memoriam revocent, Liquorisque copiam
 in *Vagina* vulgo repertam cum incredibili istius
 morbi profluvio conferant. Constat tamen in-
 ter omnes hoc magnum flumen a mala tantum
 corporis valetudine proficisci, coloremque ejus,
 atque alias qualitates, tantam cum *Gonorrhœa* si-
 militudinem habere, ut Medici parum periti
 non est inter utrumque morbum dijudicare.
 Quamobrem mirabilis Liquoris copia, in *Fluo-
 re Albo* erumpens, non modo plurimum confert
 ad meliorem in Mulieribus, verum etiam in
 Maribus, *Gonorrhœæ* explicationem.

Hac ratione igitur universæ, quæ reperiun-
 tur in *Gonorrhœa*, difficultates paucis verbis con-
 ficiuntur, & Symptomata fiunt facillima intel-
 lectu, si modo Hypothesi nostræ, quæ ad sen-
 sus ipsos se reddit accommodatam, perpaulu-
 lum concedamus: Adeo ut quicquid posthac
 diligentia in Experimentis sedulo colligendis,
 & in omnibus Symptomatibus, quæ aut ingra-
 vescente morbo, aut decedente versantur, ante
 oculos ad Hypothesin nostram redigendis, &
 quasi conformandis, adhibebitur, ad eum tan-
 tummodo finem dirigetur, ut addantur (quantum
 fieri potest) Evidentiæ lumina, non ut veritatis
 radices refigantur. Prius autem quam propo-
 situm perficiam, aut ea, quæ universim posuimus,
 sigillatim perstringam, non fastidiosum erit (ut
 opinor) Lectoribus, si quæ de *Lue Venerea* &
 de origine *Gonorrhœæ* senserunt Veteres, recita-
 vero.

Fernelii igitur verbis utar, qui sensum eorum non sine elegantia complectitur.

„ Vapor deinde, aut spiritus ductu cavo Pu-
 „ dendi introrepens (neque enim credibile est,
 „ humoris quiddam eo subire) venæ cavæ san-
 „ guinem arteriæque majoris Spiritum labe-
 „ factat. Tunc enim Bubo prorumpit in In-
 „ guine: hinc vasis spermaticis, renibusque
 „ affectis *Gonorrhæa* se prodit; qua virus velut
 „ cructando turpissimè ejicitur.

C A P. V.

*Ab acri Materia inter Sexus sparsa,
 atque communicata, Gonorrhœa
 ortum ducit.*

Natura Acrimonix, quæ *Gonorrhœam* con-
 stituit, viresque, quas cernimus, incre-
 dibiles in clariorem lucem proferentur, si cum
 aliis humoribus acrimonia imbutis, sive ii sint,
 qui in structura humani corporis reperiuntur,
 seu qui ex artificiosa permissione proveniunt,
 comparisonem instituemus. Imprimis igitur,
 si *Gonorrhœe* virus in Tincturam, ex *Violarum*
 floribus confectam, aut in succum *Heliotropii*
 infundatur, protinus Hic in cupreum colorem
 migrabit, illa verò rubedinem paulo dilutio-
 rem exhibebit. Cum autem similiter colorem
 utriusque Liquoris in rubedinem Acidus spiri-
 tus soleat convertere, indicio est, Materiam in
Gonorrhœe cursu promanantem acidi & corro-
 sivi salis rationem obtinere. Sed cum usu per-
 saepe

sepe comperimus, quod hoc virus, (& si major copia ejus sit; quam quæ *Carcinoma* excitare, multo autem major, quam quæ *Gonorrhœam* solet progignere,) *Peni* ipsi admotum, nullam prorsus ibi pustulam aut ulcus elicit, nec usitatas Acidorum vellicationes præ se fert, nec delicatam ipsius Glandis substantiam, nudato licet capite in quibusdam viris eminentem, expugnat; cum verò e contra in aliis hominibus, qui Glandem nunquam nisi in Coitus articulo Præputii expertem habent, fœdum aliquando *Carcinoma* glomeretur; tuto igitur est colligere *Carcinoma*, haud æque in duabus Glandibus, (quæ eandem plane substantiam, diversam verò *Cuticulæ* integritatem sortiuntur) ab hujus Liquoris acrimonia excitari, qui nihilominus tantas vires exerit, ut exulceratam cutem (quod ab ignibus & aquis fortibus fieri solet) ad rugosam, exusti carbonis instar, siccitatem redigat.

Quemadmodum verò quælibet pars *Cuticulæ*, & *Spiritus Vitrioli*, *Stibii butyrum*, *Lapis infernalis*, aut quodcunque aliud medicamentum Escharoticum apponatur, simili ferè uredine percellitur, ita non ibo inficias, quin *Gonorrhœæ* virus ab istis medicamentis Acrimonia multum superetur, in eo autem vincit, quod novas, mixture cum debito humore facta, vires adipiscitur. E contrario autem pro certo habemus, contagiosam hujus Morbi materiam, si cum aliis omnibus ejusdem generis liquoribus, in humani corporis fabrica unquam repertis, comparatio struatur, præ cæteris vi corrosiva eminere. Acerrima equidem sanies, quæ ex
ulce-

ulceribus scorbuticis, ex *Herpete Miliari*, aut *Cancro exulcerato*, aut *Phagedænicis*, *Chironiis*ve *ulceribus* ebullit, tenerrimis partibus Corporis, largo licet flumine, admota non modo ulcus nullum, sed ne pustulam quidem aliquam, inducit.

Ex iis, quæ jam diximus, natura hujus *Acrimoniæ* atque conditio colligi potest, sensibus sese manifestius proditura, cum *Symptomatum*, quæ in *Morbo* occurrunt, *Historia* accesserit. Deinceps igitur *Operatio Alcidi Spiritus* excutienda est, qui fortiores cundo mirum in modum vires adipiscitur, & universos humanæ Fabricæ succos depravans, vitam prius aliquando extinguit, quam ipse ad ultimum statum, & quasi periodum perducitur. Modum verò, quo *Infans virus* se exerit, & *Gonorrhæam* cum suo *Symptomatum Satellitio* infert (cum ad *Institutum nostrum* magis sit) paulo enucleatius expendemus. Perniciosa *Liquoris Acidi* actio in eo potissimum consistit, quod vasa corporis, quibus insidet, crebra & vehementi contractione percellat. Hæc verò vasa (quando aut à *Naturali sua Elasticitate*, aut à *celeri motu Liquorum*, quos continent, plus minus in *pristinam conditionem* restituantur) *Effluxum Humorum*, quos aut secernunt, aut continent, uberiolem iugiter effundunt. Itaque oscula excretotiorum canalium atque ipsi lacunarum ductus ab acri contagis spiritu, quasi calcare quodam stimulat, *Liquorem* ab hisce *Ductibus* proficiscentem antrorsum urgent cum impetu virtuti stimulatrici, cæteris paribus, proportionato.

Hinc

Hinc ea omnia, quæ per totum *Gonorrhœæ* five prudenter seu imperitè suppressæ, curriculum contingunt, luculenter deducamus; quippe cum vi stimulativa sit ipsa contagies, cumque etiam vasi admoveatur, quod multo vehementius quam *Glandis* substantia, tactum refugit, non possumus dubitare, quin virus *Gonorrhœam* inducens multo minus copiosum sit, quam quod *Carcinomatæ* originem largitur: adeo ut veneni quantitas, quæ ad *Gonorrhœam* sufficit, millesimam fortasse Grani partem pondere non excedat. Si enim inter contagiosam *Carcinomatæ*, & *Gonorrhœæ* materiam comparatio ulla potest intercedere, ex antedictis efficiatur, nullam prorsus *Gonorrhœam* exorturam.

Ex mea Hypothesi palam fit, *Carcinoma* intrus natum & collectum *Gonorrhœæ* flumina reprimendi, ne foras erumperent, potestatem habere; Quod licet in experientiam sæpenumero incurreret, sefellit tamen multos, & in ægroti hominis periculum & in Medici offensionem male redundavit.

Quamobrem operæ pretium erit hujus Generis exemplum, quod in meam exercitationem incidit, attexere; Quodque si attento & sagaciano animo excipiatur, non solum ad Symptomatum cognitionem, sed & ad ipsam Medelæ rationem rite percipiendam magnopere conducet.

Carcinoma, de quo verba facturi sumus, in *Glandis* radice emicuit, exiguam in initio formam habens, & ad Medici consilium, cum
nul-

nulla *Gonorrhææ* suspicio esset, per multos dies non referebatur. Tametsi verò *Carcinoma* subitam præ exiguitate curationem polliceri videbatur, tamen unguento meo, ut majoris momenti *Carcinomata* solent, non cessit, sed vires ultra sparsit & partes undique proximas irritavit: Quæ pessimam cum ego adverti judicium, statim in eam incidi opinionem, ut arbitrarer, contagium suas omnes in *Urethra* radices agere, & *Gonorrhæam*, disrupto *Carcinomate* cito foras erupturam. Protinus igitur interna ægroto medicamenta adhibui, quæ corrosione prius feliciter compressa, tribus Hebdomadibus post Coitum lapsis, *Gonorrhæam* tandem induxerunt. Notatu quoque dignum est, quod Effluxus non se (ut vulgo accidit) pedentim glomeravit, sed magna subito copia Liquoris (ut in Recidivationibus; ubi profluvium à Medicamentis Restringtonibus, fuit coercitum, fieri solet) duo scilicet cochlearia, duodecim horarum spatio, repleturi fundebatur: ex quo luculentissime efficitur, Humorem Glandularum Odoriferarum corruptum fuisse & paulo uberius secretum, cætera tamen erumpere non posse, donec incrustatum *Carcinoma*, à quo repressus fuit, prius dissolveretur. Rem familiari cuidam meo, in *Luis Venereæ* exercitatione spectatissimo, cum Ego forte impertirem, ille etiam quamplurima in sua praxi hujus Generis exempla, quorum Ratio sibi stetit in occulto, offendisse confirmavit. Ex iis vero unum, quod mihi maximi momenti esse videtur, eoque magis, quis & Medicus & Ægrotus jam valent

lent superstites, subjungamus.

Cum à quodam *Lue Venerea* oppresso Familiaris meus vocatus esset in subsidium, intelligebat, præviæ *Gonorrhææ* suppressionem per Cathartica Medicamina fuisse confectam, pauca autem Restringentia adhibita fuisse. Profluvium quoque bene & brevi prius decessisse, tribus verò septimanis post lapsis de integro exundasse: ingravescens Effluxus, iisdem plane rationibus relevatus, ad mensem delituit, tum vero iterum emergens ab iisdem Medicamentis reprimebatur: statim à recenti hac suppressione *Exostosis* eminuit in ægri frontem, complanata verò fuit refluenta *Gonorrhæa*, quæ per prædictas rationes rursus retenta per aliquot menses perstitit, donec matura demum in *Luem Veneream* verteretur.

Neque equidem Medicus ipse, quo Æger utebatur, nec Familiaris meus, quod aut in curatione, aut in discessu *Gonorrhææ* reprehendi potuit, nihil habuerunt; adeo ut gravis utriusque fuerit admiratio, unde *Venerea Lues* tam subito extiterit. Accedit quod *Gonorrhæa*, cum diu multumque promanaverit, omni vi sua & quasi spiculo plerumque spoliatur: majori igitur admiratione dignum est *Veneream Luem* Effluxui tam diuturno supervenire, si Prudentia Medicorum reprehensione justa caruisset.

Verum hæc omnia jam mirari desinemus, quæ multo magis ante mirabamus, si *Carcinoma* in *Urethra* latitans supponamus. Vis enim *Carcinomatis*, prædictis curandi rationibus aliisque, quæ infra significandæ sunt, adhibitis mitigari, nec-

necnon Effluxus inhiberi potest : si enim minima *Veneræ Labis* particula non penitus subacta supererit, repente partes proximas tentat & quasi vocat in societatem, universam sanguinis massam tandem pollutura. Quando igitur cessante *Gonorrhæa* ulterior usus Medicamentorum amoveri solet, *Carcinoma* tuto sese interea agit, & collectis iterum viribus erumpit in *Gonorrhæam*, quæ per antedictas methodos repressa alternatim postea renovat sua flumina, donec aut ad perfectam medelam, radice mali funditus evulsa, perducitur, aut repetitis nimium viribus in *Veneræam Luem* adolescit.

Ἐξοσώσως subsidentia cum *Gonorrhæa* reflueret, maximam sine dubio admirationem habet, non caret verò facili explicatione, si quæ in secunda hujus Tractatus parte superius dicta fuerunt, diligenti animo percipientur. *Alexander Trajanus Petronius* hanc rem aliqua ex parte compertam habuit, cum curationem traditurus, qua *Gonorrhæa*, quæ Purgantibus aliisque Medicamentis restitit, tractanda est, addit.

„ Sæpe enim hac existenti reliquum corpus
 „ ab interna Gallici Morbi Labe vindicari consuevit.

Quemadmodum verò hæc vis stimulativa, continuo suas exerit vellicationes, ita quod Effecta ejus continua quoque essent, necesse est.

Hinc fit, ut Materiam noctes & dies & in omni situ corporis jugi flumine effusam deprehendamus. Notatu quoque dignissimum est, quod hic Liquor non tantum multò citius, quam si ulcus aliquod generetur, foras se prodit,

dit, sed etiam multo albidior est & viscosior quam Ulcus (ut ex supra dictis patet) unquam cernitur. Ex quibus manifestum efficitur hunc album viscidumque Liquorem, qui tam subito foras apparet, nihil aliud esse præter Humorem Lacunarum, non multum contage vitiatum, & ab acido spiritu evocatum.

Hæc quidem prima Affectio, utcunque vulgaris sit, à supra memoratis Hypotesibus evolvi non potest, si enim omnia, quæ accidunt in *Gonorrhœa, Vesciculis seminalibus*, pro sede morbi assignatis atque acceptis, explicari possent, tamen Effluxum fieri prius posse, quam semen aut *Prostatarum Liquor* est corruptus, nemo affirmabit. Quod si corruptio ibidem supponatur, necesse est, ut Liquor eodem, quo recens corruptus imbuebatur, colore, vel flavo semper, ut viridi perfusus emanet; quod Experimentiæ adversatur. Præterea, si corrupta hæc materies ex Pure confletur, tum pessimas in Primordiis suis conditiones, maximam nempe flavedinem aut viriditatem habitura esset, quod nequaquam deprehendimus. Quando autem hoc Symptoma Hypothesi nostræ tam facile se reddit explicatu, novum exinde opinio nostra firmamentum assequitur.

Liquor equidem, qui incipiente morbo albulus & viscidus apparet, ingravescente eo rarior & flavus & viridis evadit. Raritas autem ex accedente secreti Humoris copia repeti magna ex parte debet, & si fortasse ad liquorem aut salium, qui flavedinem efficiunt, naturam quodammodo referatur. Flavus verò color partim

flavis humani sanguinis humoribus, partim etiam acidis salibus, qui *Gonorrhœam* excitant, debetur. Quod ad primos spectat; pro comperto habemus Liquores, si secretio in hisce locis præcipitetur, aut si qua læsio forte offendat Glandulas, impuros magis quam alias, & mixtos separari. Hinc confirmatur, quali ratione Fel hoc Liquore permixtum colorem flumini flavum subministrat. Hoc verò non tantum à sensibus nostris non abhorret, sed etiam ad quotidianam Experientiam accommodatur: In *Scrophulosis* enim aliisque id Genus ulceribus Humor ebulliens intensiori, quam qua *Gonorrhœa* insignitur, flavedine suffunditur, quamquam color fortassis, cum in linteolum exarescat, paulo debilitatior exhibetur; cujus causa est, quod horum Ulcerum Liquor, (cui color subjicitur) cum *Gonorrhœa* latice rarior sit, citius exarescat atque abeat in vapores. Cum verò hæc flavedo quiddam cum contagiosis Ulceribus, quiddam quoque cum non contagiosis communicet, quidni colligamus flavum in utrisque Colorem ab eadem causa, à biliosis nempe sanguinis particulis proficisci? præsertim etiam cum ulu frequenti cernimus *Gonorrhœam* sæpenumero ad optatam medelam perducì, quaudò ad ultimam utique guttam Flavedo perseveraverit. Res autem se ita habere non posset, si Flavedo semper pars sit, vel indicium Contagionis.

Quandoquidem verò flavi laticis, qui durante *Gonorrhœa* effunditur, suppressioni *Veneræ Lues* persæpe succedat, probabile admotum est ipsam

ipsam contagem à natura ita esse comparatam, ut Flavedinem excitaret: & conjectura quoque consequimur, quod Acidi salis rationem hanc hæc & corrosiva materies obtineat, quia viriditatem (reliquum Effluxus colorem) Mixture cum Urinæ salibus, aut Alkali, animalibusque Lymphæ particulis facta facile inducit.

Cor. 1. Ex his luculenter constat, quo citius Profluvium erumpit, eo vehementiorem, cæteris paribus, acrimoniam fuisse; eo autem leniorem, quo diutius cohibetur, nisi forte *Carcinoma* intus delitescat.

Cor. 2. Profluvii incrementa proximis post initium quatuor aut quinque diebus allata se habent, ut gradus corrosivæ virtutis in isto temporis intervallo acquisiti.

Cor. 3. Effluxus color eo intensior per singulos istos dies efficitur, quo major accedit copia salium, quorum ratio præ Fluidorum quantitate indies accrescit.

Cor. 4. Profecto Effluxu *Venerea Lues* generari nequit, quia Contages per *Pudenda* penitus ejicitur, quæ, si forte Egressus denegetur, refluit in sanguinem & Luem polluendo veneream inducit, Schol. Ex omnibus his simul sumptis manifesto efficitur, materiam *Luis Venereæ* esse venenum quoddam, quod sibi cæteros Humores assimilandi facultatem habet, quodque idcirco nunquam, nisi internis curandi rationibus adhibitis, radicitus evellitur.

Prius tamen, quam præsens caput conficiam, valde ad rem erit, si unam *D. Blenii* observationem breviter perstringam, utpote quod

singularis admotum notæ est , & totam ejus sententiam de sede & natura *Gonorrhœa* funditus evertit. „ Quando , inquit ille , premente „ *virulenta Gonorrhœa* , ingens mingendi desiderium excitetur , quando quoque materiæ „ Effluxum , qui Canalem suum vexat , undique „ & percellit , viridulo quodam aut flavo colore „ re perfusum cernamus , tum dubitare non „ possumus , quin Vesica Partesque proximæ inflammantur . Superius verò luculenter ostendimus , quanta absurditate hujus morbi sedes „ ad Vesicam referatur .

Notatum quoque vellem , quod hic Vir certam vesicæ Inflammationem ab hac Liqueoris viriditate aut flavedine significari vult.

Quid igitur de mulieribus est censendum , quæ de viridulo hoc & flavo Effluxu participant ? Harum verò Vesicam hujus morbi participem esse ille ipse non concedit . Sed ne amplius immorer in debili ejus Hypothesi redarguenda ; illud , quod Medici fere omnes ostendunt , animadvertendum censeo , materiam nimirum *Gonorrhœa* absque ulla Penis erectione in Maribus , & absque ullo Titillationis stimulo in utroque sexu exundare , sicuti hoc Symptoma æque in miti & quasi inermi *Gonorrhœa* atque in virulenta deprehenditur , non est ut pro formali hujus indicatione accipiatur . Utrinque autem Ratio est , quia Flumina hujusce morbi vel valvularum , quæ vasculis spermaticis appenduntur , relaxationi , vel Liqueori a Lacunarum stimulatione concitato originem suam debent . Hi verò Effluxus , cum neutra

ex parte aut causæ sint aut effectus cupidinis, nullum prorsus voluptatis sensum excitant.

Magis verò esset accuratæ veritati consonum, notavisse, quod stimulativa hujus acrimoniæ vis tantam in initio & fine morbi Titillationem Penis progignit, ut vix unquam *Gonorrhææ* reperiatur, quæ iis temporibus non secum affert nocturnas Pollutiones.

Quæ ad vulgares *Gonorrhææ* indicationes universim pertinere visa sunt, nec non natura, sedes, & causa hujus morbi satis fuse sunt explicata, illud proximum est, ut videamus, an Hypothesis nostra ad Symptomatum omnium explicationem quadret, & ad eorum molestias mitigandas sufficiat, dum morbus ipse, à quo hæc mala propagantur, præcipuam Medici curam studiumque occupat.

C A P. VI.

De acutis Doloribus, qui inter mingendum cientur.

Dolor, qui inter mingendum excitatur, tam constans est *Gonorrhææ* affectio atque comes, ut pro ipso morbo per sæpe à Gallicis Scriptoribus substituatur. Quando hic Dolor Infante morbo plane nullus sit, neque gliscit unquam, nisi humores magnopere depraventur; quando etiam multo ante Effluxus suppressionem (vi tantum acrimoniæ retusa) hujusmodi Angor penitus extinguatur, igitur pro solo ejus Symptomate haberi debet. Quæ ratione vero

hos dolores urina procreat , facillimum erit intellectu , si *Urethram* ex partibus tum membranæ tum spongiosis , confici recognoscamus. Cum enim Partes membranæ ab acri aliquo Humore vellicentur , protinus nervosæ Fibræ asperitate quadam laceffitæ efficiunt , ut liquores , qui aut jucundum aut nullum plane sensum antea intulerunt partibus , acerrimum jam dolorem atque molestiam inducant . Hinc est , quod urina salinis particulis onusta , & quasi saturata Fibras pungat fortiter & perstringat.

Hæc autem omnia demum clariora innotescunt , si nervosas quascunque humani corporis Fibras , externa cute spoliatas , aquaque falsa asperas , gravi statim dolore perfundi meminerimus.

Ex eo autem quod Humor (qui ad eum usum a natura comparatur , ut ab urinæ & seminis acredine *Urethram* protegat) vitiatum ipse Fibras feriat , quas debuit tutari , necesse est , ut multo vehementior utique & assidua molestia efficiatur . Quippe Liquor , ab Odoriferis Glandulis suppeditatus , non modo *Urethrae* fistulam , defectu suo nudam atque inermem , incurrentibus ictibus & impressionibus exponit , sed etiam ipse acri spiritu correptus majorem in modum grassatur , multoque graviores , quam urina aut semen possunt ciere , doloris sensum commovet . Hinc igitur magisque elucescit , quemadmodum delicata *Urethrae* substantia falsedine Laticis percellitur.

Sicut autem caloris perceptio , cum lotium nobis calidum decurrat , Doloris perceptionem
se-

secum semper ferat, mentem facile inducimus a ut urinæ æstum esse Doloris causam judicemus. Porro cum urinæ æstum pariter atque Dolorem à Liquorum, qui fervido spiritu imbuuntur, potu provectum Medici deprehendant, idcirco hanc Experientiam non solum vocabuli Idiotismo, verum etiam Symptomatis explanationi sufficere existimaverunt. Illud etiam ex eo magis confirmari videbatur, quod tenui potu accepto, & æstus & dolor sensim deserveret.

Quandoquidem autem veram Doloris causam superius indicavimus, nullius negotii erit hæc Exempla tot Paralogismorum fœcunda evolve-re, & explicare.

Si enim falsus hic Liquor certam humani corporis partem, cum cutis integumento spoliatur, acerbo possit cruciatu conficere, tum ædepol quo copiosiori falsedine Liquor oneratur, eo major aut certe constantior Doloris sensus erit; & è contra, quo minorem falsedinem ferat, eo etiam minus erit ad Dolorem excitandum accommodatus.

Illud insuper pro certo habemus Liquores, qui homines inebriare solent, universos (nisi supra modum accipiantur) urinæ serum diminuerent, eos vero, qui ad Aquæ conditionem inclinant, exaugere; eoque melius quo frequentiori haustu ingurgitantur; cum igitur feri quantitas, à spirituosus Liquoribus minuatur, ab aqueis vero & tenuibus incrementum capiat, necesse est, ut sales, qui urinam ingrediuntur, supra naturalem modum in Temulen-

tis hominibus glomerentur, atque adeo gravio-
rem molestiam inducant; in Aquæ autem po-
toribus rariores sint, & minori fibras acrimo-
nia exagitant. Quapropter acutus inter min-
gendum dolor (nulla alia caloris aut frigoris
Liquorum, quos bibimus, ratione habita) aut
feri copia imminuenda intenditur, aut augmen-
tanda relevatur. Hæc verò omnia clariora
erunt, si eadem Operatio à siccis Medicamen-
tis perficiatur. Si unum enim Medicamentum,
cujus vires in ciendo lotio exercentur, alte-
rum autem, quod feri copiam in alias corporis
Glandulas projiciat, adhibeatur; Relevatio,
quæ à priori Medicamento, & fuscitatio Dolo-
ris, quæ ab altero provenit, (quanquam hi Ef-
fectus plane diversi sint) certa tamen semper &
definita deprehenditur, ex quibus omnibus uni-
versim sumptis manifestius patet acutos Dolo-
res, qui, dum urina redditur, sentiuntur, ab
urinæ salibus excitari, adeo ut hic ardor urinæ
à Latinis & Gallicis Scriptoribus ad hoc tem-
pus fuit male enodatus. Quanta vi Calor di-
scutere sales urinæ & in inermes fibras impelle-
re queat, non est hujus loci dicere (quod etiam-
si dicatur) novam Theoriæ nostræ confirma-
tionem esset additurum.

Ex eo autem quod primæ atque ultimæ gut-
tæ, cum redditur urina, graviolem semper
dolorem incutiant Ægrotis, *Veteres Medici* sus-
picionem Calculi in Vesica latitantis habue-
runt, qui talem fere sensum solet, qualis in
Gonorrhæa percipitur, fuscitare.

Verum hæc Affectio ex iis, quæ superius
dicta

dicta erant, facillime eruitur. Quemadmodum enim falso lotio, quod per exulceratam *Urethram* defertur, dolor debetur, ita vehementior utique erit, si urina ibidem tamdiu diverfetur, donec falis particulæ ab erumpente Liquore diluantur & diffolvantur: at verò fœdum virus *Gonorrhœa* primas urinæ guttulas aliquantisper irretit in cursu, atque extremas quoque detinet, quo minus a canali sese cito expediant; ex quo fit, ut Homines acerrimum, & incipiente & cessante impetu mingendi, dolorem sentiant, quoniam lotii Sales, cum iis præcipue temporibus urina detineatur, altius in *Urethram* inserunt sua spicula, & infigunt.

Obiter quoque notandum est, quod sicut in eo loco, ubi corpora cavernosa Glandi annectuntur, mingendi æstus & dolor excitatur, ita recens exinde Argumentum delabi videtur ad Opinionis nostræ confirmationem, & nullum prorsus Liquorem ex *Prostatis* cæterisque remotis locis, tanquam ex fontibus, promanare, ex obliquo demonstrat.

Urinæ ardores, quibus mulieres hac Ægritudine affectæ percelluntur, iisdem sane rationibus innituntur, quibus nos usi dolorem in maribus enodavimus; etsi illarum dolor haud morbi sedem tam certo fortassis & commode, ac virorum, quibus urina per totam partem exulceratam spargitur, designet: Illud enim est probabilius *Vaginarum* Fœminarum totam affligi; doloris verò aculeos in Lacunis inferioribus, quæ *Urethram* subeunt, quæque idcirco solæ lotio irrigantur, percipi & contineri.

Nimirum hic ardor urinæ , quem pro Symptomate nos recensemus , ita passim in ore *Gallicorum* Scriptorum versatur , ut (si iis credendum sit) dignus videatur , qui morbo ipsi nomen præbeat , omneque Medicorum studium ad relevationem ejus & medelam vocet . D. *Blenius* (*) profecto profluvium materiæ ab urinæ dolore disjungit , magnopere tamen laborat , dum utriusque terminos describere , & alterum absque altero existere posse contendit ; ex iis autem uter partes in *virulenta Gonorrhœa* majores agat & graviores , expedire nullo modo potest : quanquam paulo infra ostentat se (b) discrepantiam istam abunde manifestam reddidisse .

Hoc propositum a D. *Blenio* discrimen inter *Gonorrhœam* & urinæ ardorem ab universis *Gallicorum* Scriptorum patrociniis defenditur : atque alter ex eorum numero Vir probatus , dum paulo fusiori calamo rem satagit evolvere , in majores difficultates atque errores incurrit .

» (c) *Gonorrhœa* , inquit , in duas species di-
 » stinguitur , quarum una ab impuro Concu-
 » bitu inducitur , & propter materiam viridem,
 » flavam atque acrem ex Pene projectam *Viru-*
 » *lenta* nuncupatur . Altera verò *Urinæ ardor*
 » dicitur , qui vegetum quendam palpitatem-
 » que æstum mingentibus ægrotis infert , &
 » vel a nimio Veneris fervore , vel ab immodi-
 » co tenuis cerevisiæ potu proficiscitur . Pro-
 » fluens hujus materia, quæ feminis nomen non
 » me-

(a) Pag. 125, 126.

(b) Pag. 127.

(c) Verduc. Tom. 2. Suite de la Pathologie p. 205330.

„ meretur, aquea est & limpida, & ad albu-
 „ minis fere speciem composita, nullumque
 „ voluptatis sensum inter decurrendum exfusci-
 „ tat. Quod si forte hic æstus non remittat
 „ aliquid, sed in plurimos dies ingravescat, tum
 „ *Virulenta Gonorrhæa* conditionem induit, ve-
 „ hementemque Penis distensionem, maximam
 „ excandescentiam, maciem demum & lan-
 „ guorem & molesta id genus Symptomata
 „ inducit,

Ipsa quidem harum descriptionum ratio con-
 fusos potius hujusce Scriptoris & Sectatorum
 animos indicare, quam justum aliquod inter
 duas, quas assignat, *Gonorrhæa* species discrimen
 ponere videtur: Symptomata enim ex
 utraque parte eandem plane, (quantum ad *Gonorrhæam*
 pertinent) faciem ostendunt: neque
Gonorrhæam illam, quam Medici *Simplicem* vo-
 cant, in *Virulentam* abiisse Experientia unquam
 confirmavit: adeo ut discrepantiam, ab hoc *Au-*
thore constitutam, fingi potius in phantasia &
 adumbrari, quam vim aliquam in natura &
 fundamentum habere merito judicemus. Uri-
 næ ardorem, quem ille jactitat, quemque etiam
 sub Symptomatis ratione nos supra accepimus
 & explicavimus, non est ut ulterius prosequa-
 mur. Illud tamen audebo dicere, aliam quam-
 vis *Gonorrhæa* significationem ad eum finem
 multo commodiorem fore, quo magis hic mor-
 bus in diversas species decidatur. Præterea
 macies & languor ab eodem Viro quoque ad
 lucem excitantur; neque enim alibi apud *Me-*
dicos Scriptores exstiterunt in signorum nume-

ro, quæ *Gonorrhœam* consequuntur. Verum horum omnium hallucinationum radix ex eo deduci videtur, quod hi homines *Gonorrhœam* ad optatum exitum, extincto urinæ æstu, statim perferri animadverterent.

Quando autem Symptomata omnia a singulorum morborum fontibus promanant, ita certe quo leniora indies & remissiora hæc sensibus præbeantur, eo etiam apertius mitigata morbi rabies & vires fractæ denotantur.

Cum igitur urinæ æstum (qui ex eo prorsus excitatur, quod interiores *Urethrae* partes a vi stimulativa percussæ integumentis præsidio spoliæntur, atque acutis urinæ salibus pateant) sedatum paulo & , falsedine lotii etiamnum superstitite, defervescentem videamus; certissimum est colligere, gratam illam mutationem & medelam ex virtutis stimulatricis remissione omnino proficisci; ex qua ratione efficitur, urinæ ardorem leniri semper prius debere, quam materiæ flumina ad extremam guttam deveniant.

Hiscæ omnibus rite perpensis, *Profluvium Humoris* præcipuum esse & Pathognomonicum hujus morbi indicium, ardorem verò lotii, aliaque Symptomata, de quibus infra dicendum est, a sola materiæ virulentia provenire, necesse est ut concedatur.

C A P. VII.

*De Constrictionis dolore, qui Pene ere-
cto percipitur: de Glandis & Fræni
inflammatione: necnon de Hiatu
qui in Urethræ extremitate
deprehenditur.*

Vis illa, quæ Penem rigidum costringere videtur, ita adhuc in abdito delituit, ut ex Medicis plurimi absolutionem ejus vix ausi sint attingere, plurimi etiam a Fræni inflammatione, (reclamante licet Experientia & Veterem suffragiis) haud sejunxerunt. Iodocus Lommius, non sine assensu aliorum, qui de Medicæ artis studio optime meriti fuerunt, cum de Ulcere in Urethra glomerato disceptetur, addit „perfectam istiusmodi Ulceris generatio-
nem a certo quodam dolore significari, qui ta-
lem sensum in Pene exsuscitat, ut veluti fune
substringi videatur.

Quando autem hic dolor cum eo prorsus conveniat, quem sermo Gallicus *Chordee*, Anglicus verò *Corded* appellat, maxime esset ab istarum Linguarum Idiomate alienum, si quis forte aliquem à *Cordee* perstringi dicat.

Verum in Praxin Medicam multo magis injusti essemus, si hoc Symptoma sensibus tam obvium & manifestum suppressere & celare, aut in aliam partem tanquam in exilium transferre conemur, quo melius ab ignorantia rei, quæ difficiles explicatus habet, mentes nostras

vindicemus : eo enim pacto *Experientia* (quod avertat veritatis *Amor*) adducitur , ut dignitatis suæ fasces vanitati *Hypothesum* submittat .

Mirari quidem satis non possumus , *Ulcus* aliquod ita posse membrum corporis , ubi insidet , commovere , ut sese vi quadam graviter constringi credat , cum sola partium divulsio & molis incrementum ante *Oculos* versaretur . Magis in promptu est sensibus judicare , partes contiguas a se invicem recedentes , *Divaricationis* potius sensu quam *Constrictionis* percussas fore .

Adhæc , quod multo magis incredibile videatur , totum *Ulcus* in intima *Urethræ* substantia versatur , vis tamen , quæ exulceratam hanc fistulam comprimit , extra sese agit .

Hæc nostra *Opinio* ex iis colligitur , quæ de situ *Urethræ* atque structura supra attulimus . Hic enim *Canalis* , cum inter cavernosa *Virgæ* corpora propagetur , compressionem , illis inflatis , statim subit , quæ tanto gravior est , quo partes circa positæ vehementius distendantur .

Hinc est quod *Urethra* , cum prematur undique & in angustias redigatur , tali fere dolore affligitur , qualis esset excitatus , si fune quodam circumligetur .

Coarctatam hanc *Urethræ* conditionem adeo molestam fieri alibi annuimus , ut semen atque urina , dum *Penis* plurimum rigeat , non sine maximo labore & pœna extrudantur .

Cor. 1. Locum , ubi insidet , necnon quouſque se spargit *Pestis* , erectionis dolor designat .

Cor. 2.

Cor. 2. Hinc quoque colligere licet, *Urethrae* regiones, quæ juxta *Vesiculas* feminales sunt sitæ (si ex his virus delabatur) acutiori, quam cæteræ, molestia perstringi debere, quod *Experientiæ* adversatur; atque equidem *constrictionis* dolor, qui nunquam sese antehac submitit explicatui, ab *Hypothesi* nostra feliciter absolvitur.

Non esset fortassis a præsentis tempore alienum, si tentiginem *Virgæ* fere continuam, quam quibusdam viris infert *Gonorrhœa*, paulo acriori animo contemplemur. Sed cum irritatio, qua *Penis* inter contagiosi *Humoris* decursum indefinenter vexatur, in promptu sit, & perspicuam hujusce *Priapismi* rationem adhibeat, non est ut ibidem ultra consisteremus.

Rapimur potius (quo instituta ratio nos vocat) ad alias itrages, quas edit ferum *Gonorrhœæ* virus, ad turpes nimirum *Psoras* & *Ulceras* & *Marcores* perstringendos.

Inter fœda vero vestigia, quæ promanans *Pestis* in *Pene* relinquit, præcipuum sibi locum vindicant *Glandis* & *Fræni Inflammatio*, *Urethrae hiatus*, immania *Carcinomata*, necnon *Phimosi* & *Periplimosi*, de quibus pauca in limine operis locuti sumus.

Inter omnia corporis humani organa nullum reperitur, quod aut graviore pœna affligi potest quam *Glans*, aut majori voluptate perfundi: substantiâ enim ejus, cum plane ex nervis & fibris constituatur, tenuissimaque tantum membrana vestiatur, incurrentium corporum ictibus pene inermis patet, atque impulsus quasi

integros excipit & conservat : unde fit , ut *Glans* præ cæteris injuriam ab acri humore & venenato atrocissimam accipiat : Quando enim hujus membri fibræ , cum *Renitentia* ab altera parte facta nullius fere momenti fit , *Penem* versus corripiantur , protinus a contractionis vi *Glans* in breviorum statum & defensionem redigitur , sanguinisque vascula , quæ nervis hæc & fibris implicantur , magno impetu compressa inflecti inter se , & velut arcuari incipiunt : his vasculis verò inflexis , contenti sanguinis cursus repente inhibetur , & præternaturalis copia conglomeratur , quæ *vesiculas capillares* supra modum distentans , gravem undique inflammationem inducit.

Quocirca vis stimulativa ab acri liquore perfecta inflammationem imprimis exsuscitat , quæ propter pellucidam membranæ , qua *Glans* circumcingitur , tenuitatem *Oculis* nostris paulo evidentius subjicitur . Sicuti autem stimulativo humoris spiritui inflammatio hujus membri debeat , ita semper ad eas partes , ubi cavernosis corporibus *Glans* inseritur , *Fibrarum* contractio dirigetur , quæ in singulis eo vehementior erit , quo fortior causa apponatur .

Quod si vis ea , qua fibras retrahi deprehendimus , ab *Urebræ* osculo cavernosa corpora versus semper intendatur , necesse est ut *Urethræ* labia divellantur a se invicem , unde *Apertio* ejus sive *Hiatus* proficiscitur .

Ex varia hujus *Fistulæ* apertione consequimur , ut simul de atrocitatis gradibus , quibus sævit virus , atque de Remediorum efficacia , quæ
vel

vel ad leniendam vel penitus tollendam fluoris acredinem adhibentur, iudicium satis iustum feramus; quia quo acrior sit Contagii spiritus, eo etiam Glandis inflammatio gravior, & *Hiatus Urethrae* foedior, caeteris paribus, indicabitur.

Quae de inflammatione, quam virus *Glandi* infert, dicta sunt a nobis, eadem ad *Fræni* quoque inflammationem & spissitudinem evolendam quam maxime conducunt. *Frænum* enim, quod exterior Glandis membrana conduplicazione sua efformat, eidem quoque fato, scilicet inflammationi spissitudinique, subijcitur, si modo eadem pestis sibi admoveatur, a qua spissitudine partes ejus in breviorum conditionem coactae Glandis apicem, cui annectuntur, secum retrahunt. Quod, cum fieri cernitur, *Chordee* a *Neotericis* Medicis jam vulgo nuncupatur: oblitrepunt verò *Veteres* universi, qui solum illum constrictionis dolorem, quem erectus *Penis* aliquando percipit, ab isto vocabulo apte denotari existimarunt.

C A P. VIII.

De Carcinomatibus & Crystallinis.

INter prima Symptomata, quae sese in *Venereo Morbo* produnt, *Carcinomata* numerantur; atque (a) vetus Scriptor significat nobis *Tubercula* illa (quae in *Glandem* aut *Præputium*, aut in utrumque nonnunquam apparent,) ex acrimonia humorum, qui inter *Coitum* agitantur,

E

Vene-

(a) *Ant. Mus. Brasav. pag. 585, Scriptorum, &c.*

Venereisque Contagij particulis, quæ in Uteri collo continentur, aut quæ ex Pene Maris profuunt & propagantur, originem suam habere.

His præmissis, pro certo statuimus ingens discrimen inter Fræni Præputiique *Carcinomatæ*, atque ea, quæ Glandem cæterasque Corporis partes exagitant, intercedere. Hæc enim *Tuberum* quorundam marginibus asperis circumseptorum speciem exhibent; illa verò nunquam supra cutem cernuntur emicantia, substantiamque, quæ manu compressa humorem excernit; duriusculam fortiuntur, & magnam eorum, quæ in Labris inferioribus versantur, (quæque *Cancrorum* nomen gerunt) *Ulcusculorum* similitudinem præ se ferunt. Cum verò utraque horum *Carcinomatum* species substantiam duram, humores acredine imbutos habeant, cumque etiam de aliis multis *Cancrorum* affectionibus participent, est equidem ut ea *Καρκινοῦσθαι* dicamus, & vulgaris vocabuli *Canceri* apud *Latinos* & *Carcinomatis* apud *Græcos*, acceptatio analogicum nomen nuperis hisce *Ulcusculis* impositum auctoritate justa præmunit. Quod si quis forte miretur *Carcinomatum*, quæ in Fræno & præputio delitescunt, medelam in tot ardua atque angustias *Scriptores* coniecisse, is mirari desinet, cum sciat naturam eorum & *Symptomata* haud satis attento animo fuisse accepta, ex quo fit, ut neque descriptio clara, neque apta (uti jamjam annuimus) nomina relinquuntur.

De Medele *Carcinomatum* non hic est dicendi locus: Qua ratione *Gonorrhææ* virus, dum
per

per Penem delabatur, *Carcinoma* inducat, in præfenti tantum fciscitatur. Cogitantibus autem nobis & memoria duritiem aliasque *Carcinomatum* affectiones reputantibus occurrit partes undique proximas ab acri *Gonorrhææ* spiritu aut liquores coagulante, aut ignis ad instar diffipante indurari; adeo ut cum caustico *Vitrioli* aut *Origani* oleo, cum *Lapide infernali*, aut *Ignè* etiam ipso, cognationem quandam habere hæc *Pestis* merito existimetur.

Sola *Humorum* coagulatio, aut etiam dissipatio, fatis erit ad eorum, quæ in *Frænum* & *Præputium*, cæterasque partes membranæas, grassantur, *Carcinomatum* explicationem: Quæ verò supra *Glandis* superficiem emicant *Tubercula*, coagulationem *Fluidorum* potius, vel saltem interclusionem requirunt. Adhæc quoque *Liquorum* coagulationi magis quam discussioni duritiem *Carcinomatum* deberi ex *Medicamenti* cujusdam usu ultra confirmatur, quod nonnullis abhinc annis excogitatum in publicas manus nondum ante hæc emanavit. Quippe *Liquoribus* minimo negotio atque dolore a vi hujus *Medicamenti* resolutis *Carcinoma* absque substantiæ læsione extinguitur; *Escharoticis* verò *Medicaminibus* adhibitis caro non sine summa molestia imminuitur: Quod multos *Medicos* in eam opinionem adduxit, ut causam *Carcinomatum* vires igni ipsi haud abfimiles habere credant.

Quando autem ab acri *Gonorrhææ* spiritu, qui *Præputium* *Glandem*que vellicat, *Carcinomata* cientur, igitur *Glandes*, quo teneriores sunt, eo faciliores hanc feram *Pestem* excipient, hæc

quidem est misera istorum Virorum conditio, quibus Glans suo Præputio superintectus nunquam non fovetur: in eorum enim Præputio (quoniam Glans propter continuam obductionem mollis admodum est & delicata) Contages diutius detenta multam sibi moram assequitur, qua & longius latiusque suas vires spargere, altiusque infigere possit.

Hinc igitur Modum intelligimus, quo *Carcinomata* in complexu Venereo communicantur; qua ratione formantur, facilem cognoscendi ansam nobis exhibet *Mercurius Dulcis*, qui (si forte nimis daretur, aut vellicantibus suis salium quasi aculeis haud satis & secundum artem spoliaretur) fere eadem in Linguam atque Genas ulcuscula, quæ in Præputio *Carcinomata* sunt, solet suscitare.

Cor. Hinc igitur ea, quæ Naturam sibi propriam neque a *Gonorrhœa*, cujus Symptomata interdum sunt, pendentem vindicant, quæque ex *Venerea Lue* profluunt, *Carcinomata* facile dignoscimus: idque fit, si justam Temporis, quod inter Coitum & *Carcinomatis* exortum interponitur, Conditionemque, quæ *Gonorrhœam* designant, cæterarum rationem habeamus. Hæc autem cognoscere, tantum est negotii, ut acutissimorum *Medicorum*, eorumque in universis *Morbi Gallici* provinciis versatissimorum, aciem eluserit.

Omnia hæc, quæ supra recensentur *Carcinomatum* Genera (utcumque incredibilia nonnullis videantur) agnoscit *Blenius*, quorum verba, quanquam varia *Carcinomatum* discrimina notare,

re,

re, nobisque tradere non potuit, erit operæ pretium recordari.

„Experientia (inquit ille) nos admonuit,
 „homines permultos Doloribus, Impetiginibus,
 „bus, Verrucis Carcinomatibusque vexatos
 „fuisse, qui Luem tamen Veneream nullam habuerunt.

Significat sane quasdam unicuique Ulcusculo adesse quasi Notas, à quibus una species eorum ab altera distingui queat, notas, verò illas nulli commonstravit, quæ a præcedenti *Theoria* facile eruuntur.

In proximam nostram considerationem de *Crystallinis*, veniunt *Crystallini*, qui inter pessimos *Gonorrhææ* satellites collocari solent; sunt autem *Tubercula* quædam, sive *Phlyctænæ* aqueo humore repletæ, & *Crystalli* speciem induentes. Cæterum quoniam hæ vesiculæ aqua vacant aliquando, itaque digito compressæ languescunt, & absque ullo dolore levigantur. *Crystallini* in Præputium solum coacervantur, cujus partes circa has vesiculas undique positæ livido quodam rubore, qualis cernitur in *Contusionibus*, perfunduntur. Cum verò inter ruborem hunc, atque illum, qui a supra memoratis Præputii Glandisque inflammationibus conspergitur, discrimen magnum intercedat, in promptu est, neque *Crystallinos* ipsos, neque circumjacentium partium *rubedinem*, a virulenta *Gonorrhææ* acrimonia ullo pacto excitari.

E regione si colorem subfuscum pariter ac rubrum cum eo, qui in omnibus contusionibus accidit, paulo accuratius conferamus, cum ra-

tione colligere licet hunc etiam ab eadem causa proficisci. Quod si *Contusionem* quandam fieri supponamus, *Pblyctanarum* formatio statim perfacilis erit explicatu, præsertim quoque, si ingentem lymphaticorum vasculorum numerum, quibus hæc corporis pars instruitur in memoriam revocemus. Quippe lymphæ, (cum iter ejus a contusione intercluditur) vesiculas suas ita distendet, ut naturalis earum Forma, quæ scilicet *Crystallinorum* figuris exquisite respondet, conservabitur. Lymphatica enim neque planam superficiem neque faciem, quam cætera vasa gerunt, tam accurate *conicam* aut *cylindricam* obtinent. Licet enim *cylindrici* generis revera sint, inæqualia tamen & nodosa a multis, quas frequentes eorum valvæ afferunt, interclusionibus redduntur: nempe lymphæ, si forte tardius aliquanto progredi, aut retrorsum cedere cogeretur, in nodos *crystallinos* protinus conglobatur. Manifestum est igitur, quod *Crystallini* a coitu nimio fortasse excieri, nequaquam verò a Contage aliqua inter concubitum suscepta possunt proficisci; sed earum partium (ut verius dicamus) quæ generationi inserviunt, ineptitudini adscribi debent.

Partem autem illam, quæ in Fœminis generationi dicatur, *Natura* augustam parit, aut *male Meretricum Artes* efficiunt.

Methodus insuper, quam in *Crystallinorum* curatione adhibemus, opinionem superius allatam haud mediocriter corroborat, sicut enim hæc *Tubercula* absque ullo *Gonorrhœæ* periculo sæpe cernuntur emicantia; ita absque ulla ejus
ratio-

ratione habita semper sanantur: quod minime fieri potuerat, si essent Symptomata *Gonorrhææ*. Verum magis elucescent hæc omnia, cum ad specialém *Crystallinorum* curationem perventum erit.

C A P. IX.

De Phimosi & Periphimosi.

EX *Carcinomatibus* atque *Crystallinorum* natura tandem patefacta vix superest occasio dubitandi, quin quod *Phimosi* ac *Periphimosi* a *Carcinomatibus* & *Crystallinis* in Præputium congestis potius, quam ab acri *Gonorrhææ* effluxus spiritu, *Carcinomata* ista excitante, immediate proficiantur; licet quædam forte horum tam sævorum Symptomatum ansa ab acrimonia vere præbeatur. Quemadmodum enim *Phimus* seu *Phimosi* est quasi quædam Glandis suffocatio, ita ut Præputium semel productum ægerrime retrahi queat; sic si quando in Glandis collo Præputium consistat, neque ultra possit promoveri, morbus iste a *Paulo Ægineta* *Periphimosi* vocitatur. Utriusque autem affectionis causa palam in sensus nostros incurret, si quid sit quod motum Præputii promptum lubricumque, quod verò tardum & difficilem efficit, perpendamus.

Balani Glandulæ a Natura (ut supra annuimus) comparatæ sunt, ut viscidum quendam humorem separent, qui irrigatione sua Glandem fovet atque lubricat, facitque, ut Præpu-

tium facilius ultro citroque agitetur. Si quando igitur harum Glandularum liquores ultra modum coagulantur; nec in Glandem se conjiciunt, tum sua munia non sine labore magno & molestia Præputium exercet, atque a fœdis *Tuberculis Carcinomatibusque* indies vexatum, & miram in spissitudinem coactum, in Glande tandem consistit & commoratur.

Adde quod Præputium, quum non ex unica, sed ex geminata membrana conficitur, *internam* suam, quæ Peni est proxima, membranam constipatam habere possit, dum *exterior* fortasse nulla spissitudine implicatur. Hinc a novo, qui a Glandis suffocatione coguntur, humorum affluxu spissa Præputii amplitudo majorem in modum promovetur, & gravior quotidie *Phimosi* & *Periphimosi* excitatur.

Haud erit (ut mihi persuadeo) ab instituto nostro alienum, si *Phimoseos* cujusdam ex Glandis siccitate & inflatione profectæ Historiam, ubi nulla acrimoniæ, nulla Veneræ Luis suspicio residere poterit, in præfenti atexamus. Hæc *Phimosi* (de qua loquor) infanti cuidam variolis affecto accidit, adeoque vehemens fuit, ut omnis mingendi facultas per bidui spatium præcideretur: Hæc autem inter primam *Carbonum* desiccationem coorta ad ipsam subsidentiam permansit. *Fæmineum* Genus non modo in *Gonorrhœa*, verum in aliis quoque morbis *Phimosi* affligitur.

Phimosi enim (si accurate dicamus) iis tantum mulieribus attribuitur, quibus adeo arcte stringitur & obseratur Vaginæ Orificium, ut
omnis

omnis ibi aditus denegetur. Pari verò postmodum ratione factum fuit, quod universæ Corporis partes, quæ a Natura propatulæ comparantur, ab inflatione verò angustæ fiunt & obturatae, idem sibi nomen vindicarunt. Hinc est quod *Labiõrum*, *Palpebrarum*, *Anus* & *Præputii* haud rarius, quam ipsius *Vaginæ Phimosin* audiamus. Atque equidem animadversione dignissimum est, hæc Symptomata non tantum primævo suo titulo fuisse spoliata; sed etiam vocabulum illud (*Phimosin*) ita transferri a *Recentibus* & immutari, ut ad eandem rem, quæ apud *Galenum* *Æginetam* priscosque Medicos *Periphimosin* est vocata, significandam traderetur. Hujusmodi autem error, qui haud minimam rebus confusionem intulit, ab imperitia potius Medicorum videtur, quam a novitatis studio, profluere. Quocirca mirari satis non queo, eruditissimum *Correum* in tam gravem hallucinationem incidisse.

Hæc nominum quoque inversio apud *Blenium* est insignissima. Virorum *Phimosin* (ait ille) est tanta Præputii contractio; ut ad Penis Glandem obducendum extendi non queat, e regione verò ægrorum *Periphimosin* laborantium Præputio Cutis tam firmiter adhærescit, atque ultra Glandis apicem tantopere porrigitur, ut Penis quasi præfocetur, & Glans Cutis obducta omnino vanescat.

C O N C L U S I O.

Ratio, cur Mares facilius Gonorrhæam quam Mulieres suscipiant, necnon verum inter Fluorem Album & Gonorrhæam discrimen ventilatur.

EX *Gonorrhæe* Natura & Symptomatibus (quæ nobis superior ratiocinandi methodus patefecit) manifestum efficitur, hujus morbi Symptomatumque causam in utroque sexu (quantum partes generationi servientes permittunt) plane eandem esse. Nostra autem hujus Rei explicatio a cæteris omnibus Hypothesibus, quæ pro diverso sexu semper sunt diversæ, quæque plerumque sibimetipsis non constant, quamplurimum distat.

Etsi verò per totum *Theorie* curriculum ad Mares potissimum oculos coniecimus, tamen quicquid in fœmineo genere proprium & peculiare reperitur, de manibus nostris elapsum non est. Quapropter totum *Gonorrhæe* ambitum, sicut in utrumque sexum sævit, ventilatum satis esse atque absolutum non est ut dubitemus.

Prius verò quam ad *Gonorrhæe* curationem progrediamur, duo præmittenda sunt, quæ se se antehac haud commode obtulerunt.

Imprimis causam investigabimus, cur Viri multo citius quam Mulieres Contagem *Gonorrhæe* hospitentur; deinde certos inter *Fluorem Album* Fœminarum & *Gonorrhæam* terminos
(quod

(quod tanti adhuc negotij fuit) constituere conabimur.

Quod ad primum, pro certo habemus perpaucos Viros, qui rem cum Fœmina hoc morbo afflata habuerunt, contagij (quantulunque fit) immunes evasisse: e contra vero Fœminas, ingentem licet hujus veneni copiam susceperint, *Gonorrhœam* effugisse Experientia attestatur. Quod si quis hoc forte miretur, is mirari statim desinet, si animadvertat liquorem vitiatum effluere a Viro cum semine commixtum.

Cum verò ejectum semen contagem copia longe superet, cumque etiam mollem admodum substantiam & viscosam sortiatur, igitur verisimillimum est, Pestis acrimoniam, (præcipue cum in Vagina commoratur) aut a superiori seminis abundantia obrui, aut a visciditate implicari & retundi: Quo pacto fit, ut Pestis neque ipsas Vaginæ Lacunas stimulare, neque humorem ex earum ductibus proficiscentem possit vitare. Hinc intelligi satis queat, quomodo sana Fœmina, infectum licet Marem patiatur, impune sæpenumero elabatur: Vir verò, si minimum hujus veneni igniculum excipiet, protinus accenditur & pœnas luit: Contages enim omnibus suis viribus armata ad Viros traditur, neque ulli; nisi ex Lacunis, humori occurrit, qui ad dissolvendos magis & propagandos veneni sales, quam ad obtundendos aut opprimendos, valet.

Huc etiam repetendum est, quod Mulieres, cum suos menses agant, contagem adhuc ægrius hospitantur; sanguis enim tum temporis

ab Uteri orificio dimanans non modo irretit & obtundit hos acidos sales, sed etiam fortiter una trahit atque secum projicit e corpore.

Accedit quoque, quod sanguis jugi flumine in *Vaginam* exoneratus per quatuor aut quinque aut plurium dierum spatium indefinenter ex eadem effluit, quo pacto ad Pestem extinguendam magnopere accommodatur.

Neque vero de mollium liquorum viscosorumque facultatibus (quibus ad acidi spiritus stimulos implicandos fragendosque sunt comparati) quisquam dubitare posset, nisi qui Experimentiam ipsam reprehendit, nisi qui olea atrocissima fortissimosque spiritus (si cum lentis viscidisque misceantur) adeo corrigi & castigari, ut in Pharmaca perquam salutaria abeant, obliviscitur.

Ex his omnibus igitur facillimum est colligere: qua ratione acidus *Gonorrhœæ* liquor a semine & sanguine menstruo subigatur.

Proxima demum & difficilis provincia nobis restat, ut inter *Gonorrhœam* & *Fluorem album* quid intersit, necnon quibus notis & quasi characteribus ambo dignoscantur, diligenter excutiamus. Cum enim Fluoræque in hoc *Morbo* ac in *Gonorrhœa* lentus sit & albulus, flavus & nonnunquam viridis; Urinæ etiam æstum per læpe secum trahens, non mirum est quod fines & quasi lapides terminales utriusque tantum adhuc in abdito latuerunt.

Albus Fluor, si *Baglivio* credamus, in castarum Fœminarum mensibus discriminari facile potest: utpote qui pro illo tempore evanescit,
&

& cum sanguine prorsus commiscetur, sin autem mulieres *Gonorrhœa* polluantur, tum ille significat utrumque morbum distincto flumine decurrere.

Hanc autem *Baglivii* animadversionem, quippe quæ Fabulam fictam sapit, nec omnino ad quotidianam *Experientiam* rei que ipsius *Naturam* quadrat, non est ut ultra eventilemus: quomodo enim fieri possit, ut duo liquores, qui perquam promptem uniuntur, in eodem compresso alveo tardi delabantur, puri interea a se invicem, & separati conserventur?

Quibus rebus probe perpensis intelligimus, nullos aut liquoribus, aut sedi fluoris originique notas satis clare inultas esse, ut horum morborum discrepantiam inde perspectam habeamus. Eandem materiam, (jugem nempe *Lacunarum* liquorem) uterque morbus fortitur; Colores materiæ eisdem etiam esse, supra fuit significatum: neque igitur ex materia neque colore, quod multum diuque desideratum est, aliquid consequimur.

Quandoquidem verò *Fluor Albus*, suaque *Symptomatum* cohors, ex causis & quasi scintillis, quæ intra muliebri corpore accenduntur, *Gonorrhœa* verò ex his, quæ extrinsecus sunt admotæ, originem accipiat, idcirco veras differentiae notas assequi nunquam possumus, nisi ad peculiarem modum, quo alteruter morbus generatur, mentem convertamus. Hæc autem ratio quotidianæ *Experientiae* se reddit consentaneam. Etenim post colores *Gonorrhœæ* atque acrimoniam in mulieribus subactam, albi

cujusdam lentique liquoris effluxus sæpenumero superest, qui a *Fluore albo* ægre distinguitur, quam ob causam sordidus Empiricorum Grex miseris mulieres ad remedia isti morbo accommodata referunt, mercedem verò postulant, quasi toti jam penitus *Gonorrhœæ* satisfacissent, cum effluxus iste (si qua alia) pars est & quasi vestigium *Gonorrhœæ*.

Ad has autem observationes magnam lucem afferunt ea, quæ de Virorum *Gonorrhœa* ante diximus: Coloribus enim, quibus eorum effluxus insequitur, dissipatis, atque urinæ æstu defervescente, *albus Fluor* seu *Fluor* (ut semper vocari solet) *absque Virulentia* statim cernitur. *Fluorem* autem *album* Maribus attributum, (quanquam in hac parte æquo jure ac de Mulieribus dici possit) me nunquam memini audivisse. Quapropter cum omnia *Gonorrhœæ Fluorisque Albi* Symptomata in mulieribus tantam inter se similitudinem sortiantur, signum aliquod Pathognomonicum, quod aut a fluminis sede aut colore peti poterit, non est ut expectemus. Igitur universæ discriminis rationes ad prudentiam *Medicorum*, & sagacitatem relinqui debent, nisi forte fluor *Carcinomata*, aliosve certos *Gonorrhœæ* comites indicaverit.

P A R S S E C U N D A.

C A P I.

*De Generali Gonorrhœæ Consilio : specia-
tim verò de Methodo Directa.*

Quemadmodum in superiori hujus operis parte vehementer elaboravimus, ut nullis Hypothesibus, quæ passim receptæ sunt, freti atquæ confisi ex solis *Gonorrhœæ* Symptomatibus sedem ejus atque naturam eruamus, ita totam in præsentī operam dabimus, ut a morbi Natura ita tandem explorata, & ex Modis, quibus absque ope Pharmacorum effluxus inhiberi nonnunquam cernitur, Curationis methodum eliciamus. Hoc enim Consilium & instituto nostro, & rei naturæ paulo melius, & plenius satisfacere videtur, præsertim quando methodi *Therapeuticæ*, quæ in populari usu sunt, nec Ratione nec Experientia multum innituntur.

Ex iis, quæ superius sunt allata, intelligimus veram *Gonorrhœæ* causam esse depravationem humoris cujusdam, in *Glandulis Odoriferis* à natura separati, cujus acrimonia hæ Glandulæ excretoriique ductus graviter stimulatī *Fluorem* commovent, & conservant: necnon pro certo comperimus, *Gonorrhœam* fluendo opem sibi metipso atque medelam afferre, si modo effluens humor depravantem contagis spiritum, copia superaverit. Unde fit, quod quamdiu
stimu-

o *Gonorrhoeæ Virulentæ;*

stimulativa vis continuos latices in *Urethram* conjiciat, tandiu omne *Morbi Gallici* periculum removetur, qui immanes suas strages edere prius nequeat, quam ab importuno Pharmacorum usu *Fluor* aliquo modo cohibeatur.

Siquis igitur absolutam *Gonorrhœæ* medelam assequi velit, necesse est, ut vel Pestem ipsam, a qua humores ex *Odoriferis Glandulis* emanantes vitiantur, radicitus evellat, vel Fluminis cursum, quo morbus sibi aliquando succurrit, promovendum curet.

Methodus quidem, qua ex his prius propositum consequi possimus, in communi usu nondum versatur, ad posterius vero tota Medicaminum, quæ in manibus habentur, Praxis intenditur: quæ res ideo in majori dubitatione atque periculo ponitur, quod Rationes adhibendi commodissimas attingere non possumus.

Prudentia Medicorum, quæ ex hac parte desideratur, in causa est, quod nos toties de bona curationis spe delectamur, quod morbi Symptomata urgeantur maxime, & in pejus vertantur, quodque *Gonorrhœa* sæpe secum trahat agmina malorum, quam ipsa est, multo graviora. Æquas itaque has indicationes, quæ in directiores medendi tramites quasi manu nos ducent, impræsentiarum persequar.

Neque equidem mirari merito possumus Medicamina, quibus acer contagii spiritus funditus evellatur, in omni adhuc Temporum memoria fuisse inaudita: necesse enim est, ut *Medici*, quando nec materiam *Gonorrhœæ*, nec sedem veram calluerunt, in varias quasdam Theorias

rias incidere, quæ, nisi falsæ essent & adumbratæ, in eam illos opinionem adduxissent, ut tam directam curandi methodum attingi nunquam posse arbitrarentur. Cum verò ab *Odoriferis Glandulis*, quorum excretorii Ductus per breves & in propinquo sunt, *Gonorrhææ* flumina propogari comperimus, facillimum est intelligere liquorem in *Urethram* injectum ad ipsa Glandularum quasi penetralia sibi viam munire posse, quo pacto præternaturalis Fluor simul cohiberi, & Contages domari queat.

Atque equidem ingentia, quæ temerariam, injectionum Praxin consequentur, incommoda satis magno argumento sunt, *Gonorrhææ* fontem & veluti domicilium ab iis tangi & agitari. Vafri igitur ii astutique homines, qui Injectionum usui clamoribus magnis adversantur, id in animo habere videntur, ut inanes magis terrores excitarent, quam vera ad salutem Ægrotantium promovendam Auxilia afferrent; cum præclaræ Injectionum facultates in Experientiam eorum atque Oculos incurrant. Itaque si quando Pharmaca, ex quibus Injectio aliqua componitur, se sano intelligentium iudicio permittant, si quoque *Gonorrhæam* a nonnullis Injectionibus sublatam & feliciter confectam, ab aliis verò male confirmatam & in pejus conversam, quotidianus usus attestetur; malevoli quidem Cavillatoris est, Injectiones itidem universas rejicere & ablegare; probi verò & prudentis *Medici*, ut ex hoc Genere eas tantum devitet, a quibus plurima aliquando Mala inferri & sua observatio, atque aliorum Praxis, signifi-

cavit, omnem cautionem & diligentiam adhibere.

Quamquam autem Argumenta hæc, quæ ad Injectionum utilitatem & fructum demonstrandum jamjam attulimus, Instituto nostro satisfacere videantur, paucula tamen quasi ex abundanti adjungam, quæ haud mediocrem directæ huic Methodo auctoritatem & Hominibus curiosis literatisque jucunditatem (ut spero) sunt additura.

Et quidem haud injuria in pretio erit hæc nostra Injectionum ratio, si Pharmacum unumquodque ex eo maxime commendari, quod morbum sine periculo & sine mora conficiat, diligenter perpendamus.

Imprimis enim non modo virorum *Gonorrhæa*, verum & Fœminarum multo citius ab hac Methodo, quam à quacunque alia, subigitur, *Albusque* ille mulierum *Fluor*, qui vulgaribus curandi rationibus non cedit, sistitur & cohibetur. Illud quoque prætermitti non debet, Injections nostras in quovis *Gonorrhææ* tempore cum fructu adhiberi, tantisque semper facultatibus pollere, ut (acido veneni spiritu protinus retuso) nova deinde Incrementa ad Profluvium nunquam afferantur. Si igitur ad ineuntem aut paululum gliscentem *Gonorrhæam* Injunctio admoveatur, juvamen multo facilius assequimur, utpote quod in Effluxu modico pauciores plerumque Labis particule continentur: è regione verò necesse est, ut Effluxus copia vehementer prius augeatur, quam ex Diureticorum Medicaminum aut Cathar-

tharticorum usu utilitatem aliquam speremus : prioris enim Generis *Pharmaca* , cum neque ad Contagem corrigendam , neque ad Profluvium protrudendum , valeant , morbo (ut palam fit) potestatem faciunt , ut ab acido suo spiritu sese interea intus agitante exaggeretur : Posteriora vero ad Effluxus stimulos suas quoque vires stimulativas attexunt , quo pacto Profluvii copia graviolem in modum promovetur ; at si quis discrimen illud , quod inter harum Methodorum facultates atque hujus nostræ intercedit , attento animo excipiat , hanc equidem inveniet fortiter domantem frangentemque vires Contagionis , illas vero aut mansuete finentes ut venenum se foras expediat , aut saltem urgentes ut citius aliquantulum extra veheretur ; quarum utraque adstringentium Pharmacorum necessitatem imponit , quorum auxilia in directa Methodo accersi non debent.

Præterea , Injectionum usus non tantum propter efficaciam celeritatemque , qua *Gonorrhæam* subigit , sed etiam propter minimum periculi , quod habet , maxime commendatur.

In directa enim hac Injectionum Methodo non tantum ipsa Acrimonia extinguitur , verum & feri ejus satellites feliciter opprimuntur , in Indirectis vero Res contra cadit : *Purgantia* enim Medicamina acredinem armant & exacuunt ; *Diuretica* autem præsidium omne , quo Fibræ muniuntur , submovent & exturbant . Utraque igitur ex parte constrictionis dolor , urinæ æstus & cætera , quæ supra memoravimus , symptomata necessitate quadam

inducuntur, neque tamen in directam Methodum unquam solent imminere: immo ab ea urinæ dolor, licet vehementissimus sit, optimisque Remediis in quacunque alia via adhibitis obstitisset, in duodecim aut viginti quatuor horarum spatio mitigatur.

Quando igitur hoc nostrum curandi consilium, sive Directum, quem affectat, sanationis tramitem, sive insigne, quod præstat, juvamen respiciamus, indirectam Methodum, longe superaverit, id demum nobis contendendum est, ut freti Principis illis, quæ de *Gonorrhœa* supra tradidimus, Injectionem efficacem excogitemus.

Illud insuper sedulo est videndum, ut de salute, quam utraque Curandi ratio pollicetur, Judicium justum faciamus. Neque enim æquum erit illos, qui Injectionis ope ad sanitatem juvantur, per totum vitæ curriculum vanis Recidivationis terroribus examinari, qui verò cæteris curandi Methodis valetudinem, fortasse debuerunt, illos, si per exiguum mensis spatium a morbo valeant, ut nihil futuri metuant, imperari. Tempora in utraque Praxi eadem esse debent. Cumque ex *Modernis* nemo, quum sanati non modo extra periculum sed extra metum se poni confidant, exquisitum Tempus definiverit, Doctissimi *Fracastorii* Formulam, quæ ad *Experientiam* vere componitur, audiamus.

„ In primis mirum illud erat: quod labe recepta,
 „ sæpe tamen quater ipsa suum compleverat orbem
 „ *Luna*, priusquam signa satis manifesta darentur.

Nihil igitur mali (Experientia teste) habemus quod ultra est metuendum, si modo *Gonorrhœa* per quatuor mensium spatia evanescens nunquam ebullierit, nec ulla *Veneræ Luis* indicia protulerit.

A Directo hoc curandi consilio, in quo, acrimonia morbi penitus sublata, ad optatum exitum *Gonorrhœa* perducitur, excusso, & (quantum in nobis est) explicato novam quoque Utilitatem consequimur. Quippe cum verissimilimum sit, idem Medicamen, quod largissimam Contagis copiam opprimit, Contagis vim, si forte rarior daretur, multo facilius oppressuram; tum haud injuria in eam opinionem adducimur, ut injectionem hanc nostram ad ipsam *Gonorrhœæ* causam, cum primum communicateur, extinguendam valere credamus, ideoque gloriosum *αρχηγοῦ Φαρμάκου* titulum mereri.

Hic autem eventus (sive *Gonorrhœæ* in ipsis quasi radicibus evulsio) non inducto Effluxus incremento, in cæteris rationibus Therapeutica sperari non potest: ab his enim (ut supra ostensum fuit) Effluxus copia magnopere augeatur, & minimam suppressionem *Veneræ Lues* certo excipit. Egomet verò, ut rem uno verbo conficiam, curiositati fræna eatenus permisi, ut *Anticipantis* hujus Injectionis periculum in quosdam ex utroque sexu salacissimos fecerim; quæ Contagem omnem ab eorum Corporibus inter effusissimas Libidines depulit. Atque quidem vis hujus Remedij efficacior est, quam ut in tam petulantem hominum gregem confera-

tur : quocirca ne in parte flagitiorum , quæ in dies perpetrant , dum hos a Pestis periculo securos præstent , ego quodammodo esse videar , est mihi in animo hoc Arcanum in æternas tenebras retrudere.

Dignissimum denique est notatu , quod sicut illa valetudo mulierum , quæ *Fluor Albus* vocitantur , magnam in præcedenti Theoria similitudinem cum *Gonorrhœa* genere dicebatur , ita felix iuvamen ab eadem Iniectione uterque morbus adipiscitur . Quod significari hoc in loco & declarari volumus , quia ex eo innote- scit , quam constans sibi sit nostra Theoria , quamque omnibus numeris absoluta.

C A P. II.

Indirecta Methodus , quæ Effluxum addu- gendo ad Medelam procedit.

Secunda curandi Indicatio , præcedente *Gonorrhœæ* Hypothesi innixa , id sibi proponit , ut tantam , quanta veneni vires extinguat , Effluxus copiam excitaret : hac enim ratione humor ille , qui ex *Glandulis Odoriferis* proficiscitur , in processu temporis sordes suas contagiosas quasi expurgat , inque suo cursu sistitur , nisi forte brevium Excretoriorum Ductuum Elaterium a tam gravi Effluxus diuturnitate vehementem in modum læderetur . Cum itaque , ut supra annuimus , hujus morbi curatio , nisi ab Acrimonix retusione , aut ab evacuatione , confici nunquam possit , illud omnino relinquitur ,

tur, ut, quatenus Medicamina ab Experientia nobis commendata duobus hisce propositis interserviant, videamus. Ea igitur, quæ rariora secum mala atque pericula afferunt, optima utilissimaque existimari debent: ex illa enim una conditione cujusque Pharmaci aptitudinem capimus, & optima quæque Medicamenta cum optimis adhibendi Methodis feliciter assequimur.

Antequam autem progrediamur, operæ pretium erit, Rationum pondera, quæ Medicorum animos, ut Pharmacia vulgaribus utantur, induxerunt, leviter attingere; præsertim quoque, quoniam hujus generis Medicamina aut in præsentis aut superiori seculo excogitata esse, neque unquam apud Priscos homines in usu fuisse, passim credantur.

Imprimis igitur argumenta, quibus antiqua Purgantium, Diureticorum, Adstringentium, Balsamicorumque Remediorum Praxis nitentur, breviter perstringam; deinde etiam ea, quæ apud recentes Medicos valorem habuerunt, attexam; postremum autem veras antedictorum Medicaminum vires & commoditates, cum de his sigillatim egerimus, paulo diligentius excutiam.

Gonorrhææ Curatio obscure satis (*) a *Bernardino Tomitano*, clarius aliquanto a *Prospero Borgarutio*, qui varia desiccantium stypticorumque incommoda recenset, significatur. Hic Vir vitium seminis, ut effectricem hujus morbi causam, sibi traditum ab *Antonio Musa* in men-

(*) Cap. 9° p. 163, 164, Scriptorum &c.

te habuit ; ideoque ea omnia , quæ semen & Vesiculas seminales refrigerant , præclaris laudibus accumulatur , sedulo autem nos admonet , ut omnem , præsertim in principiis morbi , Adstringentium usum fugiamus.

Porro Refrigerantium Medicamentorum præparationem quam optime cum *Gujaco* & *Sarsaparilla* fieri existimat , eam scilicet ob rationem , quoniam *Gonorrhœam* Venereæ Luis satellitem & symptoma esse arbitratur : addit etiam ea Pharmaca , quæ a *Galeno* , *Aetio* aliisque antiquis *Medicis* ad *Simplicis Gonorrhœæ* Curationem commendantur , ingentes quoque ad *Virulentæ* medelam commoditates ferre . At verò universæ hæc curandi indicationes a falsa morbi opinione , quæ quondam percrebuit : quæque ad nostra usque tempora descendit , omnino profluxerunt . Purgantia quoque Remedia ab eo laudantur , inter quæ primas partes *Crassia* obtinet , utpote quæ virtute ad omnes Renium vasculorumque seminalium affectus sanandos specifica imbuitur . Atque hæc vis ejus specifica ab hoc Viro tam mire prædicatur , ut hæc sit Potio purgativa , quæ ab eo præ cæteris præscribitur , quæque a *Recentibus* plerisque religione quadam adhibetur : In quibusdam verò temporibus minorem , quam vulgo solet ministrari , hujus Pharmaci dosim præberi oportere , (ut specificam hanc suam facultatem paulo tardius fortiusque exerceat) ille docet cum consensu plurium *Neotericorum*.

His Medicamentis prius ab ægrò acceptis , usum Adstringentibus locum dat , de selectiori-

bus, quorum formulis, quæ hujus Medici animo arrident, infra a nobis dicendum erit.

(a) *Alexander Trajanus Petronius* hujus vestigia præ cæteris sequitur. Purgantia, inquit, Pharmaca atque Laxativa, quæque vim quandam refrigerantem habent, egregii sunt usus; potissimum verò *Crassia*, quæ simul facultate Purganti imbuitur, Renesque & Vesicam purificat. (b) Postea verò cum de virulentæ *Gonorrhæe* Curatione verba facit, omnem suam Praxim a sequenti ejus & falsa *Gonorrhæe* Hypothesi deducit:

„ Hic enim morbus (ait ille) aut semine vi-
 „ tiato & partibus calida intemperie male af-
 „ fectis gignitur; aut omni vitio feminis amo-
 „ to & partibus omnibus præter Glandulas,
 „ quæ *παγκράτια* dicuntur, ad integritatem
 „ reductis nihilominus perseverat, tanquam se-
 „ men per ulcera, quæ in his Glandulis adhuc
 „ aperta manent, non exire possit.

Quando autem signa quædam, quæ ex utraque parte in sensus incurrunt, quæque vera sunt *Gonorrhæe* Symptomata, pretulisset, addit quoque præcipuam Indicationis ansam ab Ulceribus *Parastatarum* præberi.

Sed vero ne forte confusio aliqua mentem, dum hujus generis Symptomata attente observet, in Praxi distrahat & perturbet, primo vulgares recenset Indicationes, deinde speciales quasdam apponit, quibus omnibus diligenter excussis, omne studium eo convertendum

(a) Cap. 4. lib. 7.

(b) Cap. 7. 12.

nos admonet , ut Inflammatio imprimis miti-
getur , ut dolor gravis atque urinæ æstus le-
niatur , ut Purgantia demum & Diuretica ad-
hibeantur , quorum facultatibus vitium omne
& contagio foras protruderetur.

Priscorum hominum intentionibus , funda-
mentisque earum perpensis , necnon Remediis,
quæ ab his juxta principia sua laudabantur , al-
latis atque expositis ; jam illud nobis est facien-
dum , ut Recentium Virorum principia & Me-
dicamina , quæ sibi propria vindicantur , quæ-
que genere toto ab Antiquis differre vulgo ja-
ctitantur , excutiamus.

(a) D. *Blenius* , cum *Gonorrhœam* aliquando
in *Morbum Gallicum* migrare secum reputasset ,
omnes nervos nostros in eo intendi arbitratur ,
ut *contagiosum Spiritum* , ne suas ultra vires agi-
tet , foras confestim pelleremus . Quoniam au-
tem malignum hoc virustantam sævitiam affe-
qui prius non potuerit , quam *insolita quedam*
Effervescentia atque Inflammatio (ut ejus verbis
utar) *vesiculas spermaticas invasisset* ; ideo non
minus studii tribuendum esse censet , ut hoc Sym-
ptoma , quam ipsam morbi causam , corrigamus .

(b) Alio quoque loco , atque disertius aliquanto ,
hæ Indicationes referuntur , cum nobis vehe-
menter præcipit , ut ad *Dioretica Medicamina*
Cathartorum stimulos addamus . Si quando au-
tem fœdum Contagis vitium copiose satis ejici
& expurgari animadvertatur , tum (c) intelligo
Ef-

(a) Cap. 7. part. 2. pag. 137. 138.

(b) pag. 141.

(c) pag. 142.

Effluxum a Stypticis & Desiccantibus sisti oportere, ut iis, quæ de Contage supersunt, particulis absorptis, Vesiculæ à continua irritatione relaxatæ se tandem in naturalem libertatem vindicent, & facultas omnis, ne has partes vellicent & pungant, a Venenis Acidis quamprimum auferatur.

Propositi nostri ratio non postulat, ut totam *D. Blenii* Theoriam in præsentî persequar, & supervacaneum esset, si inter Curationis consilia, quæ ab illo & ab antiquis Medicis statuuntur; cum ad eadem prorsus redeant, comparisonem instituum: Quid enim quæso, inter Contagis evacuationem ope Purgantium Remediorum (quæ a priscis Medicis & recentibus mire perdicantur) factam interest, atque ejusdem ejectionem per diuretica (quæ æque ab utrisque etiam collaudantur) absolutam? idcircone diversam a semetipsa naturam *Crassia* fortitur, quoniam & a veterè *Traiano* & ab hujus ævi Medicis magnopere præscribitur? idcircone demum Refrigerantia, Balsamica aut Adstringentia a sibimetipsis differre videntur, quia omnes uno ore de eorum utilitate & Prisci homines & Neoterici consentiunt? Minime gentium mehercule, eosdem enim fines utraque ætas sibi in praxi proposuit. Quocirca consequimur, curandi Consilia necnon Remedia, quibus usi sunt, in diversis his Medicinæ seculis prorsus eadem existisse.

Illud vero a nobis jure agnoscendum puto, rationem prudentiamque in *Veterum* Praxi mul-

to magis conspicuam, quam in *Neotericis* eluxisse. Ii enim sibi & suis, quas fingebant, Hypothesibus constiterunt; Hi vero eandem omnino *Praxin* a Majoribus suis traditam inierunt, *Principia* a Majoribus posita turpiter oblivifcentes. At vero si infirma illa, quibus recens Praxis nititur, Fundamenta seorsim ponerentur, tum quidem Remedia antiquitus laudata suas vires intaminatas conservarent. Purgantia enim & Diuretica causam, ut administrantur, justiore nullam habent, quam quod ad acrem Humorem subigendum quam maxime accommodentur.

Atque quidem si *Horum* vires & facultates ingentibus ijs, in quæ ingressi sumus, votis respondissent, esset profecto, cur *Recentes* in *Veterum* prudentiam æquo animo incumberent, neque a præceptionibus, quas ij dederunt, stolidè recedentes, neque a fama, quam meruerunt, invidè decerpentes.

Cum autem hæc Pharmaca aliquando multum juvaminis ad ægrotos, nihil aliquando, aliquando etiam plurimum detrimenti attulerint; proximum erit, quatenus & quas ob causas hæc locum habent in Curatione *Gonorrhœæ*, gnaviter exponere; ut Regio illa, ex qua Tela quasi ista, quæ concidunt spes nostras, proveniant, explorata habeatur.

C A P. III.

S E C T. I.

De Purgantibus Pharmacis, quæ in Gonorrhœæ Curatione versantur; deque Formulæ quibusdam eorum selectissimis.

Illud equidem nemo unquam sibi assumpsit, ut *Purgantia* ad ipsum acrem *Gonorrhœæ* spiritum domandum valere dicat: omnis igitur eorum utilitas in eo est sita, quod ad Contagem foras protrudendam quodammodo accommodentur. Partes vero, quas aut in Effluxu sanando aut promovendo *Cathartica* agant, manifestas magis, & in medio positas fore existimo, si generales *Cathartorum* facultates accuratius paulo exposuerim.

Atque equidem omnes *Purgantium* Pharmacorum vires in eo prorsus consistunt, quod vel secretionem ex Intestinorum glandulis profectas majorem in modum promoveant, vel Fibras eorum nervas stimulatione quadam convellant; ab horum uno aut utroque modo ingentes crebro Evacuationes excitantur: adeo ut verisimillimum sit, mutationes, quas in solidas fluidasque Corporis partes *Purgantia* moliuntur, universas aut a secretionis profectione, aut a diuturno gravium evacuationum cursu atque impetu, aut a virtute stimulativa proficisci.

Hinc quoque, quod obiter notari potest, pro-

profluit Ratio, cur ex hoc Remediorum genere nonnulla, quæ, si intus sint assumpta, gravem aliquando Hæmorrhagiam excitant, extrinsecus admota fluentem sanguinem sistunt: hanc scilicet ob causam, quoniam stimulandi facultas, si forte modum quendam superet, induit quoque facultatem causticam. Sed ut eo, unde paululum digressi sumus, revertamur, aut nimia (ut supra annuimus) Glandularum secretio aut Fibrarum stimulatio efficit, ut Fibræ Corporis nixu suo tonico & quasi tensitate spo-
lientur.

Si igitur vulgares hæc *Purgantium* actiones ad rem in præsentī institutam referamus, fructus omnis, quem ex eorum usu *Gonorrhœæ* percipit, facillime deducitur; qui in eo nimirum non ponitur, quod Pharmaca hæc Contagem ipsam opprimant, sed quod ad quorundam Corporum validorum temperiem ita præsto sint, ut Materiam omnem virulentam foras projiciant. Atque equidem auxilia atque incommoda, quæ varius *Cathartorum* usus affert ad naturalem Corporis conditionem, adeo perspicua sunt, ut de iis merito ne dubitare quisquam posset. Quando enim sanguis rarior per secretionem copiosam, fibreque tensiores semper reddantur, tum profecto Excretoriis Ductibus mediocriter tantum dilatatis, Liquores moderato flumine profunduntur, atque Effluxus sensim & pedetentim languescens post veneni subactionem haud largus deprehenditur; è contra vero cum a *Purgantibus* Pharmacis labefactetur Sanguis, Fibrarum quoque in-

ten-

rensis debilitari simul solet ; ex quo fit , ut excretoriis Ductibus vehementer relaxatis , Effluxus non tantum undis copiosioribus , verum etiam ultra supremum (si ita dicam) Contagis diem aliquandiu profunditur . Utriusque Generis exempla , & in curatione Fœminarum & Marium , maxime vero in Fœminarum *Gonorrhœa* proferri possunt.

Cum autem Materiæ Effluxus facultati *Purgantium* stimulativæ debeatur , cumque acer spiritus , qui (ut supra statuimus) *Gonorrhœam* excitat , vim quoque stimulativam habeat , certo intelligimus Effluxum , si utriusque stimulus jungatur , abundantiore multo fore ; quum vero hæc juncta Liquorum abundantia à vi quadam , quæ nihil vitii interim afferre potest , glomeratur ; igitur hæc humorum Effusio Contagem copia tandem vincet , quo pacto ad optatum finem a *Purgantibus* remediis *Gonorrhœa* perducitur . Quod si *Catharticum* stimulus , ut aliquando accidit , adeo vehemens fit , ut a magna humoris copia velocitateque excretorii ductus magnopere dilatentur , tum equidem virus citius extra promi , Effluxus vero diutius aliquanto produci solet.

Quæ omnia cum ita sint , palam fit , *Cathartici* generis Medicamina ad *Gonorrhœæ* Medellam ordine directo non procedere . Hinc etiam quæ sibi consilia proponunt Medici , cum *Cathartica* administrantur , qualemque , si parum juvaminis afferatur , jacturam faciunt , assequimur ; hinc insuper intelligimus , quod *Purgantibus* Pharmacis in hoc morbo promiscue uti
non

non liceat : ex iis enim quædam acrimoniam, pariter atque Effluxus copiam, Inflammationem molestissimam, Penis constrictionem, urinæque æstum exaggerant ; quædam a natura sua comparantur, ut elasticum excretorium Ductuum tenorem atterant & perfringant : Has autem *Purgantium* facultates malas cognoscere, in hujus morbi curatione haud parvi momenti est.

Atque equidem (ut, quod mihi videtur, candidus dicam) stimulativam vim in *Purgantium* praxi tantam aliquando esse Experientia, ipsa attestatur, ut *Gonorrhæam* multo citius, si nihil Medicinæ adsit, ad bonum exitum perventuram, quam si *Purgantia* adhibeantur, haud immerito existiment. Quod si quis forte miretur, is mirari tandem desinet, si Temporis spatia, quæ in *Gonorrhææ* Curatione à celeberrimo *Sydenhamo* commendata ponuntur, cum iis, quæ ad eundem finem a *Natura* sumuntur, sedulo conferat.

Quando autem aliquid aliquando ad hunc morbum juvaminis a *Purgantibus* Pharmacis ferri, ea argumenta, quæ supra posuimus, atque etiam communis Observatio testentur, æquum erit eorum nonnullas, quæ ab *Auctoribus* hac in re versatissimis celebrantur, formulas subjungere.

Apozema.

℞. Folior. Scrophular. aquatic.

Senn. virent. anadr. ij.

mittantur in Aq. bullient. lib. j. & infundantur.

Abi-

Ab igne remotam Colaturam hauriat duabus
vel tribus vicibus.

℞. Tamarindor. unc. ij.

Aq. commun. lib. iv.

Coq. ad lib. iij.

In Colatura infunde per noctem.

Senn. mundat.

Semin. Coriand.

Liquirit. & Flor. Ros. rubrar. ana dra. ij.

Colaturæ Cyathum hora ante pastum sumat.

Vestligius, cui expurgare potius quam adstringere mens est, hunc Bolum præscribit.

Bolus.

℞. Conserv. fl. Malva.

Pulver. Radic. Rhab. el. ana dr. j.

Terebint. Venet. scl. ij.

M. F. Bol. primo mane deglutiendus.

Eundem quoque ad finem Apozema hoc accommodatur.

Apozema.

℞. Radic. Alth. unc. ff.

Folior. Malva.

Bismava ana M. ff.

Ficum ping. unc. j.

Aq. Ebshamens. lib. ij.

Coquant. ad quartæ partis consumptionem.

Colaturam hauriat communibus intervallis.

Sicuti autem in animis plurimorum hominum Opinio inveteraverit, *Mercurium* cum variis ejus præparationibus, tanquam Antidotum quoddam, *Venereo Morbo* occurrere, ideo plerique se, nisi ex his aliquantulum afferant, ad medelam nihil proficere arbitrantur: *Riverius* in prima sua & secunda Observationum centuria hunc in modum dicitur.

Pilule.

℞. *Calomelan.*

Pilul. Goch. min. ana scl. j.

Syrup. de Spin. Cerv. q. s.

M. F. pil. v.

Eundem ad finem valent *Pilulæ*, quæ *Trium Diabolorum* nomen gerunt.

℞. *Trochisc. Alhand.*

Diagrid. ana gran. iv.

Merc. sublim. dulc. gran. viij.

Syrup. de Stæchad. q. s.

M. F. pil. iv.

℞. *Extract. Catholic. dr. ff.*

Panac. mercurial. gran. v.

Elixir. proprietat. q. s.

M. F. pil. v.

Cum hujus generis *Pilulis Turbith. Minerale*, *Præcipitatum viride* (seu *Lacertus viridis*) necnon *Album Præcipitatum* misceri debent. *Universa* verò, quæ ex *Mercurio* fiunt, Remedia

dia persæpè *Cassiam* sibi additam habent, quæ scilicet non tantum potio est leniter admodum purgativa, sed etiam *Vesicæ Urethræque* saluberrima.

Bolus.

℞. *Cass. recenter extract.* unc. ss.
Pulver Rad. Rhabar. Elect. scr. ss.
Merc. d. scr. ss.
 (vel *Lacerti virid.* gr. iv.)
M. F. Bolus mane deglutiendus.

Alexander Trajanus Cassiam solitarie preberi docet, juxta hanc formam:

℞. *Floris Cassiæ* unc. ij.
F. Bol. cum penidiis.
Cipiat Æger mane, statim ante cibum,
singulis diebus ad quadragesimum usque,
nisi Venter interim perturbetur, aut
Lues per totum sparsa sentiatur.

℞. *Ocul. Cancror. præpar.* dr. ss.
Gum. Guajac.
Diagrid. ana dr. iiij.
Sal. Prunell.
Gum. Tragacanth. ana dr. j.
Calomelan. scr. ij.
Solution. Gum. Tragac. q. s.
M. F. pilulæ de singulis dr. x. *quarum quin-*
que bis in die accipiat.

℞. *Lacert. virid.* dr. ij.
Gum. Guajac.
Nativ. Stib. diaphoretic. ana dr. j.
Scammon. sulphurat.
Aloes socotrin. ana dr. ff.
Solution. Gummi Tracaganth. q. s.
M. F. pilularum Massa.
De cujus singulis dr. j. ff. formantur pil. xij.
Harum iv. primo mane & hora somnæ
sumat.

Aliæ innumeræ variæque formulæ ab *Authoribus* excerpi possunt. Quæ vero supra cumula-
 vimus satis multa sunt, utpote quæ ex optimo-
 rum & in *Lue Venerea* exercitatissimorum Me-
 dicorum mentibus hauriuntur.

S E C T. II.

De Juvamine atque Damno, quod ad
Gonorrhœam curandam afferunt
Adstringentia Medicamina.

Quemadmodum Contagis exportatio Medi-
 cis argumento fuit, ut *Cathartica* adhi-
 beantur, ingens igitur, quæ ab ijs nun-
 quam cieri solet, Effluxus copia *Restrin-*
gentium Medicaminum necessitatem induxit;
 sicut insuper *Purgantium* facultates (utcumque
 magna & speciosa primo intuitu polliceri vide-
 bantur) in varias justasque reprehensiones in-
 currerent, ita *Adstringentia* quoque *Remedia,*
 nisi

nisi valde adfit prudentia, haud minorem etiam secum trahunt malorum turbam.

Quæ si ita sint, haud injuria a plurimorum, *Medicorum* voluntatibus dissentio, qui hujus generis Medicamina adeo magni faciunt, ut non tantum ad ea, tanquam salutis perfugia, in universis Evacuationibus recurrant, sed etiam tam immanes in hoc potissimum morbo doses instaurant, perinde quasi ex hac parte nimii nunquam esse poterimus. Neque tamen ego hæc ita intelligi velim, ut omnem Adstringentium usum a præsentī morbo depellam: gravissimæ enim omnes Evacuationes comprimī sine dubio & cohiberi semper debent, ac mehercule huic finī Adstringentia nonnunquam non inserviunt.

Enimverò sæpe in Evacuationibus magnis fieri potest, ut tantarum stragum causa urgeatur potius ab ijs, quam castigetur. Perversus enim Restringtonium usus non tantum in *Gonorrhæa* cernitur, sed in aliis quoque morbis, in quibus hæc magni æstimantur, Hæmorrhæiis nimirum, & alvi Profluviiis se sensibus reddit manifestum; in quibus omnibus Adstringentia non reprehenduntur, quod nihil possint, sed quod eorum vires perperam exercitæ, quam quorum Curationi studemus, graviores sæpe morbos inducant. Quicquid igitur est in ijs boni depromere, quicquid etiam mali id propulsare, acerrimam nostram curam diligentiamque desiderat. Sed ut veram, quam ad *Gonorrhæam* afferunt Restringtonia, utilitatem assequamur, sat erit vulgares eorum facultates

notare, quæ in eo scilicet sunt constitutæ, quod immane aliquod Liquoris profluvium cohiberent, ne foras emitteretur.

Hoc autem Opus aut à massa Humorum constipanda perficitur, quo pacto Latex e Ductibus effundi non sine difficultate atque expediri queat; aut Canales ipsos ita afficiendo, ut quoddam quasi repagulum, quo contentus Humor intus reprimatur, ibidem injici videretur: hanc vero esse præcipuam Adstringentium provinciam, ex actualibus potentialibusque Cauterizationibus, ex Confuturis & similibus Methodis liquet, quæ, etsi forte in varias agendi quasi semitas irent, eundem tamen sibi finem & veluti metam proponunt.

Adstringentia Remedia præclarum usum habent, si totam Humorum massam aut unius tantum Canalis rivulum constipare gestiamus: quippe quæ excretorium Ductuum relaxationem non modo, cum facta sit, corrigere, sed ne fieret, prohibere possunt; necnon ad pravam sanguinis conditionem, sive ex *Purgantium* Pharmacorum praxi, sive ex mala ægroti crisi profectam, emendandam adeo valent, ut ingens Humorum torrens brevi comprimeretur,

Cor. 1. Ex hac Adstringentium Historia palam efficitur, ea non posse Liqueores, qui in Receptaculis servantur, vehementer afficere. Quamobrem si ex *Prostatis* (ut vulgo creditur) & *Vasculis Seminalibus* *Gonorrhœe* materia profluxerit, hujus generis remedia utilitatem nullam habuissent.

Cor. 2. Hinc insuper intelligimus rationem, qua Fluor vitiosus, ab Adstringentibus Pharmacia repressus, in sanguinem revertitur, suumque ibi venenum spargens *Venerream Luem* inducit; quæ, si suppressio fluminis præmature, si penitus, si partim tantum fieret, varios atrocitatis gradus excipiet: multo enim vehementiora, si penitus, quam si partim supprimatur, pericula imminebunt. Etsi vero omnibus suis Contagii aculeis *Gonorrhœa* spoliaretur, nihilominus si adstringentium vires, cum Effluxus nondum satis deferbuerit, vesiculas obferarent, liquores haud ultra, quam ab Excretoriis ductibus capi possunt, intus retinentur; postea enim disrupto quasi aggere præcipites dantur, tantisque subito rotantur fluminibus, quanta per totum unius diei spatium in *Gonorrhœa* plerumque emittuntur. Hinc igitur colligimus Canales excretorios, si nimia Adstringentium copia admoveatur, adeo immanem aliquando relaxationem pati, ut, tenore suo naturali haud facile recuperato, gravissimæ Recidivationes inferantur. E contrario autem Restringtonia, quæ fortia admodum sunt, quæque iteratis vicibus adhibentur, non modo morbificum hunc Liquorem, sed etiam naturalia Lacunarum flumina, adeo valide cohibent, ut Urethra, viscoso suo integumento orbata, gravi seminis & Urinæ acedini subjiciatur: unde fit, ut multos post *Gonorrhœæ* medelam annos Urinæ ardor nonnunquam perseveraverit.

Bernardinus Tomitanus, postquam tritissimum Adstringentium intempestive adhibito-

rum exemplum tradiderit , hæc , quæ sequuntur , cum Tempus recte ferat , ad usum commendat , *Thus* nimirum & *Mastichen* & *Coralium* & *gummi Tragacanthæ*

Demonstrato , quantum ad *Gonorrhœam* valeant *Adstringentia* , necnon quæ *Temporum* ratio haberi , qualesque doses adhiberi debent , si omne *Veneræ* Luis periculum propulsare speremus , selectiores eorum formulas reliquum est ut attexamus.

Pulveres.

℞. *Croci mart. adstringent. scr. iv.*

Offis Sepiæ.

Succin.

Coral. utriusque.

Ebor. ana scr. ij.

M. F. Pulvis , cujus dr. ss. exhibeatur bis in die.

℞. *Folior. Menth.*

Mum.

Coral. rub.

Agni cast.

Carabe ana dr. ij.

M. Pulv. Hujus dr. j. ex Ovo tremulo primo mane deglutiat.

℞. *Magister. Off. sep. dr. ss.*

Pulver. Rosar. rubrar. scr. j.

M. pro unica dosi.

Claud. Deodatus Saccharum Saturni mire prædicat.

Ele-

Electuarium.

- ℞. Semin. Lactuc.
 Agni cast.
 Sang. Dracon.
 Myrrh.
 Oc. Canc. prepar.
 Terr. sigillat.
 Irid. ana dr. ij.
 Conf. Rosar. rub. unc. ff.
 Syrup. Menth. q. s.
 M. F. Opiata, de qua magnitudinem
 Nuc. Moschatae major. bis vel ter in
 die accipiat.

Bolus.

- ℞. Mastich.
 Coral. rub. prepar.
 Succin. alb.
 Sach. Saturn. ana gr. xv.
 Conserv. Cynosbat. q. s.
 M. F. Bol. ij quorum unum hora som-
 ni capiat, alterum proximo mane.

Haustus.

Cl. Mouffet hunc haustum habet.

- ℞. Summ. cum florib. salv. rub. ana M. j.
 Mulge desuper lac vaccinum. Infund. per
 noctem. Colaturæ addant. pulveres Ti-
 ribinth. coctæ, succin. & nuc. moscha-
 tæ ana scr. j.
 Quem hauriat mane, preparetur similis
 Dosis, ut vesperi propinet.

Apozema.

℞. Radic. Consolid. major. unc. j.
 Plantagin.
 Equiset.
 Bellid. minor.
 Polygon. ana M. j.
 Acitof. M. j. ℥.
 Semin. Plantagin. dr. j.
 Acetof.
 Malv. ana unc. ℥.
 Fl. Rosar. rub. pug. i.
 Uvar. Passar. unc. ℥.
 Glycirrhiz. dr. iij. ℥.
 Coq. in Aq. pint. x.
 Colaturæ add.
 Syrup. Portulac.
 Myrtin. ana unc. j. ℥.
 M. F. Apozema pro tribus Dosib.

Pillule.

℞. Semin. AlKeKeng.
 Quatuor Frigid. major.
 Papav. albi.
 Lactuc.
 Plantagin. ana unc. ℥.
 Rhab. elect. dr. ij.
 Mastich. dr. j℥.
 Gum. Arabic.
 Bol. Armen.
 Succin.
 Tragacanth.

Amyli ana dr. j.
 Semin. Agni cast.
 Ros. rubrar. ana dr. ff.
 Solution. Gum. Tragacanth. q. s. F. pi-
 lular. Massa.

℞. Oculor. Cancror. præpar. unc. ff.
 Gum. Guajaci dr. ij.
 Sperm. Cet. dr. jff.
 Sal. Prunel.
 Gum. Tragacant. ana dr. j.
 Bezoart. Mineral.
 Camphor.
 Bals. Capyv.
 Mercur. dulc. ana scr. ij.
 Balsam. sulph. anisat. scr. j.
 Ol. sabin. gutt. x.
 M. & optime subigantur solutione Gummi
 Tragacanth. in pilular. Massam;
 de cujus singulis Drach. formentur
 pil. xiv.
 Harum iv. primo mane & hora som-
 ni sumat.

℞. Croci Mart. adstrigent. scr. ij.
 Trochiscor. de Carabe dr. j.
 Ossis sepiæ præp. scr. j.
 Sacch. Saturni gran. xv.
 Syrup. de Nymph. q. s.
 ut F. pilulæ Ciceris magnitudine.

℞. Gum. Arabic.
 Tragacanth.
 Carab.

*Gonorrhœa Virulenta,**Mum.**Bol. armen. ana dr. j.**Syr. de Ros. sicc. q. s.**M. F. pilular. Massa, de qua capiatur ſcl. j.
ſingulis diebus mane.**Injeſtiones.**℞. Siliquar. Fabar. Cineres.**Aq. Plantagin. q. s.**M. & injiciantur.**℞. Vin. rubr.**Aq. Symphit. ana unc. v.**Folior. ſcord. M. j.**In his infund. per noctem Granor. Juniper
per contuſor. dr. iij.**Bol. Armeni alcoholizat. unc. ſſ.**Bulliant leniter mane. Filtretur liquor,
& injicito.**℞. Virid. æris dr. ſſ.**Aq. fontan. lib. ii.**Stent ſimul, quouſque coloretur aqua. De-
canta, & diſſolve Mercur. meteorizati
gr. iij.**Filtra pro Injeſtione.**℞. Aq. Plantagin. lib. ſſ.**Dracon. mitigati in pollinem redact. lib. ij.**M. in Phiala, & agita. Vice Dracon.
addi poteſt ſal Saturni.**℞. Aq.*

℞. *Aq. Plantagin.* unc. v.
Vitrioli rom. dr. ff.
Croci Mart. adstringent. scl. ij.
M. & Filtra. Liqueor. est rubicundus.

℞. *Lapid. medicamentos. Crollii* dr. ff.
Aq. Rosar. rubr. lib. ff.
M. & eluat Urethram ope Syringæ.

S E C T. III.

De Medicamentis Balsamicis.

QUANDO *Medici*, frequenti usu docti, *Adstringentium* praxin ad *Gonorrhæam* nihil certi, multum sæpe periculi, afferre deprehendissent, idcirco ad alia alterius (ut videbatur) generis remedia impulsæ fuerunt, quippe cum existimassent materiam *Gonorrhææ* ex pure quodam conflare, itaque *Medicamentorum*, quæ ad cuticulam *Ulceri* obducendam commode admoventur, quæque ideo *Sanativa* dicuntur, periculum fecerunt, haud dubitantes, quin eundem fructum, quem cætera *Ulceræ* ex iis perceperunt, in *Gonorrhææ* quoque *Ulceræ* redundaturum spectat.

Quod si facultates *Balsamicorum*, quæ hac in parte administrantur, attento animo excipiamus, eventum, ac si extrinsecus admoveantur, longe alium esse intelligemus. *Causa* vero nimirum est, quod *Digestio* nulla antecedit: *Gonorrhææ* autem materia, paulo licet albidior, mollior tamen & lenior nequaquam fit, sed è
 con-

contra crassior multo, quam quando Balsamica exterius apponantur, & tenacior efficitur; & ut uno verbo rem complectar; vires, quas Balsamica exerunt, haud multum sunt a prædictis adstringentibus abhorrentes.

Quæ omnia si ita sint, dubium esse non potest, quin facultates, quæ ad hoc genere Medicaminum exercentur, longe diversam ab ea, quam adhuc habuerunt, explicandi rationem postularent.

Quippe cum *Genorrhœæ* materia ex Pure non constituatur, cumque insuper Balsamica remedia munia ab iis, quæ peragunt in vulnere faciendo, plane diversa moliantur, certo intelligimus, quicquid emolumenti affertur, illud nullo modo a vi Sanativa promanare. E regione igitur, quando hujusmodi Pharmaca eandem, qua ad *Gonorrhœam* Adstringentiam utuntur, supprimendi viam muniant, atque in eadem prorsus Recidivationum pericula incurrant, æquum erit, ut in eundem numerum posthac adscriberentur.

Adhæc quoque (quod magni momenti est) prætermitti non debet, Balsamica Medicamina in Adstringentia, quæ præclarum usum habent, posse immutari.

Si enim Sulphur eorum & oleositas (quod per coctionem in aqua communi fieri potest) detrahatur, vis nihilominus Adstringens intemerata superest, & ad *Genorrhœæ* medelam haud male administratur. Hoc autem sensibus manifestum erit, si *Terebinthinam* elixemus. Hæc enim, quæ præ cæteris eminent in facultate

tate Digestiva, quicquid Balsamici continet illud omne coquendo exiit, atque Restringtonis Pharmaci officio, sive intus accepta sit, seu exterius admota, adeo valide perfungitur, ut Medici quamplurimi puræ *Terebinthinæ* ejus Pulverem anteferentes cum bono eventu eam, adhibeant ad *Gonorrhœam*, postquam Balsamica facultas nihil profecisset.

Reliquum est ut optimas quasdam Balsamicorum formulas (ut supra) seorsim apponamus: Porro quasdam Purgantium, Adstringentium, & Balsamicorum conjunctim præbendas addeamus; pro certo enim capimus, quod hæc Remedia auxilium sibi adjungunt, quando rem inter se communicent; vel (ut legitur.)

Quæ non prosunt singula, multa juvant.

Mistura albæ.

℞. *Terebinth. optim. unc. j.*

Vitellum Ovi.

M. in Mortario, dein adde Aq. Agrimon. lib. j.

Ponatur Mistura per noctem in Baln. Mar.

Adjice mane succi Limon. unc. iij.

Sacch. albiss. q. s.

ad gratiam conciliandam.

Eodem quoque modo Misture ex *Opobalsamo*, *Copayvi*, sive *Peruviano*, cum proprio vehiculo, confici possunt.

℞. *Aq.*

℞. *Aq. Calc. lib. j.*
Opobals. Copayv. vel Peruvian. dr. j.
Ovi vitelli auxilio F. Mistura alba.
Hujus vel præcedentis Cochlear. iij.
capiat ter in die.

℞. *Opobals. gutt. xxx. Cap. cum Sacch. albiss.*

Bolus.

℞. *Rhabarb. tost.*
Nuc. moschat. tost.
Bals. Tolut. ana gr. xv.
Sacch. Saturni gr. vj.
Tereb. Venet. q. s.
M. F. Bol. Mane & hora somni sumen-
du.

℞. *Cassia rec. extr.*
Terb. Ven. ana scr. ij.
Merc. dulc. scr. ff.
M. F. Bolus mane deglutiendus.

℞. *Tereb. Ven. dr. ijss.*
Dracon. mitigat. gr. x.
M. F. Bol. Obeliis. involvendus, ut al-
ternis exhibeatur diebus.

Electuarium.

℞. Pulp. Cassiæ rec. extr. dr. ij.

Bals. Capyv. unc. j.

Merc. dulc.

Ocul. Cancr. præpar.

Sal. Prunell. ana dr. j.

Sal. volatil. succin. scr. iv.

Syr. de Alth. Fernelii q. s.

M. F. Conditum, de quo capiat magnitudinem Nuc. moschat. majoris bis, vel ter in die.

Superius hoc Electuarium inter Medicos Belgicos longo in usu fuit: atque in Praxi Chymiatrica rationali, in Cap. de Gonorrhœa pag. 115. locum habet, idemque prorsus est cum eo, quod D. Valus apud nos adhibuit, & suum etiam nomen tradidit.

℞. Electuar. lenitiv. unc. ij.

Balsam. Capyv. dr. vj.

Oculor. Cancr. præpar. dr. iiij.

Nuc. moschat. ras.

Sal. prunell. ana dr. ij.

Merc. virid. scr. iv.

M. F. Eluctuar.

℞. Sang. Dracon.

Amyli ana dr. iiij.

Opobalsami unc. ss.

Terebinth. Cypriæ dr. jss.

M. Saccharo apud Pistores saccharios fur-

no incrustetur, & capiat ex eodem ter
vel quater in die.

Pilulæ.

℞. *Mumie.*

Sang. Dracon.

Terebinth. coct.

Coral. r. præpar. ana. scr. ij.

Bals. Peruvian. q. s.

*M. F. pilul. Massa, de cujus singulis
drach. formentur Pilul. x. Cap. IV.
omni Vesperi & multo mane.*

℞. *Ocul. Cancror. præpar. dr. j.*

Gum. Guajac. nativ.

Bals. Tolutani ana scr. ij.

Terebinth. Cypriæ q. s.

*ut redigantur in formam pilularum me-
diocris magnitudinis.*

S E C T. IV.

De Remediis Diureticis.

Veteres Recentioresque *Medici* Diuretico-
rum Pharmacorum praxin adeo acriter si-
bi proposuerunt ad largiorem Urinæ copiam
excitandam, ut in hoc consilio, etiamsi *Gonor-
rhæe* eventus votis suis non responderit, perstare,
atque ex hoc Medicaminum genere interdum
periculosissima, quoniam Lotii undas certius &
vehementius promoveant, administrare consue-
verint. At vero plurimum Lotii, sive una sive
re-

repetita vice redderetur, *Gonorrhœam* ita afficere non potest, ut acrimoniam corrigat, aut Ductum, a quibus Fluor proficiscitur, tenorem protegat & conservet, neque equidem ad Naturam ipsam ita præsto esse queat, ut Effluxum promovendo Contagem projiciat.

Sed rem paulo altius repetamus, & quid commodi ad hunc morbum magna Urinæ copia crebro iterata afferret, videamus.

Atque imprimis illud apparet, Liquorem ex Vesica profluentem partes, quas transgreditur, abluere, quam ob causam modica Urinæ reddito crebro repetita multo commodius abluitionem istam, quam largissima copia, si una & eadem opera effunderetur, promovebit.

Sicuti autem Urina ob eam tantum rationem commovetur, ut abluat Canalem suum, ita pro certo habemus, totam Diureticorum praxin, ad *Gonorrhœæ* virus corrigendum nequaquam valere, sed in abluitione sola collocari. Nempe hujus morbi materia, cum ab Urethræ lateribus jugiter sit excussa vi horum Pharmacorum, neque retrorsum ferri, cum quantitas augetur, nec novam acednem adipisci potest, quod futurum esset, si diuturnius in his locis commorandi diversorium haberet: hæc itaque operatio una eademque est, ac si Ulcus aqua viva elueremus, cujus usus, si commode admoveri possit, eundem plane eventum, ac Diuretica Medicamina, ad hunc Morbum esset allaturus.

Hinc itaque perspicuum est, *Gonorrhœæ* medelam, quæ Diureticorum ope comparatur,

ipsi *Medicorum*, a quibus ad hunc finem adhibentur, Hypothefi repugnare. Cum enim a copiosis his, quæ cientur, Urinæ undis partes, præter *Urethram*, irrigari nullæ possunt sedem *Gonorrhœæ* in *Urethra* poni necesse est, cujus suspicionem nullam habuerunt. Hinc præterea ratio repetitur, cur diuretica nullius momenti sunt ad *Gonorrhœam* foeminarum, quoniam sedes ejus adeo alte in Illarum *Vagina* constituitur, ut ab Urinæ fluminibus attingi nequeat.

Hæc vero omnia in clariorem lucem profertentur, si paulo acriori animo rem intuebimur: Etiam si enim quispiam *Prostatas* unam tantummodo Glandulam conflare, aut in duas diffindi oportere judicaverit; quomodocumque tamen res ista sese habeat, certe Liquor in Ductibus earum secretus abluui ab Urina prius non potest, quam aut tota moles *Prostatarum* aut saltem Ductuum *Valvæ* corrosione quadam expugnentur. Quod si quis forte concedat, is tamen perfractam *Prostatarum* compagine a sola ablutione renovare nunquam existimaverit, quam ob causam ablutio hæc, si admove-ri possit, incassum admovebitur. Sin autem è contra in *Prostatis* esset sita *Gonorrhœæ* sedes, quæ contagii sui undas in *Urethram* jugiter exoneret, nemo tamen *Prostratas* ab Urina emendari arbitrabitur, qui cognoscit nullum inter Urinam & *Prostatarum* laticem commeatum intercedere, ex quibus omnibus efficitur, Diuretica remedia (secundum eorum *Theoriam*) huic Morbo occurrere non posse; quod

Ex-

Experientiæ ipsi adverfatur.

Idem vero Argumentum, fi ad *Veficulas Seminales* referatur, multo plus virium obtinebit, quoniam semen haud magis ab Urina attingi, quam *Proftatarum* liquor, potest. Accedit etiam, quod cum Urina ne externam, quidem *Veficularum* harum faciem tangat, pro certo habemus, *Gonorrhææ* medelam, quæ *Diureticorum* auxilio perficitur, in nullis locis, multo minus in *Vasculis Seminalibus* a credinem corrigendo comparari.

Jam vero ad incommoda, quæ ab immoderata *Diureticorum* praxi afferuntur, significanda proficiscimur, quæ adeo multa, adeoque gravia sunt, ut Medici a nimio eorum usu merito deterreantur. *Hippocrates* ingentem jacturam, in quam Homines, (fi pariter æqualiterque in hiemis atque in æstatis tempore perpotarentur) incurrunt, perspectam habens vult, ut curæ sit, ne multum in hieme biberetur. At vero hujusmodi incommodum, in eo tantum (ut a *Medicina Statica* confirmari potest) est collocatum, quod nimium *Lotii* exinde cieatur; unde *Morbi* quamplurimi exoriuntur. Sicuti autem *Instituti* nostri ratio postulat, ut Mala, quæ ex jugi ingentique *Urinæ* copia *Gonorrhæa* percipit, potissimum notare; ideo unum tantummodo alterius generis Morbum, ab *Hippocrate* memoratum, ab aliis Medicis pæne omnibus prætermiffum, adjungam, qui crebro cadit sub praxin. Medicam, qui dolores vegetos secum fert, & qui pæsepe pro *Lithiasi* (non sine magno errore) accipitur. *Difer-*

tam hujus descriptionem in *Libro Illius de Natura hominis* *ῥετίων Κυσίς Ἰσουλία* &c. reperimus, quem locum si quisquam cum his, quæ in *Libro de Morbis internis* leguntur, sedulo conferat, is inobservati hujus & perquam molesti Morbi originem assequetur: sed ad propositum redeamus. Longus Diureticorum usus causa est, ut non modo fœdum *Gonorrhœæ* virus, verum etiam Mucus ille, qui a Natura (quod supra docuimus) comparatur ut Urethram oblinat, eodem tempore expellatur, unde fit ut hæc *Fistula* ab Urinæ Seminisque acrimonia adeo gravem in modum stimuletur, ut immanes Dolorum insultus per totum Urethræ canalem ad ipsum etiam Vesicæ collum aliquando prodagentur. Adde quoque, quod stimulatio hæc, cum aliquandiu sævierit, ad partem tali irritatione confectam (quod cum de Glandis & Fræni Inflammatione ageretur, satis enucleavimus) ingentem Humorum affluxum adducit, qui Urethræ membranas incrassans facit, ut Meatus in perangustam conditionem redigatur; unde acerrima Migendi molestia, & totalis interdum Urinæ suppressio exoritur; adeo ut ad Balnea confugiendi propter Inflammationem mitigandam, & *Perinæ* etiam pungendi, si Balneatio nihil profecerit, sæpenumero necessitas imponiatur. Porro notatu dignissimum est, atrocissimam hanc Urethræ Prostatarumque molestiam in nulla Pharmacorum methodo, præter Diureticam, quæ inter Galliæ Medicos maxime diligitur, reperiri.

Sed quidem mihi cum animo meo reputanti

Even-

Eventus dubios, quos praxis Diuretica fortita est, Nemo hisce jacturis præstantius, quam diligentissimus sagacissimusque M. Ronjat, occurrere videtur. Illius autem felicitas magis ipsius hominis ingenio, quam ulli hujus methodi excellentiæ, adscribi debet.

Pulveres.

℞. *Terebinth. coct.*

Crystall. mineral.

N. Moschat. pulverat. ana scr. j.

M.F. Pulver. Dos. iij

quos unico die capiat.

℞. *Sremor. Tart.*

Sal. Absynth.

Coral. ad albedin. calcinat.

Virg. aur. ana scr. j.

M.F. Dos. iij. unico similiter die sumenda.

Bolus.

℞. *Marg. prepar.*

Pulv. Radic. Alth. ana dr. ff.

Nit. prepar. scr. j.

Conserv. flor. Malv. q. s.

M.F. Bol. duo, quorum unum hora somni, alterum proximo mane deglutiat.

Apozema.

℞. *Radic. Alth.*

Petroselin. ana dr. vj.

Gramin. unc. ff.

Uvar. passar. exacinat. dr. vj.

Coq. optime riteque in Aq. commun. s. q.
ad lib. ij.

In Calatura solve Nitri purificati lib. ff.

M. F. Apoz.

℞. Decoct. Capillor. Vener.

Agri mon.

Hepatic.

Plantagin.

Ceterach. ana unc. v.

Syrup. de succo violar. dr. ij.

M. F. ptisana.

℞. Decoct. de v. Radic. aperient. lib. ij.

Crystall. min. dr. ij.

Sacch. albiss. dr. v.

M.

Riverius cum multis aliis in aquæ illius, quæ
Quercetani nomen gerit, laudibus confen-
tit.

℞. Menth. sicc. unc. iiij.

Semin. Lactuc.

Rut.

Agni Cast. ana unc. ijff.

Ireos florent. unc. ij.

Fol. Dictamnî Cretic. dr. x.

Sacch. optim. lib. ij.

Pulverisatis adde Terebinth. venet. unc. v.

Vin.

Vin. alb. generos. unc. xxx.

Destillent. vase vitreo, Balneo vaporoso.

Chymici Tincturam quandam ex vermibus mense Majo collectis confectam, & cum sale Tartari commixtam, de qua viginti aut triginta guttæ simul capiuntur, mirum in modum commendant, necnon Tincturam ex Juniperi baccis conflata.

Tinctura.

*R. Bacc. Juniper. maturar. & electar. q. v.
Contund. & affusa Aq. Saxifragiæ s. q.
Digerantur. Hinc exprime, abstrahendo-
que inspissa ad Mellis consistentiam. Hu-
jus Mellis juniperini cochlear. x. Misce
cum aq. vitæ Juniperinæ & digere, quo
F. vel Tinctura vel Elixir Juniperinum.*

Electuarium.

*R. Conf. fl. Malv. unc. j.
Symphit. unc. ff.
Radic. Ononid. pulverat. dr. iij.
Semin. Rusc.
Brusc. dr. ij.
Syrup. Alch. Fernel. q. s.
M. F. Opiata, de qua capiat. subinde
Magnitudin. Nuc. Moschat. major.*

Postremum autem, alia ex Diuretica reme-
diorum turba nonnulla in usum venerunt, quæ
non modo majorem Urinæ copiam excitant,
sed

sed etiam partes , quas transcurrunt , stimulatione quadam perstringunt . Atque hæc equidem ad *Gonorrhæam* tollendam & ad colorem illius immutandum , quam Diuretica , quæ nulla vi stimulatrice imbuuntur , multo præstantioris momenti esse existimantur . Enimvero cum *Medici* , debilioribus Diureticis parum fauste utentes , ad ea , quæ Urinam vehementius provocarent , sese contulissent , in facultatem quoque quandam stimulativam inciderunt , quam si non tantum *Gonorrhæe* nihil prodesse , sed etiam officere arbitrabantur . E regione vero pro certo habemus , quicquid boni ad hunc morbum ex usu Diureticorum defluerit , illud omne nullo modo ad facultatem Diureticam , sed ad virtutem stimulativam referri oportere . Quippe horum Medicaminum stimulus (quod supra de purgantibus Pharmacis dictum fuit) ad morbificos *Gonorrhæe* aculeos superadditus , multo celeriore , quam si a solo Naturæ impetu projiceretur , Contagis finem faciet .

Quando autem hic optatus Exitus a tam indirecta Methodo pariatur , non mirum est , quod Dolores acerrimi , aliaque , quæ conjecturæ duorum stimulorum vires suscitare solent , gravissima Symptomata exardescant . Unde fit , ut nonnulli , cum plane fuerint nescii , quo pacto corrigi hæc Pharmaca & mitigari possent , eorum prius usum , quam Morbus confectus atque ejectus sit , intermittere cogerentur .

Illud equidem negari non potest , hoc genus diureticorum a quibusdam , Mistura cum O-

leis,

leis, aliisque mollibus Medicamentis facta, castigari solere. At vero hac castigatione virium adhibita, Remedium statim suo stimulo quasi castratur, unde nobilis ejus impetus repente flaccescit, atque utilitas jugulatur.

Quando autem antedictæ Observationes Methodos quasdam, quibus hæc medicamina moderemur, nobis proponunt, idcirco formulas recensebo.

Pharmaca:

℞. *Cantharid. integrar. scl. j.*

Vin. Rhenani unc. iij.

Vel Sp. Vini tantundem. Infund. per aliquot dies, hinc filtra. Hujus Tincturæ cochleare misceatur cum Cerevisiæ vel vini Cyatho, quem hauriat Ager. Proximis diebus augeatur cochleatim Dosis.

Hæc Methodus cum *Thoma Bartholino*, alium tamen ob finem, primo fuit communicata. Quo modo *Cantharides* præparantur, & quæ fuerunt hujus Tincturæ effecta, in *Epistolarum Centuriis* fuse explicatur.

Cum vero hæc Tinctura vehementissimos Dolores, cruentam Urinam, aliaque molestissima Symptomata progignere comperta fuit, igitur cum *Oleo*, cum *Albi Verbasci succo*, cum *Althææ Syrupo*, quæ omnia immanem illam malorum turbam temperent, commiscetur.

Etsi autem hoc Remedium (sicut res viva est) magis ob bonam spem, quæ de illo erat, quana

quam ob fructum ullum, qui capiebatur, maximis in laudibus aliquando atque deliciis fuit, ea tamen opinio haud diu permansit, ususque ejus, aut propter dolores excitatos, aut propter vires Mixtionis additamento defalcatas, depositus atque abjectus fuit; donec *Recentiores* quidam illud præparationibus minus jucundis, eventu autem haud magis prospero, corrigere & instaurare contenderunt. Methodus vero hæc *Neoterica* sic se habet.

℞. *Spir. vini* unc. ix.
Rhabarb. el. dr. jss.
Cantharid. scl. ij.
Gum. Guajaci.
Coccinell.
Bals. peruv. ana dr. j.
M. Elic. s. a. Tinctura.

℞. *Sp. vini* lib. j.
Cantharid. dr. j.
Rhab. el. dr. jss.
Gum. Luccæ dr. j.
Guajac. dr. ij.
Digerantur diebus tribus in B, M.

℞. *Rhabarb. el.* dr. jss.
Cantharid. dr. j.
Gum. Guajac.
Bals. peruviani.
Coccinell. ana dr. ss.
Sp. Sal armoniac. unc. jss.
Sp. vini unc. ix.
M. F. s. a Tinct.

Hæ quidem rationes nobis sunt propositæ, ut offensiones, quas affert *Cantharidum* Praxis, feliciter devitemus. At vero mehercule quam fœda, quam indefinita, (ne dicam quam malefana) est hujusmodi compositio? in qua, quæcunque ad *Gonorrhœæ* aut *Veneræ Luis* curationem unquam pertinuerunt, in unam quasi massam universa congeruntur.

Sed ut hæc ingrata atque imperita Mixtura-
rum instituta relinquam: non possum profecto quin adverterem *Priscos* Medicos non tantum cum *Modernis* convenisse, quod *Gonorrhœam* a Diureticis & Purgantibus Pharmacis tolli credant, sed etiam in statuendis eorum formulis nequaquam a *Recentibus* superatos fuisse. Accedit etiam, quod præscriptiones multas ab *Hodiernis Recentibusque* Medicis adhibitas cernere licet, quæ suis *Gonorrhœæ* hypothesebus plane repugnantes, ad indicationes opinionefque *Veterum* hominum quam optime accommodantur: adeo ut modernam Curandi rationem in plurimis rebus *Empiricam* prorsus esse jure optimo dicamus, utpote quod Praxis pendet ex fide *Veterum*, quorum *Prudentia* atque *Consilia* interim exciderunt.

Illud equidem negari non potest, Medicamentorum genus, quæ ad immoderatum seminis effluxum coercendum *Specificæ* olim habebantur, in *Gonorrhœæ* curriculo ab *Antiquis* viris commendatum, atque ab iis, Mixtura cum *Diureticis* *Purgantibusque* persæpe facta, administratum fuisse. E regione vero ingentem *Diureticarum* *Ptisinarum* *Specificis* hisce refer-
tarum

tarum thesaurum inter Neotericos Authores, cumulari reperimus; quorum utilitatem ab ea, quam sibi hi finxerunt, *Gonorrhœe Theoria* significatam judicare nullo modo possumus.

Alexander Trajanus Petronius ad hunc ipsum finem *Agni Casti Syrupum* moliebatur, qui, magna licet congeries sit istiusmodi Medicaminum, hodiernis diebus adeo parvi penditur, ut ne in Pharmacopoliis quidem audiatur. Hanc tamen præscriptionem, tum quia præcipuum sit hodiernarum Ptisanarum fundamentum, tum quia proportio Medicaminum in quibusdam Pharmacopæis perperam augeatur, atque in aliis ordo immutetur, operæ pretium erit ex antiquo ipsius fonte exhaurire.

R. Accipe Seminum Endiviæ,

Lactucæ,

Portulacæ,

Cucubitæ,

Melonis ana dr. ij.

Psyllii dr. j.

Flor. Nenupharis,

Folior. Mentæ ana M. ff.

Seminum Rutæ,

Canabis ana dr. ff.

Agni Casti unc. iv.

Aquæ Coriandri, Decocti Lentium

ana partes equales. Bulliant. s. a.

postea Colentur. Ex hoc Colato

accipe lib. j.

Succi Limonum unc. ij.

Sacchari q. s.

M. F. Syrupus.

Tra-

Trajanus in huius Syrupi subsidium *Camphoram* vocat *Electrum*, & *Nymphæam*, atque alia quædam *Specifica* ad semen cohibendum, quando igitur *Recentiores* remedia ejusdem generis præstituant ægrotis, originem *Præceos*, a suis utique principiis adhorrentis, quis non deprehendit?

Hactenus *Veterum* atque *Recentiorum* Praxin, *Indicationesque*, quibus innixa fuit; fideliter significavimus: *Rationes* quoque, a quibus horum omnium *Medicaminum* vires exponuntur, atque ad *Gonorrhæam* referuntur, enodavimus: Unde non modo istius juvaminis, quod *Pharmaca* afferunt, causas consequimur, sed etiam qua ratione *Symptomata* gravem aliquando in modum ab iis urgeantur, atque ipse *Morbus* in *Luem Veneream* vertatur, manifesto intelligimus.

Quod si quis forte mihi vitio daret libertatem illam, qua & *Veteres* *Recentesque* *Medicos*, *Pharmacis* suis parum perite & prospere utentes, sum profecutus, is profecto resipiscet, si secum reputaverit ab hisce cautionibus viam muniri ad depellenda pericula istorum *Medicaminum*, quorum incommoda à mille miserorum hominum experientia possunt nimis confirmari. Sed quidem non est, ut *Testimonia* aliunde repetam, quam ex ipsis candidissimis ingeniosissimisque harum *Methodorum* *Inventoribus*, qui jacturas, quas *Secutores* eorum aut non vident, aut data opera dissimulant, palam profitentur: hæc verba sunt *Petronii*, in capite de *Virulenta Gonorrhææ curatione*: „ Itaque postquam

„ neque Medicamentis Alvum ducentibus obe-
 „ divit , neque per Cutim , neque per alias Cor-
 „ poris partes evacuantibus , &c. aliis modis ,
 „ aliisque ingeniis insistendum .

Jam vero procedimus ad optimas quasdam rationes investigandas , quibus Symptomata superius memorata atrocitate sua spolientur ; Hæc enim negligi non debent , dum totius Morbi , a quo profluunt , Curationi præcipua diligentia studeamus .

Prius vero quam hanc nostram provinciam suscepero , significandum duco errorem , qui passim jactatur , *Gonorrhœam* scilicet Fœminarum distinctam quadam & peculiarem curandi methodum postulare .

Quandoquidem vero diversam hujusmodi tractationem , nisi in gravidis Mulieribus , quæ (sicut omnes Medici norunt) a purgantibus Pharmacis removentur , nullam agnoscerem , non est ut in hoc loco ulterius commorarer . Verum profecto est , Mulieres majori fortassis difficultate , quam Mares , sanari . Uterque tamen Sexus eadem omnino desiderat Curandi Instituta , ut ex iis , quæ & in Theoretica Practicaque hujus Operis parte dicta sunt , manifestum efficitur .

C A P. III.

De Mingendi dolore mitigando.

Gravissimum dolorem, qui inter mingendum percipitur, ex eo prorsus commoveri, quod Lotii sales Urethram prius a *Gonorrhææ* acrimonia exesam in cursu suo sollicitent & pungant, supra intelleximus. Itaque Molestia tolli sine dubio non potest, dum virus ibidem insidere & sævire perseverat, e regione autem, morbo ad medelam vergente, Urinæ dolor utique deservescit. Cum vero hic Urinæ dolor non tantum semper plurimum molestiæ, sed etiam, si persistit, plurimum aliquando periculi afferat, necesse est ut aliquam hujus acridinis leniendæ rationem habeamus, anteaquam sola *Gonorrhææ* Curatio penitus absolvitur.

Hic dolor, nisi aut Urethram ita muniamus, ut acutis Urinæ salibus haud subjiceretur, aut ipsam Urinæ falsuginem auferamus, nequit relevari: illa quidem ratione, sales Urethram rodere non possunt, hac vero, falsedo ipsa extinguitur, In priori profecto methodo Magistram Naturam intuemur & imitamur, quæ ejusdem generis præsidio utens cavet, ne Urethra falsugine seminis aut lotij vellicetur.

Juvamen, quod ex hac parte ministratur, eodem nomine est commodius, quoniam mollis Lacunarum liquor a *Gonorrhææ* veneno vitiatus vertitur in adversarium, & loca illa turpiter dive-

xat, quæ defendere debuisset. Sin autem Urinam viscositate imbuerimus, aut Liquores viscositate imbutos injecerimus, Urethra inde Muco quodam (tanquam a Natura ipsa) oblitata ab omni & Urinæ & Morbi acrimonia vindicabitur.

Alteram doloris leniendi intentionem assequemur; si vel præstemus, quod Liquor in renibus separatus haud multo sale oneretur; vel quod salis particulæ inter ingentem aquearum partium numerum adeo dispergantur, ut præ exiguitate sua Urethram lædere non potuerint. Prior hujus Consilij pars utcunque factu sit difficillima, tamen certi sumus; salem in larga aquæ copia conjectum naturam suam prope modum exuere. Si igitur aqueam sanguinis partem (nempe serosam) vehementem in modum augeamus, tum sal magnopere dilutus suos penitus stimulos amittet, & Urinæ æstus relevabitur.

Hinc & a Coroll. 3. causam colligimus; cur *Gonorrhœa*, biduo triduove post quam eruperit, dolores Urinæ nullos concitaret.

Hic Urinæ æstus, qui *Gonorrhœæ* plane Symptoma est, atque acrimoniæ comes, in hallucinationes plurimas Authores adduxit. Si enim ad ardorem hunc mitigandum, quasi morbi medela exinde foret comparata, sua studia contulerunt, plane ignari, *Gonorrhœam* si prius de medio sustulerint, hunc istius satellitem cito subitoque perituro. Eorum profecto error ex eo nimirum defluxit, quod dolores inter mingendum excitatos à quodam Urinæ æstu pro-

proficisci judicaverint, qui æstus à vesicalis colli vasculorumque feminalium Inflammatione, sicut Inflammatio ab ipsa *Gonorrhœæ* causa, fieri credebatur. Quapropter omnis eorum solertia ad Inflammationis moderationem vocata fuit. Ex hac culpa tota simul Theoria & Praxis *Blenii*, aliorumque Authorum, exoriuntur. Quando autem hæc Hypothesis, præter colligatam somniorum rerumque adumbratarum seriem, nihil complecti supra ostensa fuit ibidem haud longius immorarer, quam ut, in eorum Praxin quid Conferat Hypothesis, videamus.

Illud negari non potest, quod Medicaminum eventus prudentiam horum *Medicorum* magnopere superavit, qui per mille errores proVecti in tolerabilem curandi methodum tandem inciderunt.

A falso enim hoc Principio, *Inflammationes nimirum a Remediis actu frigidis tantummodo relevari*, factum est, quod in usum quorundam Pharmacorum sunt delapsi, quæ propter *Frigiditatem* suam largiorem Urinæ copiam promovebant; ex quibus quoque nonnulla, quando lenta atque viscosa fuerint, non solum Lotii sales diluebant, verum & Urethram, præter ipsorum mentem, mucro perfundebant. Fortunati profecto essent, si omnes eorum hallucinationes eundem exitum habuissent, tum quidem imprudentia exire, & in publicum emanare nunquam potuisset. At vero perversus Phlebotomiæ usus non modo Curationis spes illis universas præcidit, sed etiam *Veneream Luem*,

sicut ipsi confitentur, sæpenumero induxit. Alii hujus generis errores non desunt, qui & ipsos crebro clam sunt, atque (quod beatius est) ab ægrotorum suorum sensibus remouentur.

Hactenus Rationes, quibus Mingendi molestia mitigari possit, ex vera Theoria deduximus. Jam Pharmaca illa, quæ acerrimo huic dolori, siue ex imperita tractatione, siue ex *Gonorrhœa* ipsa profecto, occurrant, diligenter adhibebimus.

Pharmaca.

℞. *Sal. volatil. succini* dr. j.

Sacch. Candia dr. ij.

M. F. Dos. vj. Harum unam accipias ter in die cum Cyatho Tinct. Theæ, Cerevisiæ tepidæ, vel seri Lact.

℞. *Crystall. mineral.* dr. ij.

*F. Dos. ij. unico die sumendæ cum hau-
stu quorumlibet Liquorum predicto-
rum.*

℞. *Spec. Diatragacanth. frigid.* dr. j.

Sal. prunell. dr. ij.

*M. F. Dos. iv. similiter eodem die su-
mendæ.*

℞. *Amygdalar. dulc. par.* viij.

Decoct. Hord. lib. ij.

*F. s. a Emulsio, cui adde Sacch. albiss.
q. s. ad gratiam. Hauriat tribus vel
quatuor vicibus.*

- ℞. Semin. IV. frigidior. major. unc. j.
 Papaver. alb. dr. ij.
 Amygd. dulc. No. viij.
 Contund. sensim, affundendo Aq. Petroselin. lib. j. ℥.
 F. Emulsio Sacch. Candie edulcoranda.
- ℞. Semin. Canabin. unc. ℥.
 Amygdal. dulc. par. vj.
 Aq. commun. lib. ij.
 F. Emulsio, qua immisceatur.
 Aq. Fol. Aurantior. unc. j.
 Hauriatque vicibus duabus.
- ℞. Amygd. dulc. par. ix.
 Aq. Saxifrag. lib. ij.
 F. s. a Emulsio, in qua dissolve.
 Gum. Arabici dr. iiij.
 M. & hauriat tribus vel quatuor vicibus.
- ℞. Seri Lactis lib. ℥.
 Gum. Tragac. dr. ij.
 Solvatur Gummi & injiciatur Mistura.
- ℞. Aq. Plantagin. dr. x.
 Trochisc. albor. Rhas. dr. ℥.
 M. in usum eundem.
- ℞. Fler. Sambuci M. j.
 Radic. Alth. unc. ℥.
 Sem. Cydonior. dr. j.
 Prep. s. a & decoq. in Aq. lib. j. ℥.
 Utatur Colatura.

℞. *Radic. Hyosciami* unc. ℥.
Furfur, Siligin. M. ℥.
Sem. Lini contus. dr. ij.
Decoq. in Aq. Rosar. lib. ij.
Frigescant cooparta, Liquor postea
colatus injiciatur.

℞. *Hord. commun.* unc. j.
Redic. Lilior. albor. unc. ℥.
Folior. Malv. M. ℥.
Semin. IV. frigidior. maior. unc. ℥.
Lamii albi pug. ij.
Præparent. ꝑ. a & decoq. igne lento in
Aq. Flor. Sambuc. lib. ij. *ad un* *terz. con-*
sumptionem. Liquoris colati portio sub-
inde per Siphonem injiciatur.

Hujusmodi Remedia non tantum se reddunt Theoriæ nostræ consentanea, sed & uberrimos fructus in Praxi præbent: raro enim aut nunquam spes nostras fallunt gravissimi hujus doloris leniendi. Sed permulti (ut supra innuimus) *Authores*, cum dolorem hunc ex Inflammatione (quæ ab æstu sanguinis promota fuit) exoriri judicarent, ad venæ sectionem confugerunt.

Jam vero utcunque Inflammationi, aut potius Virtuti stimulatrici, quæ Inflammationis causa est, hic dolor debeatur, profecto non est, ut de istius recreatione prius speremus, quam aut Urinæ sales aut Contagii acrimonia tollerentur. Ad has autem Intentiones Phlebotomia (ut ab even-

eventu confirmatur) proficere nullo modo potest, quippe quæ neque Balsamicam ullam neque Diureticam facultatem fortitur. Quinetiam nonnulli sunt, qui (ut jam docuimus) venæ sectionem a *Lue Venerea* excipi sæpenumero adverterunt. Intima quidem hujus calamitatis causa a revulsione illa (quæ phlebotomia perficitur) peti potest, quæ antiquis temporibus haud ignota fuit, in nostris vero per magnificam *Circulationis* doctrinam præclarum in modum explicatur.

Balneorum praxis, non modo ad recreandum Urinæ ardorem, sed ad vehementem ejus suppressionem (quæ quorundam Pharmacorum usum consequitur) relevandam, adeo ingentis momenti est, ut digna sit, quæ fusiori accuratiorique stylo pertractetur. Balneationis Theoria nos admonet, homini in aqua frigida immerso Urinam & crebrius, quam a Natura, & copiosius commoveri; si autem in aqua admodum calida, contrarium prorsus in modum procedere. At vero Urinæ suppressio nascitur ex vehementi quadam Vesicæ colli contractione, cujus interventu Sphincter quasi male feriatas vim explosivam vi nova repellit. Cum autem hæc contractio ex Inflammatione (quæ, ut supra innuimus, immodicæ stimulationi debetur) prorsus proficiscatur, cum etiam istiusmodi Inflammationes ab admoto Liqueurum tepore perquam feliciter relevari soleant, itaque temperatæ Balneorum undæ, totum ventrem infimum valde suaviter circumlambentes, faciunt, quod quasi iratus Vesicæ Sphincter adeo

mirum in modum mitigetur, ut, renixu haud amplius facto, humores descendere permittantur.

Quando autem insuper eodem tempore, eandemque ob causam, Urethra haud dissimili Inflammatione vexetur, tamen Balneorum teporiterum quoque hoc in loco tam prospero munere perfungitur, ut, exeundi venia impetrata, Lotium exoneretur non sine summo ægroti oblectamento.

Hinc demum ad qualem caloris gradum hæc Balnea debeant elevari, necnon quam nullius momenti sit ea calidis plantis aut etiam Diureticis medicari, tuto colligamus

C A P. IV.

De Constrictione, quam erectus Penis percipit, relevanda, necnon de Gladis Inflammatione recreanda &c.

Quemadmodum gravis illa Constrictio, quæ erectionem Penis nonnunquam consequitur, ex eo prorsus facta sit, quod Urethra exulcerata inter cavernosa Corpora dure comprimeretur; Erectio autem ipsa a stimulativo Gonorrhœa spiritu excitaretur, ita nisi aut Urethram a corrosione salvam præstemus, aut ipsam erectionis impetum domemus, spes doloris leniendi inanes agitabimus. Ex his prior Intentio ab iis rationibus medicamentisque perfici potest, quæ in superiori Capite cumulumus. Alta vero ad optatum exitum perducere nequit, nisi

nisi istas Methodos, quæ Penis intumescen-
tiam repente compescunt, admoveamus. Sin
autem quisque repetet, quid sibi obtigit, quan-
do in aquam vivam aut marinam, aut (quod
majus est) in Frigidarium se immiserit, medi-
cina ei nunquam deerit in promptu.

Amasia ex Nive confecta, qualem *D. Fran-*
ciscus olim habuisse legitur, præsentaneum,
præfertim in nostro Climate, juvamen exhibe-
bit.

Sed ut Methodum hæctenus institutam ex-
plerem, formulas quasdam *Authorum*, ad eun-
dem licet scopum collineantes attexendas puto.

Antequam vero hæc formulas adjungam,
hoc in loco præclara facultas mihi datur de
Glandis & Fræni inflammationibus, deque fœ-
do Urethræ hiatu sanando, differendi. Hæc
enim omnia ab acido *Gonorrhææ* veneno com-
moventur, & gravissimam molestiam atque pe-
ricula inducunt. Etiam si Mulieres Glandem
nullam aut Frænum habeant, Vaginæ tamen
Sphincter, & Clitoris, & Labia ipsa eandem
prorsus ab acredine, atque istæ Virorum par-
tes, Inflammationem passa ab iisdem curandi
intentionibus ad medelam promoventur; iis
nimirum intentionibus, quæ instantem simul
Inflammationem mitigant, atque impediunt,
quo minus in hisce locis Contages postmodum
grassarentur. Huius generis sunt Medicamina;
quæ subjunguntur.

℞. Lact. tepidi.

Aq. Rosar. rubrar. ana. unc. j.

℞. Sacch.

*Sacch. Saturni. dr. jss.**M. & fove Glandem & partes vicinas.**Rx. Flor. Sambuci.**Furfur Siliginei ana M.**Radic. Lilior. alb. unc. j.**Decoq. in Aq. Sperm. Ranar.**Lactis rec. ana lib. j.**Colaturę tepidę adde Bals. Saturni dr. j.**M. & foveantur partes tumidę.**Rx. Folior. Acetos.**Flor. Sambuci ana M. j.**• Panis Siligin. unc. ij.**M. F. Lactę ebutyrato, sed recenti, Cataplasma Glandis inflammata applicandum.*

C A P. V.

De Carcinomatibus sive Cariei Curatione.

Quanquam inter *Gonorrhęe* Symptomata in hoc loco *Carcinomata* numerentur, tamen omnia in eodem satellitio non collocari supra significavimus: Ex iis enim quędam haud minus distinctas, quam *Gonorrhęa* ipsa, in *Lue Venerea* provincias sortiuntur; Quędam ab infelici atque imperita Curatione aut ab ipso Morbo Gallico nascuntur: Quędam demum vera sunt atque directę Symptomata *Gonorrhęe*.

Etsi autem fortassis & *Carcinomata*, quę *Go-*

norrbæam consequuntur, & ea quæ propriam sibi & non dependentem Naturam vindicant, ad Medelam (nullis Medicamentis intus acceptis, ut infra ostendemus) possint perducî; e regione vero ea, quæ a *Morbo Gallico* excitantur, postulent, ut Topica interna caperentur; tamen haud iniquum erit, si Methodum eorum curatoriam paulo generaliori intuitu impræsentiarum persequamur. Utcunque enim Pharmacorum intus assumptorum necessitas se habeat, unusquisque sibi Medicus proposuit, ut externis applicationibus hæc Tubercula discuteret, etiamsi incertus exitus & dolores magni istis Methodis obstrepere quodammodo viderentur. Sin autem ex tribus *Carcinomatibus* duo ad minimum non faciunt, ut Medicinam internam adhibeamus, tum equidem de humano genere quam optime merebimur, si a Salivatione parum necessaria, & a Mercurialibus, periculosissimisque Vomitoriis, miseros vindicabimus. Cuicumque vero origini hæc *Ulcuscula* debeantur, an coagulentur an vero dissipentur Liquores partium, quas incrustant, hoc persuasum habemus, Remedia nulla ad hoc usque tempus excogitata ex sententia successisse, nisi quæ hæc pestes penitus consumpserint, profecerintque, ut se a sinceris partibus segregarent. Hæc autem Ratio efficiendi *Carcinomatum* causæ nequaquam occurrit, utpote quæ, velut vulnera insanabilia, quasi flamma deleatur, non mediocri cum damno partium integrarum. Huiusmodi autem Remedium tantos dolores Inflammationemque tam atrocem inferre solet,

ut ad ipsam aliquando Penis amputationem, ob immanem morbi acrimoniam, vimque admoti Medicaminis immaniorem, confugiendi necessitas imponatur. Hæc nihilominus est unica curandi intentio, quæ inter *Medicos* hæctenus prævaluit. In ea quidem opinione est *D. Blenius*, ut putet *Escharotica*, in malignitate *Carcinomatum* subigenda, primas semper partes obtinere: Illud vero præcipue nos admonet, ut in hac Praxi prudentem locorum, ubi emicant hæc *Tubercula*, & virulentiae, qua serviunt, rationem habeamus. Lenioris nempe generis *Escharotica* partibus teneris admodum & delicatis, uti & *Ulcusculis* recentibus & exiguis, admoveri; e contra autem ad loca crassa & callosa, necnon ad *Carcinomata*, quæ radices latas & profundas & diuturnas egerunt, activa *Pharmaca* & fortissima debent applicari.

Verum enim vero hæc *Escharoticorum* methodus non modo incredibiles dolores secum trahit, sed & magnam medelæ *Carcinomatum* moram producit, siquidem plerique non nisi annuo, & nonnunquam longiori tempore, sanantur. „Excidente jam *Eschara*, ait *Blenius*, „*Suppurativorum* usus ad octo tantum dies, si „perexigua sint *Carcinomata*, sin autem grandia, ad sex septimanas est prorogandus, ad „mediocria denique, media utique mora postulatur.

Hic minimus est *Temporis terminus*, quo utitur *Escharoticorum* *Curatio*, quæ ad plurimum annorum spatium, cum incommodis omnibus supra memoratis, nonnunquam prolatatur.

Quan-

Quandoquidem autem *Medicorum* omnium & *Chirurgorum* familia pro incerto hoc & tardo curationis instituto certum aliquid & expeditum nondum substituere & supponere cœperunt, itaque Formulas quasdam Escharoticorum, quæ in vulgari usu sunt, numerare prope-rabo.

Medici cum Remedia, quæ vulgo apposue-runt, ad *Carcinomata*, eradicanda perpauulum valere vidissent, medicaminum præ cæteris omnibus acerrimorum periculum facere, ipsius nimirum *Aquæ fortis* & *Regiæ*, necesse habue-re. *Fallopius* autem ingentem illam, quam a-trocissima hæc medicamenta attulerunt, jactu-ram compertam habens vehementer vult, ut ab istius aquæ usu Medici valde caveant, quæ Au-rum ab Argento solet segregare: deinde etiam duas diversas *Aquæ fortis* formulas, unam ex *Mariano Barolitano*, ex *Johanne de Vigo* alte-ram, proponit. Idem quoque *Vir viridis Æris* tincturam cum *Aqua rosacea* compositam com-mendat; atque sibi denique persuadens, uti ab eo tempore omnes sibi persuaserunt, *Carcino-matum* medelam frustra tentari, nisi adsint *Cor-rosiva* seu *Escharotica* medicamina, ea, quæ se-quentur, sedulo subjungit.

Pharmaca.

℞. *Aq. commun. q. v.*

Bulliat in lebete aneo, in ea infunde

Calc. vivæ parum, & adde

Vitrioli Hungar. q. s.

ut carulescat solutio; hanc filtra pro

Foty tepide applicando.

℞.

℞. Lact. virgin. q. v.

Mercur. sublim. paucillum.

M. F. Liqueor, quo sæpius tanguntur Ulcera maligna.

℞. Axung. porcin. q. v.

Ol. Tart. per deliq. q. s.

ut Axungia deveniat acris & F. Unguentum; vel Ol. Tart. vice addatur Ol. Vitrioli.

℞. Merc. precip. unc. j.

Vini sublimati unc. ij.

Stent simul in vase, & vinum sublimatum accendatur, ut totum cremetur. Id cum novo vino sublimato ter repetatur.

℞. Merc. præc. unc. ij.

Sp. vin. ardent. unc. iv.

Ponantur ambo in Retorta, & Sp. vini a Mercurio precipitato destilletur, & in vas recipiens accipiatur.

Hunc Sp. serva.

Duæ Præparationes Præcipitati proxime significatæ sine ullo vel leviori saltem cruciatu rem suam efficere jactitantur. Quod tamen aliter fore eventurum comperiemus, nisi summa in iis componendis diligentia adhibeatur, & nisi corrosivi sales penitus aboleantur.

℞. Merc. vivi optime purgati unc. j. quam solve

in Aq. fort. unc. ij. Solutioni superfunde aquam communem, postea paulatim. Ol.

Tart.

Tart. correctum guttatim adde, & Mercurius luti instar precipitabitur, quem probe a Corrosivo per aquam simplicem vindica. Hic precipitatus vocatur Luteus, ab aliquibus vero Magni Calcinati Paracelsi nomine intelligitur.

℞. Merc. Lut. vel Precip. rub. parum.
immisceatur Ung. Basilic. s. q. & extende super petiolas, quas Cancris vel Cariebus applicabis.

Cum autem acriora Remedia in usum maximum venerunt, quorum viribus Carcinoma imprimis radicitus evellitur, postea Balsamicorum ope partes a tam gravi evulsione offensæ restitui & relevari debent, idcirco prioris generis prius constituam, deinde ad Balsamica festinabo.

Balsamica, quæ vulgari in usu sunt ad partes consolidandas, suo munere cunctanter nimis funguntur, ideo Musitanus hoc Balsamum proponit.

Balsamum.

℞. Aloes.

Myrrhæ & Croci ana unc. j.

F. omnium Pulvis & affunde

Sp. vini ardent. lib. j.

Stent simul per duos dies, deinde per Inclinationem, tantum, Sp. vini separa, & in vase optime clauso serva. Aspergatur Ulcus ter vel quater in die, & consolidatum erit.

Ac

Ab hoc Balsamo (prout ipse confitetur) ne-
cessè est ut dolores magni moveantur. Qua-
propter alia Olea , sicut *Ung. de Tutia* , ab eo
commendantur. Nullum autem præponere
oportet *Unguento Desiccativo Rubro* , aut *Ung.*
Diapompholygos , vel huic , quod a *Johanne de*
Vigo constituitur.

℞. *Ol. Rosæ* .unc. ij.

Succi Plantagin. .dr. vj.

Litharg. Auri & Argenti ana .dr. v.

Tutia .dr. iij.

Ceruss. .dr. ij.

Plumbi usti .dr. j.

M. & ducantur in Mortario plumbeo ad
Unguenti consistentiam.

Quanquam vero Authores ad *Carcinomatum*
curationem Remedia jamjam recensita admo-
verunt , tamen ex iis etiam acerrima & mole-
stissima *Veneræ Pesti* satisfacere non potue-
runt , quocirca Medicamina quoque Mercuria-
lia intus adhibuerunt , quæ eodem tempore
Medelam promoveant ; prohibeantque , quo-
minus *Massa sanguinis* interim pollueretur .
Quemadmodum autem diversa *Carcinomatum*
genera a præmissa Theoria satis significata fue-
rint , exinde quoque , quæ sanguinem vitiant at-
que interna Topica desiderant , quæ vero ab
externis remediis sanantur , perspicere poterim-
us.

Ex multa mora , quam effert *Escharoticorum*
Praxis , licet colligere , quod *Carcinomata* non

tam repente sanguinem corrumpunt, *Venericam-que Luem* propagant, quam pler. que sibi Medici persuaserunt. Quippe quando *Escharotici Pharmaci* non est *Gonorrhœæ* acrimoniam, a qua hoc *Ulcusculum* excitatur, penitus opprimere, sed tantum agere ut *Crusta* delabatur, palam fit acrem *Contagis spiritum* in sanguinis massam non manare, sed sede *Carcinomatibus* prorsus contineri: præsertim quoque cum cætera *Morbi Symptomata*, deletis his *Ulcusculis*, defervescere & tandem tolli videamus. Quapropter quando hanc *Curacionem Carcinomatum*, tardam licet & cunctantem, & *Pharmacis Pestis* acrimoniam parum subigentibus utentem, *Venerica Lues* raro excipiat, statuendum est idcirco *Carcinomata* haud majore jure *Venericam Luem*, quam *Gonorrhœam* ipsam, allatura.

At vero *Blenius* ipse tantundem agnoscit: „ si
 „ sales acidos (inquit ille) altius, quando viru-
 „ lenta *Gonorrhœa* progignitur, in corpus
 „ penetrasse, quam *Ulcera Venerea* & *Carci-
 „ nomata* excitantur, supponamus, tum pro-
 „ fecto intelligi potest, *Morbi Gallici* peri-
 „ culum multo certius a *Gonorrhœa*, quam a
 „ *Carcinomatibus*, procreari. Hæc itaque res
 extra aleam omnem dubitandi ponitur, & ad
 D. *Blenii* observationem accurati quadrat: Istius autem causa ex iis, quæ supra disputavi-
 mus, facillime repetitur. Sed quidem Hypo-
 thesis, quam secutus est, coegit Hominem, ut
 sententiam amplecteretur sui ipsius *Experien-
 tiæ* repugnantem, quod palam efficitur, si ea

tantum, quæ clausulam jam citatam excipiunt verba consulamus.

Sed ne in tarda hac & molesta Methodo curandi nimis diu immorari videar, jam aliam longe commodiorem proferre propero, quæ brevi tempore, fere nullo doloris Inflammationisve aut Amputationis periculo, conficit *Carcinomata*. Accedit etiam, quod hoc Remedium haud utitur adjuncto alterius cujuscunque aut ad *Carcinomata* extirpanda, aut ad læsam Cutem renovandam.

Hic felix Eventus ab *Unguento* quodam producitur, quod non a spe aliqua bona, aut sola opinione, sed ab ipso fructu & continua viginti annorum *Experientia* commendatur. Hujus *Unguenti* efficacia certo respondebit votis omnibus hominum, qui nunc sunt, uti & *Familiarium* quorundam, quibus olim fuit impertitum. *Methodus*, ipsius ad instar *Medicamenti*, brevis est & factu facillima. Hujusmodi enim *Unguentum* tantummodo est ad *Carcinomata* apponendum.

℞. *Hydrargyri* q. v.

Terebinth. Venet. q. s.

M. F. Unguentum.

Prius vero quam rationem hujus *Unguenti* & defensionem suscepero, valde erit ad propositum nostrum, quo successu in aliis nonnullis jisque gravioribus *Ulceribus* versatum fuit, in medium proferre. Hujus generis narratio eo nomine gratior erit, quia *Ulceris* genus, de quo

ver-

verba sum facturus, inter Europæ gentes inauditum est.

Hæc Historia cum Germano meo, Doctore *CoKburn*, fuit communicata, quoniam autem sui ipsius iudicii, cum res mea ageretur, suspicionem habuisset, itaque de libro meo sententias alienorum primo significat, deinde ad Unguenti mei mentionem delabitur. Postquam vero candidas humanasque D. *Tho Hoy* & aliorum de meo Opere, summaque Unguenti mei utilitate, opiniones recensuisset, hunc in modum deinceps procedit.

„ Non possum (inquit) dicere me unquam
 „ ad Carcinomata Unguentum tuum applicuisse,
 „ se, sed vim ejus in Ulceribus, natura haud
 „ dissimilibus, & in loco periculosiori emicanti-
 „ bus, expertus sum: *Æthiops* quidam meus Ul-
 „ cere quodam, quod apud nos *Crab-Yanes* au-
 „ dit, vexabatur. Hoc genus Ulcerum in pe-
 „ dum plantas exoritur, atque labiis adeo du-
 „ ris & callosis insignitur, ut ressecari non sine
 „ difficultate possit. Moris erat ea Cultello
 „ prius præcisa cum ardente ferro, aut pulveri-
 „ bus Causticis, quales sunt *viride Æs* & *Vi-*
 „ *trium Romanum*, cassis licet plerumque co-
 „ natibus, amburere. Ulcus Pueri mei in ea
 „ parte plantæ excrevit, ubi cutis erat admo-
 „ dum callosa: cui prius ressecato quum Medi-
 „ cinam tuam admovissem, durities paucorum
 „ dierum spatio sensim evanuit, & pes Pueri ad
 „ pristinam suam mollitiem & sanitatem est re-
 „ stitutus: Hujus Experimenti vis adeo est in-
 „ promptu, ut explicatio omnis præcludatur.

Attamen autem hujus generis intentiones grex hominum valevolus invidia potius atque calumnia prosequitur, quam laudibus & gratiis, quæ Inventoribus multo justius debentur. Siquidem hi contra ipsius veritatis lucem euntes hunc in modum disputant. Nonne *Mercurius* (inquunt) & *Terebinthina* ante in *Veneræ Luis* curatione, quam hic homo extitit, versabatur? minime inficior. At profecto in *Carcinomatum* curatione locum antea nullum habuerunt. Quod si (ut hanc rem conficiam) vegeto dolori certa relevatio, si medela, intra quatuor dies perfecta ei, quæ in quatuor longos menses producitur, si demum Penis amputationi sanitas atque integritas præferatur, tum ædepol hæc nostra curandi ratio cæteras universas, quæ antehac fuerunt, merito antecellit.

Existimatio cujusque remedii ex usu ejus & utilitate proficiscitur: si igitur notum aliquod & popolare medicamen, cum aliis commixtum & bene præparatum, ad novum usum & utilitatem dirigeretur, illud æque novum judicari debet, ac si quod aliud ex plane novis & inauditis principiis de integro coagmentatum. Itaque non vereor dicere, quod vulgarium medicaminum ad novos fines & opportunitates felix accommodatio multo melius de Re Medica meretur, quam si ignota antehac medicamenta reperiamus, quæ omnibus popularum methodorum intentionibus inservirent. Quapropter hoc Remedium non secus novum esse & mei juris puto, quam si plantam aliquam novam & prorsus inauditam pervestigassem.

Quan-

Quando Unguenti hujus præstantiam olim vindicabam ab incommodis, quæ vel ex ejus simplicitate, vel ex antiqua principiorum, e quibus conflatur, cognitione oriri posse arbitrabar, nequaquam in mentem meam venit, me in plagiariorum numerum referendum unquam fore. Verum quando ex malevola quorundam diligentia percrebuerit rumor, viresque eundo acquisiverit, hoc meum remedium a Fallopio jamdudum fuisse præscriptum, quamvis modestiores quidam innuunt me illius Unguentum aliquantulum emendasse.

Quando, inquam, res ita se habeat, cam paulo fusius excuti & enucleari oportebit: verumtamen de eo ipso obiter mihi gratulari satis non possum, quod hoc unicum sit vitium momenti alicujus, quod toti libro nostro objectatur. At quoniam nonnulli homines haud mediocri cum solertia leviusculum hunc rumorem propagaverint, non est ut gravioribus eorum erroribus ignoscerem; sed ut hanc rem paulo acriori stylo persequamur. En verum Unguentum a Cl. Fallopio propositum.

Unguentum.

℞. Axungia porcine unc. ij.

Thuris.

Aloes ana dr. j.

Argenti vivi dr. ij.

Teruntur hæc in Mortatio, extincto Argentente vivo, & fit Unguentum, quo inungimus.

Quisquamne vero hoc Medicamentum aut furripi a me, aut surreptum promoveri possit dicere? An quia utriusque Unguentum cum *Mercurio* præparetur? At certe Reprehenses nostri non credunt, quod *Mercurium* primus omnium, præsertim in Unguento, etiam ipse *Fallopianus* præscripserit, cur non vero *Galenii*, vel *Arabum* saltem, potius quam *Fallopianæ* scrinia compilavi? Hi enim universi *Mercurium* in Unguentis positum commendarunt. Immo, Unguentum illud, quod ansam Salivationis primam præbuit, ab *Auicenna*, doctissimo *Fracastorio* teste, repetitum fuit.

Eadem profecto absurda, eadem malevola ratiocinatio *Hippocrati* quoque (si iisdem Viris placeret) omnem hujus Medicamenti laudem, est tributura: *Hippocrates* enim ipsæ, & primævi Medici *Terebinthinam* (quæ Unguentum hoc nostrum proxima ingreditur) Ulceribus admovent.

Unde igitur hujus inventionis novitas? Idem sane sonat horum argumentatio: *Fallopianus* autem nulla utitur *Terebinthina*. Eadem equidem argumentatio contra *Rudium* sive *Ruffum*, quem *Rhasen Pereira* appellat, valebit, qui Catapotiorum usum primus detegebat: Neque enim ille (secundum nostros homines) dignus est, qui Inventor nominetur, quoniam ex *Aloe* quæ antea in usu fuit, Catapotia præcipue componantur. Neque *Fallopianus* Unguentum suum sibi debet vindicare, quoniam nec ille *Mercurio* utebatur primus, aut ad *Cariem* aut ad *Carcinomata*, de quibus nunc agitur, exiccanda,

da, aut ad aliud quodcunque *Veneræ Luis* Symptoma corrigendum. At vero hoc *Fallopium Unguentum* & suas spes (uti ipse confitetur) quodammodo fefellit, & magnum ægroto, propter *Axungiam Porcinam Aloemque*, dolorem incutit; hæc vero jacturæ a meo removentur. Adde quod *Argentum Vivum* dimidiam Unguenti mei partem (illius autem solummodo decimam) constituit, & cum optimo omnium *Digestivo* temperatur.

Ex quibus omnibus intelligimus, vires singuli Remedii longe inter se dispares atque diversas exerceri. Quinetiam Thus ab *Avicenna* plane *specificum* ad Tumorem omnem delendum putabatur. Quocirca eandem in Thure atque in Mercurio spem positam habuit *Fallopium*. Utrumque enim Pharmacum ejusdem hominis autoritate (*Avicennæ* scilicet) nitebatur.

Atque in hoc profecto Adversarij meam consistere solertiam omnem dicunt, quod *Fallopium Unguento* supervacaneum quodque præcederim, *Mercuriique* justam & satis validam quantitatem cum Materia quadam, quæ Unguenti formam pariter & efficaciam promovet, commiscuerim.

Verum enim vero hæc ipsa Objectio satis mihi honoris tribuit. Egone enim addidi aliquid ad magni *Fallopium* sagacitatem? Unguentumne ejus hanc debitam emendationem per centum & viginti annos desideravit? Liceat mihi igitur assumere, quod ego potissimum præclarum hoc Remedium, quod Adversarij etiam mei per centum & viginti annos (etsi forte per di-

midium istius spatii oblivio illud sepe) in-
claruisse agnoscunt, ad justam suam & debi-
tam perfectionem deduxerim.

Attamen autem cum alterius Medici reme-
dio in unico tantum Pharmaco communicare,
istius quoque Pharmaci quantitatem, qua ille
utebatur, quintuplo majorem adhibere, vehi-
culumque insuper longe commodius adjunge-
re, Inventoris profecto magis esse, quam E-
mendatoris, videtur. Sed hæc res penes Le-
ctorem sit.

Tum se, tum Facultatem suam haud medio-
criter offendunt Medici, qui eam ob rationem
methodum curandi aliquam vituperio profe-
quuntur, quod popularia tantum Pharmaca
usurpet. Si enim Reprehensores isti hac sua
calumnia significari vellent, suam è contrario
Praxin a Methodis non vulgaribus atque inau-
ditis Pharmacis sustineri, istud quidem præ se
ferendo omnem omnium, qui per omne ævum
extiterunt, *Empiricorum* arrogantiam supera-
verint.

Utcunque vero ridiculæ hæc animadversio-
nes sint & prorsus dementes, calumnia nihil-
ominus, si naturam hominum perpendamus,
haud ægre hæret & propagatur. Ut tamen de
ijs Pharmacis (quibus aut Praxis nova, aut Ma-
teries, novitatis speciem imposuit) plane ta-
ceam, certe intelligimus: dissimiliorem iisdem
coloribus, qui a diversis pictorum manibus
miscentur, pulchritudinem accidere non pos-
se, quam eventum Pharmacis, quæ a diverso-
rum *Medicorum* mentibus temperantur. Ve-
rum

rum quoniam quicumque vehementem calum-
niandi facultatem exercent, iidem homines cre-
bro grande aliquod præ se ferre & vehementer
gloriarī soleant, itaque mihi semper statuen-
dum existimavi, Remedium nullum pro *Speci-
fico* haberi oportere, nisi quod prius ab Experi-
mentis plurimis confirmatur, quorum quoque
momenta omnia diligentissime fuerunt perpen-
sa, hoc est; nisi vel in eodem morbo, eandem-
que morbi gravitate versatum fuit, vel, quan-
do jam de optimis aliis quibuscumque Pharma-
cis spes nulla fuerit, id cum felici exitu adhi-
bitum fuit.

Hæc profecto fuit imprimis Arti Medicæ for-
tuna fatalis, ut multa multi pollicerentur, quæ
nunquam assequi potuerunt. Ita enim plurimi
homines *Carcinomatibus* absque ullo usu Escha-
roticorum, arcanis quibusdam methodis oc-
currere (quod nequaquam antehac factum fuit)
se promiserunt. Quoniam autem D. *Blenius*
hanc *Agyrtarum* consuetudinem simul & spes
vanas commode depinxit, illius verbis uti li-
ceat. „Intra octo aut novem dies (inquit ille)
„deterrima atque immanissima *Carcinomata* se
„extincturos *Agyrtarum* pecus profitebitur.
„Sin autem ignorantiam suam & dolos malos
„experientia detectos penitus & exploratos hi
„Viri videant, tum fidem ægrotis facere con-
„tendunt Medicinam suam omnia (quæ ex
„Lue Venerea non oriuntur) *Carcinomata*
„certo tollere, sed conditionem sanguinis adeo
„depravatam vitiatamque esse, ut eorum ulcu-
„scula removeri prius nequeant, quam ipsa Lues
re-

„relevabitur. Ut tamen hujus Historiæ cum
 „aliis, quæ nunc sunt, comparisonem omit-
 tam, satis erit alteram attexere, quarum si utra-
 que jungatur, omnes *Agyrtarum* mores expri-
 mentur, hanc vero postremam a *Musitano* ac-
 cipe. „Infirmo, (inquit ille) suadent Fluorem,
 „illum utilem esse, cum Natura per eum lo-
 „cum virulentam materiam expurgare con-
 „tur, neque cohiberi debere, quia corpus in-
 „ficere potest, & pejora eveniunt mala: Hac
 „malitiosa industria, quod illi perficere ne-
 „queunt (stercoris & sanguinis educatione) per
 „alios curari sub pœna majoris damni infirmis
 „prohibent.

C A P. VI.

De Crystallinorum Curatione.

Naturam *Crystallinorum* (qui sunt species
 Cariei illius, quam *Antonius Musa*, quam-
 que Medici Italici *Taroli* appellant) adeo fusc
 in præcedenti hujus Operis filo patefecimus,
 ut eorum Remedia jam nullo cum negotio in-
 dicare possimus; præsertim si Nobiscum repu-
 temus, ea à contusione parti cuidam corporis
 illata, quæ ingenti humorum Affluxui & Gan-
 grænæ valde subjicitur, excitari. Qua de cau-
 sa quicquid applicatur satis Stypiticum esse de-
 bet, ut hæc molles Vesiculas contraheret, ne-
 que vero vehementer admodum Adstringens,
 nisi forte, liquoribus loci contusi interim con-
 densatis, Gangræna gravis cieatur.

Atque demum, ut uno verbo rem conficiam, adstringentia, quibus utimur, fomenta ita spirituosis pharmacis animare oportet, ut periculosus iste scopulus deviteatur.

Felix, eventus, quem ex continua Experientia hæc Praxis recipit, maximam fidem facit Theoriæ, quæ superius fuit constituta: ab ea enim intelleximus, *Crystallinos* nullo modo a *Gonorrhæa*, sed ab ipso coitu, præcipue vero quando adsint conditiones ibi memoratæ, proficisci. E contra vero alterius cujuscunque generis remedia aut vires cassas aut cunctantes saltem & tardissimas exercet. *D. Blenii* Experientia ad hanc Doctrinam exquisite quadrat.

„ Aquei hi Tumores (ait ille) tantam aliquan-
 „ do malorum cohortem secum ducunt, ut a
 „ quibusdam pro Symptomatibus Venereæ
 „ Luis, atque etiam pro Lue ipsa haberentur.
 „ Hi itaque homines in eo elaborarunt, ut a
 „ Purgativis, Sudorificis & vehementer Diure-
 „ ticis, a Cinnabari fumis, & Emplastris Un-
 „ guentisque Mercurialibus, & ab universis de-
 „ mum Pharmacis, quæ ad morbum Gallicum
 „ adhibentur, *Crystallinos* exiccarent; in hoc
 „ autem tota via errarunt; quoniam hæc aquea
 „ Tubercula a Peste Gallica nequaquam pen-
 „ dent. Illud enim compertum habemus, Me-
 „ dicamina, quæ in vulgari usu sunt, rem suam
 „ haud tam brevi tempore, quam Tumores
 „ aquei postulant, efficere. Hi enim Tumo-
 „ res adeo importuni sunt, ut in trium aut
 „ quatuor dierum spatio, nisi a remediis Topi-
 „ cis statim subigantur, ad maturitatem suam
 „ adolescant.

Hæc

Hæc equidem ab optimo omnium , qui in hoc genere studii extiterunt , Tractatu confirmanda existimavi , duas potissimum ob rationes , quarum prior est , ne ego solus & singularis videar , qui hanc antehac inauditam opinionem sum amplexus . Altera vero , quoniam homines ita sæpe comparati sunt , ut magis defuncti atque peregrini Medici auctoritate , quam viva suorum voce vincerentur . Non est ut ad dam , quanta quoque ratione ac Experientia res tota suffulcitur . Veruntamen *D. Blenius* ex Aqua potius , quæ in Cristallinis continetur , quam ex vera eorum Natura suas curandi intentiones repetens in errores haud leviores , quam cæteri homines , licet minus periculosos , incurrit . Aqueas enim has Vesiculas a Pharmacis , quæ in Aquam (sicut vulgo fertur) vim quandam purgativam exercent , posse discuti suspicantur : atque suo Remediorum , quæ ad *Venercam Luem Specifica* habentur , amori tantopere indulget , ut eadem quoque cum aliis quibusdam Medicamentis , quæ ad *Venerca Ulcera & Carcinomata* commendat , misceri jubet , Hæc autem omnia nequaquam eo animo admonet , ut Remediorum Topicorum usus tolleretur : „ quorum necessitas (addit ille) ex eo maxime intelligitur , quod tantam vim habeant „ in quorundam ægrorum curatione , ut Remedia interna , nisi hæc simul præsto fuerint , „ incassum admoveamus .

Quod si horum Topicorum necessitas talis sit , qualem ille significavit nobis , ille vero e contra Purgantia Pharmaca ea intentione ad-
mini-

ministrat, ut Aqua (quod fieri illa ratione prorsus nequit) discuteretur, palam efficitur *D. Bleonium* minus bene uti *Experientia* sua, *Crystallinosque* a *Topicis tantum Remediis* (nulla *Carcinomatibus* aut *Gonorrhœæ* aut *Veneræ Lûis* ratione habita) ad medelam perducit.

Crystallini quidem a plurimis hominibus inter deterrima *Gonorrhœæ* Symptomata plerumque numerantur, quanquam autem neque *Experientia* mea, nec opinio, quam de illorum curatione habeo, mihi satis unquam argumenti fuit, ut tantam eorum atrocitatem suspicarer: spero tamen, ut aliorum praxis (quæ meam potius confirmat quam diluit sententiam) hanc dissentendi libertatem sit mihi concessura. Attamen autem ne inter varias opinionum diversitates res ipsa excidat, & medelam desideret, sequentes *Methodos*, quæ magis in deliciis sunt, proponendas puto.

Atque equidem, si *Musitano* fides sit, *Tabaci* spiritus gravissimo huic malo duntaxat satis occurrit, qui ab eo itaque in hunc modum præparatur.

R. Tabaci Foliorum viridium q. v.

Infund. vino Malvatico.

Tinctura utatur sine Destillatione.

Crystallini hac *Tinctura*, a *Mercurio Præcipitato* prius castigata, sunt quinquies ad plurimum attingendi. *Æquum* autem erit, ut ægroto jacenti admoveatur, ne forte ob dolorum insultus & vehementem *Tincturæ* vim spasmodicis

oppressus decidat. Sin autem *Crystallini* tam graves revera essent, quam hic Medicus asseverat, aut tam immane remedium postulassent, tum profecto inter pessima *Gonorrhææ* aut *Veneræ Luis* Symptomata jure optimo numerantur. Verum quidem *D. Blenius* & complures alii nihil vident, quod a *Crystallinis* tanto pere metuatur: licet ille etiam majoris periculi, quam quod aut res ipsa, aut *Experientia* ejus unquam denunciavit, terrore commoveatur. Intelligebat enim Pharmaca deficcantia, aut discutientia ad *Crystallinorum* medelam satis valere. Quocirca Spiritum vini Camphoratum, Pastam quoque quandam ex Lomento & aqua Tiliæ, & Sale Armoniaco conflata commendat, immo quoque ad Adstringentia devenit, qualia sunt Albumina pulvere Sympathetico & Alumine temperata.

Quandoquidem vero supra ostendimus, tepida Medicamina a contusione postulari, quo melius Liquores discuti & fluitare poterint, idcirco Adstringentia & Deficcantia Pharmaca, quibus nonnulli ad Liquorem absorbendum utuntur, multum plerumque detrimenti afferunt. *Gangrena* enim, quæ omnibus magnis contusionibus ab istiusmodi Medicaminibus tractatis accidit, exinde sequeretur.

Quapropter quicquid applicatur, dum contra contusionem potissimum dirigitur, Stypticum quoque aliquid & mediocriter Adstringens afferre debet.

Rx. Aq. Calc. unc. iij.

Sp. vini gallici unc. ij.

M. & foveatur pars affecta tepide quater vel quinquies in die.

Rx. Folior. Absynth. M. j.

Flor. Chamemæl.

Sambuci ana M. ff,

Coq. in Aq. Calc. lib. j. ff. ad un ter. consumptionē.

Colaturæ per expressionem factæ add.

Spir. vini unc. vj.

Quando autem, quod de parte contusa amplius metuatur, nihil habeamus, tum ad prædicta medicamina paulo fortiora Adstringentia addendi cumque iis *Romanum Vitriolum* aut *Aquam Ophthalmicam Sapphyrinam* commiscendi locus datur. Ita enim curatio absque ulla *Mercurii* mixtura & absque ope internæ medicinæ conficietur. Quando autem neque ipse *Tabaci Spiritus*, neque atrox cæterorum fortium Remediorum vis & vehementia, dum *Crystallinos* extirpat, *Veneream Luem* tollere jure supponatur, Idcirco *Experientia* haud fatis *Argumenti* adhuc nobis fecit, ut illos a *Lue* concitari judicemus: quippe quod neque ex natura *Crystallinorum*, nec *Curandi* ratione ullatenus efficitur, ex quibus omnibus manifesto cogitur *Doctrina*, quam supra proposuimus, *Chystailinos* scilicet nequaquam a *Contage*, sed ex certis *Coitus* conditionibus exoriri.

C A P. VII.

De Curatione Phimoseos & Periphimoseos.

IN Eorum equidem sententiam ego transire non possum, qui putant naturalem illam ineptitudinem, qua Præputium ægre super Glandem retrahitur, *Phinum* aut *Phimosia* ullo modo denotare. Siquidem Præputium protrudi atque retrahi potest, semoto omni periculo *Strangulationis*. Quodocunque autem Præputii Strangulatio dolores moveat, aut Inflammationem & humorum affluxum cogat, tum profecto *Phimoseos* & *Periphimoseos* Symptomata omne nostrum studium & diligentiam postulant. Hæc præternaturalis Præputii ineptitudo, ex qua fit, ut super Glandem retro citroque moveri absque multa molestia non possit, a *Carcinomatibus* ibidem genitis, & spissitudinem glomerantibus, proficiscitur. Supra enim exemplo significavimus, a Variolarum crustis talem fere spissitudinem & *Phimosin* posse, qualis a *Carcinomatibus* & *Crystallinis* progignitur, induci. Quas ob causas haud minorem artem & Medicinam *Crystallini* & *Carcinomata*, quam Præputium ipsum, desiderant. Illud sane verum est, crassitiem præputii primo nostro studio indigere, ut, illa paulo subacta, ad ejus causam (nimirum *Carcinomata*) facilior via muniat.

Deinde vero sola *Carcinomatum* & *Crystalli-*
norum

norum curatio præstare potest, ne crassities futura metuatur. Qua ratione *Crystallinorum Carcinomatumque* medelam assequi possumus, in duobus Capitibus proxime præcedentibus fuit significatum. *Phimosi* vero & *Periphimosi* iis tantummodo medicaminibus sese submitunt, quæ Humores discutunt, mitigantque Inflammationem, aut a vehementibus quibusdam *Suppurativis* juvarunt, quæ humores quam ocyffime foras projiciunt. Utroque enim modo Præputium ad mollitiem flexum sua munia tam certe & procliviter administrabit, ut unquam necesse sit ad gravissimam illam Præputii dissecandi operationem confugere.

Hæ indicationes, si Medicorum praxin consulamus, Theoriam aliquam supponunt, ad Meam vero solam vere referuntur. Illud enim pro explorato habemus, quod sicut ex Glandis & Præputii *Carcinomatibus Phimosi* & *Periphimosi* oriantur, ita quoque si *Ulcuscula* ita e medio auferantur, Præputii ineptitudo cito relevabitur. Ab his profecto rationibus *Phimosi* non tantum maturius, sed sine ulla ope Fomentorum aut Incisuræ periculo ad medelam perducitur. Hæc autem curandi Methodus Medicos adhuc clam fuit, licet in Praxin deduci facili cum negotio potuerit. Verumtamen ne in his rebus nimis diu immorari videar, ad alias quasdam Medicorum præceptiones progredior, quæ nullo consilio, nulla prorsus Theoria, aut a Natura aut a Symptomatibus *Carcinomatum* deducenda, suffulciuntur.

Nonnulli enim ventrem infimum & pubem

L

aqua

aqua frigida aspergi volunt, dum manus aqua etiam frigida madefacta Præputium interim reducere connitatur. Aliis nimirum placet, humorem a Præputio distillantem, Spongiola aut Viburni medulla, aut Radicibus Viridis Gentianæ inter Glandem & præputium insinuatis, absorbere. Cum autem prior Methodus erectionem duntaxat tenis compescere, Phimosin vero nequaquam corrigere aut prohibere possit, tum posterior falsa Hypothesi innitatur (aqueos scilicet Humores in Præputio congestos ab applicationibus jamjam memoratis penitus deficari posse,) itaque non mirum est, quod omnis spes in hujusmodi conatibus posita pereat prorsus & præcidatur. E regione profecto Humor, qui inter applicationem Fomentorum imbibitur, partes distendit, facitque, ut dolores & liquorum affluxus ali potius atque intendi potius, quam remitti videantur.

Pharmaca.

- ℞. Folior. Dulcamare M. iij.
 Semin. Lini pulverati unc. iij.
 Decoq. in vino Moscato, Cretico, vel
 Larido porcino ad Cataplasmatidis Consistentiam, quod applica.
- ℞. Radic. Bryoniae albæ magna, bene nutritæ,
 & in Taleolas sectæ lib. ff.
 Frig. in Sartagine, quousque contabescat.
 Cola, & adde
 Tereb. Abietis lib. ff.
 Cerae unc. ij.
 M. F. Ung. viscidum.
- ℞. Ra-

℞. Radic. Alth.

Lilior. albor. ana unc. iiij.

Coq. in Aqua communi. Pistentur, & tra-

yciantur per setaceum; dein adde

Capitum Alliorum sub Cineribus cocto-

rum unc. iiij.

Ol. Lilior. & pinguedinis Anseris & Ana-

tis ana unc. jss.

Furinae Semin. Lini q. s.

M. F. Cataplasma.

℞. Mucilagin. Althea.

Fenugraci.

Ficum Pinguium ana unc. iiij.

Ol. Lilior. & Chamemel. ana unc. j.

Pinguedinis Anseris & Axungiae porcinae

ana unc. ss.

Terebinth. venet. unc. jss.

Ammoniaci & Galbani Aceto solutorum

ana dr. j.

Cerae novae q. s.

M. F. Ceratum instar Diachyli magni.

℞. Radic. Alth.

Lilior. albor. ana unc. j.

Folior. Malv.

Mercurial. ana M. j.

Coquant. ad mollitiem; quibus contusis adde

Farinae Tritici.

Hordei ana unc. jss.

Butyri rec.

Pinguedin. Gallinae ana unc. ij.

Ol. Chamemel. q. s.

M. F. Cataplasma tepide imponendum

Alia quamplurima Fomentorum & Cataplasmatum specimina addi possunt. Cum autem complura ad rem præsentem accommodata in aliis hujus Tractatus locis perstrinxerim, nolo ea jam reponere, sed prudentiæ Medici relinquere.

Remedia, quæ modo proposuimus, hos Tumores aut discutient, aut frangent agentque, ut, *Meliceridis* ad instar, brevi tempore effluerent, neque gravem incisuræ operationem unquam desiderarent. Nihil profecto est quod intersit aut differat *Phimosi* Fœminarum a Virili, quando ex Venerea causa utraque oriatur. In *Phimosi* enim Marium fit, ut neque Glans detegi, nec Præputium ulla arte retrahi queat: in Muliebri vero, Vagina prorsus obseratur, nec introitus ullus conceditur. Prior a Præputii crassitudine, altera vero a Caruncularum intumescencia, gravique Sphincteris & cæterarum partium, quæ ad Vaginæ orificium sunt, Inflammationibus plane proficiscuntur. Mirabiles vero hæc strages a Carcinomatibus, quæ in Carunculis insident, sicut *Phimosi* Virorum ab iis, quæ Glandem & præputium divexant, eduntur. Quapropter ad *Phimosin* Mulierum Fomenta emollientia applicemus, neque necesse est, ut remedia, quæ ad Carcinomatum curationem præcipue spectant, negligere debeamus. Verum hæc omnia jamjam satis enucleavimus, quando de *Phimosi* Marium ageretur.

F I N I S.

E L E N C H U S
RERUM PRAECIPUARUM,
 quæ in unoquoque Capite continentur.

C A P. I. Pag. 1.

Quamobrem hic Morbus *Gonorrhœa* nuncupatur.

Descriptio ejus.

Fluor Albus & Gonorrhœa.

Quousque Virulenta *Gonorrhœa* iis Viris, qui de *Lue Venerea* primi scripserunt, innotuit.

Variae *Authorum* Hypotheses pro Symptomatis illius explicandis.

C A P. II. Pag. 6.

Partes corporis, in quibus sedes *Gonorrhœæ* vulgo constituitur.

Instrumentorum dilatantium, quæ ad *Fœminas* parientes adhibentur, ingens periculum & impostura.

C A P. III. Pag. 15.

Prostatæ, Vesiculæque Seminales, partesve supra istas collocatæ, non sunt originalis sedes *Gonorrhœæ*.

Prostatæ remotæ nimis.

Materies Contagiosa impulsam haud satis velocem habet, ut ad istas partes feratur.

Nulla *Liquoris* alicujus fermentatio *Gonorrhœam* potest inducere.

Experimenta, quæ hæc Argumenta propugnant.
 Objectio contra tertium Experimentum soluta.
 Curatio *Gonorrhææ* pervulgata cum prædicto In-
 stituto concurrit.
 Prostatae & Vascula Spermatica nonnunquam a
 vi *Gonorrhææ* perstringuntur.
 Argumenta facta a Scriptoribus, qui *Gonor-
 rhæam* in Prostatis & Vesiculis Seminalibus
 collocant.
 ----- non Valida.

C A P. IV. Pag. 30.

S Edes *Gonorrhææ* in utroque Sexu : necnon
 Materiæ natura.
 Quantitatisque causa.
 ----- Sedes.
 ----- Materia non est Pus.
 ----- vera Materies.
 Quantaunque in *Gonorrhæa* unquam cernitur
 Materies, tanta ex Lacunis emitti potest.
 Quomodo Mares sine seminis emissionem Conta-
 gium cum Fœminis communicant.
 Mirabilis, quæ in *Fluore Albo* cernitur, Mate-
 riæ quantitas.
Fernelius Veterum Medicorum de origine *Go-
 norrhææ* doctrinam præbet.

C A P. V. Pag. 42.

A Cris Materies in utroque Sexu *Gonorrhæam*
 producit.
 Acrimoniam istius Natura.
 ----- cum aliis acris Humoribus comparata.

Quo-

Quomodo *Gonorrhæa* generatur.

Alia pro *Gonorrhæa* progignenda *Materiae* quantitas, alia autem pro *Ulcusculo* formando.

Observatio quædam antedictam opinionem confirmans.

Secunda Observatio, supposita quacunque alia opinione, explicari non potest.

Cur *Effluxus* jugis est & albus.

Cur flavus aliquando & viridis.

Alia quædam *Corollaria* varias secundum varios *acrimonie* gradus *Apparentias* indicantia.

Cur *Effluxus* fiat sine voluptate, seu *Erectione*.

C A P. VI. Pag. 53.

DE acerbo Mingendi dolore.

Cur dolor inter Mingendum.

Qua ratione *Urine* ardor cum hoc dolore confundatur.

Dolores in primis atque ultimis *Urinæ* guttis sæviores versantur.

Ille dolor, qui inter mingendum excitatur, per Gallicos Scriptores a *Gonorrhæa* distinguitur.

Verducus *Bleniusque* discutiuntur.

C A P. VII. Pag. 61.

DE dolore constrictionis, dum *Penis* attollitur.

----- *Inflammati* *Glandis*.

----- *Urethræ* *Hiatus*.

----- *Fræni* *Inflammati*o.

C A P. VIII. Pag. 65.

DE Carcinomatibus & Crystallinis.

Carcinomatum Natura.

Qui Carcinoma facilius suscipiunt.

Quomodo inter Carcinomata discernere, & quænam ad Morbum Gallicum, quænam vero non pertinent, judicare possimus.

Blenius Carcinomata inter se differre advertēbat, rationem vero diversitatis compertam non habuit.

Crystallinorum Natura:

C A P. IX. Pag. 71.

DE Phimosi & Periphimosi.

Quænam sint.

Quomodo generantur.

Phimosi quædam ex Variolis profecta.

C O N C L U S I O. Pag. 74.

Quamobrem Viri facilius quam Fœminæ Gonorrhœam contrahant.

Inter Fluorem Album & Gonorrhœam discrimen.

Prioris ratio:

Ceteri tanti Negotii est.

Mulieres Fluore Albo, an Gonorrhœa laborent, dijudicare quomodo debemus.

Baglivii Discrepatio falsa est.

P A R S S E C U N D A

C A P. I. Pag. 79.

DE *Gonorrhææ* remedio consilium generale, cum speciali directæ Methodi explicatione.

Acrimonia aut retusa aut evacuata, tollitur *Gonorrhæa*.

Ratio⁹ Acrimonix extinguendæ possibilis.

Injurix, per Injectionum usum illatæ, Curationem Injectionum ope perñci posse demonstrant.

Vis meæ Injectionis in materiam *Gonorrhææ*.

----- Tutissima est.

Directa curandi Methodus nos ad perveniendam *Gonorrhæam* viam sternit.

Tanta felicitas per Methodos pervulgatas afferri non potest.

Hujusmodi Injectio plures, quæ *Fluore albo* laborarunt, curavit.

C A P. II. Pag. 86.

Indirecta curationis ratio per copiam Effluxus promovendam.

Quænam rationes Medicos primæ induxerunt, ut Purgantia, Diuretica, Adstringentia & Balsamica adhibeant.

Speciatim cur *Crassa* utantur.

Rationes, quæ ad eandem Praxin Modernos quoque impulerunt.

SECT.

S E C T. I. Pag. 93.

Quomodo Cathartica *Gonorrhææ* curatio-
nem promoveant.

Cathartica *Gonorrhæam* non directo mo-
do afficiunt.

Vis eorum generalis.

Cur quædam Purgantia intus accepta Hæmor-
rhagiam excitant , exterius autem admota
inhibent.

Omnia in hoc Morbo promiscue adhiberi non
debent.

Mala ex Catharticorum usu profecta.

----- Eorum Formulæ nonnullæ.

S E C T. II. Pag. 100.

Salus atque injuria , quæ a Medicamentis Ad-
stringentibus *Gonorrhææ* infertur.

Adstringentia in omnibus gravibus evacuationi-
bus adhibita.

----- licet aliquando evacuationes promoveant .

Quomodo *Gonorrhæam* tollunt.

----- Nullos Liquores in riceptaculis repositos
afficiunt .

Eorum usus in *Gonorrhæa*.

Evacuatio ab Adstringentibus protrahi potest.

----- Necnon dolor inter Mingendum.

Adstringentia quædam a *Bernardino Tomitano*
commendata.

Plures aliæ Formulæ.

S E C T. III. Pag. 109.

Medicamenta Balsamica seu Lenitiva.

Ulcere in Parastatis alibive insidente ad Balsamica admovenda & Veteres & Recentiores Medicos impulerunt.

----- diversam ab Adstringentibus Efficaciam nullam habent.

Nonnullæ eorum Formulæ.

Walli Electuarium.

S E C T. IV. Pag. 114.

DE Remediis Diureticis, quæ circa *Gonorrhæam* versantur.

Uerior Urinæ reddendæ copia.

Effluxus acrimoniam non putat.

Aquæ Injectio eandem plane, ac Diuretica, vim habet.

Diureticorum vires hypothesi eorum, a quibus præscribuntur, valde adversantur.

Cur Mulieribus nihil prosint in earum *Gonorrhæa*.

Gravia pericula diuturnum Diureticorum usum consequuntur.

----- uti *Vesicæ Psora*, quæ ab *Hippocrate* memoratur.

----- Dolor inter mingendum.

----- Urinæ Suppressio.

----- ita vehemens aliquando, ut *Balneis* & sæpe *Perinæi punctura* opus sit.

Ronjat Diureticorum usum singulari arte dirigit.

Diureticorum quædam Formulæ.

Fortiora nonnunquam Diuretica adhibentur , ut vires vehementiores exercent.

----- Horum successus non diureticæ , sed virtuti stimulatrici debetur:

----- raro in usu venerunt propter dolores illatos.

----- correcto stimulo , inutilia.

Tincturæ , quæ ex Cantharidibus conficitur ,
Formula.

----- Thomæ Bartolino pro amovenda Lithiasi impertita fuit.

Modernæ quædam Cantharidum castigationes :

----- absque Consilio , atque ideo absque Utilitate.

Veteres Medici prius Diuretica præscripserunt . Cum Specificis miscuerunt , ut nimius Seminis Effluxus inhibeatur.

Diureticæ Recentium Ptisanæ cum dictis specificis commistæ originem suam indicant.

Agni Casti Syrupus ex istis tantum specificis conflatur , & a *Trajano* inventa fuit.

Defensio mea in eo , quod Remediorum , quæ vulgari in usu jam sunt , magnam incertitudinem significavi.

C A P. III. Pag. 129.

Quomodo dolorem Urinæ leniamus.

Aut Salem ex Urina educendo , aut Urethram contra Loti falsuginem armando.

Dolorem tantummodo lenire possumus.

Hinc

Hinc est, quod duobus vel tribus post diebus, quam *Gonorrhæa* nascitur, nullus omnino dolor percipitur.

Cur Scriptorum circa æstum Urinæ mitigandum Methodus, licet Hypothesis, cui incumbit, sit infirma, faustum sæpe eventum habuit.

Mala, quæ Phlebotomiam consequuntur, ab eodem errore profecta.

Remediorum formulæ, quæ æstum Urinæ demulcent.

Balnea ad hunc finem plurimum conferunt.

Quos gradus caloris hujusmodi Balnea assequi debent.

C A P. IV. Pag. 136.

Quomodo constrictionis dolorem mitigemus.

----- id, si Urethræ corrosionem, seu *Pain*
Erectionem præripiamus, perficitur.

----- Formulæ Pharmacorum.

C A P. IV. Pag. 138.

Carcinomatum Remedia
----- omnia Carcinomata primo admo-
lione quadam sanantur.

Escharotica Ulcusculis vulgariter adhibentur.

Medela, per Escharoticorum rationem, dolorem multum & moram affert.

Escharoticorum & asperorum Medicaminum
formulæ.

Carcinomata, antequam vitiant sanguinem, in
eo diu versantur.

Me-

Medela Carcinomatum per dissolutionem facta.
Hujusmodi Unguentum Ulcus, quod Anglice
Crab-Tanes vocatur, discutit.

Doctõris *Cockbaurni* Conſanguinei mei Epiftola
cum Hiſtoria.

Objectiones, ex eo quod Unguentum iſtud ni-
hil novi afferat, ſolvuntur.

Quod illud *Fallipio* ne minime acceptum refe-
ram, ſed de proprio produxerim, confirma-
tur.

Qui pervulgatis (quantum fieri poteſt) Medi-
camentis utuntur, jis obloqui & obſtrepere,
miſeri *Agyrtæ* eſt.

Agyrtarum Deſcriptio.

C A P. VI. Pag. 154.

C Ryſtallinorum Curatio.

Cryſtallina ſunt de ſpecie *Carierum*, quæ
ab *Italis* Medicis, in Morbi *Gallici* peritia fa-
cile Principibus, *Taroli* nominantur.

Curationis Methodus.

Excellentia hujus Methodi ab Experientia con-
firmatur.

Cryſtallina haud tantum periculi, quantum
vulgo prædicatur, ferunt.

Mufitanus *Nicotianæ* ſpiritum approbat.

Ad *Cryſtallina* curanda Pharmacorum formu-
læ.

CAP. VII. Pag. 160.

PHimoseos & Periphimoseos curatio
Medicamina Empirica.

Medicaminum formulæ, quæ suppurationem
& dissolutionem afferunt.

Phimosi in Fœminis.

F I N I S.

